



Ribe Katedralskole 2002

Ribe Katedralskole er landets ældste gymnasieskole. Dens officielle fødselsdag er 13. juni 1145, hvor den allerede eksisterende skole blev overdraget til Ribe Domkirkes administration.



Forsiden:
Skolens nye laboratorium mod Sviegade under opførelse. September, 2002.

Indhold

Forord
Kalender
Translokation
Udgravningsfelter på Ribe Katedralskoles grund
Harmonikabogen
To fag 3
Halfdan Lange - storkekenderen fra Ribe
Nyt og Nyt
Til lands, til vands og i luften
Deep Down South
Den forbudte skole
Studietur 2002, Athens talerstol
Nogle loftshistorier
Frode Schöns legat
Byggeriet, et billedforløb
Gymnasiets opbygning
Julelegater 2001
Studenter 2002
Sommerlegater 2002
Skolens ansatte
Mindeord
Personalia 6
Bestyrelsen ved Ribe Katedralskole
Råd og udvalg
Redaktion



Ribe Katedralskole

Puggårdsgade 22

6760 Ribe

Telefon 75 42 02 66
Telefax 75 41 05 66
E-mail rk@ribekatedralskole.dk
Webadresse: www.ribekatedralskole.dk

Rektor

Bent Karsdal

Inspektorer

Annette Vind (ledende inspektør)

Birgit Bro

Ole Hedegaard Jensen

Sekretærer

Jonna Bloch

Mette M. Sørensen

(kontoret har åbent hverdage 8.00 – 15.00)

Pedeller

Henning Skov Nielsen – mobil 30 52 44 22

Finn Steiness

Studievejledere

Anne Granum-Jensen

Jacob Bastholm

Jørgen Baungaard Hansen

(studievejledere træffes normalt imellem kl. 9.45 og 11.20)

Bibliotekar

Anna Margrethe Paludan



Ribe Katedralskoles årsskrift er i år præget af skolens byggeri. Juni 2002 bevilligede Ribe Amtsråd 9,6 mill. kr. til udvidelse og ombygning af Ribe Katedralskole. Efter Antikvarisk Samlings udgravning i foråret gik byggeriet i gang i juli måned. Det bliver færdigt i løbet af marts 2003.

Ombygningen skal skabe plads til eksperimenter og fordybelse. Vi bygger nyt laboratorium og nyt bibliotek. I byggeriet indgår også 4 nye klasselokaler. Dermed har vi sikret plads til de elever, der i de kommende år forventes at søge skolen. Vi har samtidig skabt plads til nye arbejdsformer ved at ombygge biblioteket helt og indrette studieområder. I de naturvidenskabelige fag betyder de nye rum til eksperimentelt arbejde, at alle timer i disse fag kan finde sted i laboratorier. Der bliver samtidig plads til, at nogle forsøg vil kunne stå fremme, så andre elever kan se, hvad der foregår.

Med udvidelsen og ombygningen kan skolen både bevare sin beliggenhed midt i det gamle Ribe og leve op til de krav, der vil blive stillet til gymnasiet i de kommende år.

Årsskriftet skildrer naturligvis også andre begivenheder fra 2002. Det gælder studierejser, lejrskoler m.v. Også skolens forsøg med nye eksamensformer er beskrevet.

Årsskriftet indeholder derimod ikke mange praktiske oplysninger. Dem kan man finde i et særligt introduktionshæfte og på skolens hjemmeside.

Jeg håber, at årsskriftet vil være til glæde for elever, forældre og alle med interesse for skolen.

*Ribe, november 2002
Bent Karsdal, rektor*



1.y optræder til forårskoncert, maj 2002.



Årets 1. student, Didde, hejser flaget, juni 2002.

Kalender 2002

Januar:

- 7.-9. Forældrekonsultation for 1.g
- 10. Georg Mohr konkurrence i matematik
- 15. Fysikolympiade
- 15. Forældrekonsultation for 1.g
- 16. Korprøve i Aabenraa
- 17. Forældrekonsultation for 2. og 3.g
- 24. O.g-dag
- 25. Orientering for 1.g om nye fag
- 28. Forældremøde om valgfag
- 31. Orienteringsmøde for kommende 1.g

Februar:

- 5.-7. Korkoncert i Sønderborg, Aabenraa og Flensborg
- 7.-18. Vinterferie
- 19. Fællesarrangement for alle franskelever og lærere i sangsalen

- 21. Fællesarrangement for alle elever: Film om Jacob A. Riis i Panorama
- 22. Heimdal

Marts:

- 1. Terminsprøve for 2.g
- 4.-9. 2.g på studierejse
- 4.-9. Terminsprøve for 3.g
- 11.-12. Elever fra 2.z i Zittau
- 19.-22. Elever fra 1.c i Güstrow
- 23.-2.4 Påskeferie

April:

- 5. Kilk
- 10. Fællesarrangement: "Guldskeen, en generation på anklagebænken"
- 16.-19. Genbesøg fra Güstrow
- 17. Orientering om eksamen i 3.g



Ekskursion til Haulund bæk, august 2002.



1.g's aktivitetsdag, august 2002.

22. Fodboldstævne

Maj:

- 1. Orientering om eksamen i 2.g
- 1. Forårskoncert i hallen
- 3. Idrætsdag for 2. og 3.g
- 3. Heimdal
- 7. Idrætsdag i Vejen
- 7. Sidste skoledag for 3.g
- 8. Eksamensplanen for 3. offentliggøres
- 13. Byggesyn / licitation
- 22.-28. 1.g skriver danskopgave
- 22. 2g BI på ekskursion
- 27. 1. mundtlige eksamensdag for 3.g
- 28. 1. og 2.g sidste skoledag
- 28. Eksamensplan offentliggøres for 2.g

Juni:

- 10. 1. eksamensdag for 2.g
- 12. 1. eksamensdag for 1.g
- 17. Første student
- 19. Sidste mundtlige eksamensdag
- 21. Translokation

August:

- 6. 1. skoledag
- 9. Fotografering
- 12. Besøg af 12 elever fra mange forskellige lande, arrangeret af Rotary
- 16. Aktivitetsdag for 1.g
- 16. Introfest
- 19.-29. Forældremøde for 1.g



Kick-boxing, 2. og 3.g. idrætsdag.



Rejsegilde.

September:

- 2.-5. 1.g på lejrskole
- 9.-13. Besøg fra Zittau til 1.c
- 17. Korworkshop med musikholdene og koret
- 23. Projektdag for 2.g højniveau og 3.g mellemniveau
- 24. Fodboldturnering
- 26. Fællesarrangement: Dan Turell Sprogshow - "Manden med den sorte negl"

Oktober:

- 3. Fodboldstævne for pigerne
- 3. Fagaften for forældre og valg til bestyrelse
- 4. Heimdal
- 7. Fællesarrangement om Operation Dagsværk
- 9. Projektdag for 3.g højniveau
- 14.-20. Efterårsferie
- 21. 4 ugers brobygningsforløb

- 25. Rejsegilde
- 29. Studierejse til København for 3.g
- 31. Eleverne i 3.g orienteres om større skriftlig opgave

November:

- 1. Fællesarrangement: Et kemishow
- 5. Uddannelseskaravanen for 2.g
- 6. Operation Dagsværk
- 12. 3.g i Odense
- 14. Projektdag for 2.g fællesfag
- 15. Heimdal (auktion)
- 21. 3.g deltager i STORM på seminariet

December:

- 4.-6. Skolekomedie
- 6. St. Heimdal
- 20. Juleafslutning i Ribe Domkirke
- 21. Juleferie



Translokationen 2002

Dannelse er mere end uddannelse

Når man har lært noget eller gennemført noget, opnår man, som det hedder i tidens sprogbrug, kompetencer. I har som studenter opnået faglige kompetencer. I kan hver for sig forestille jer en række vidensområder, teknikker og metoder, hvor I med god ret kan sige: Det kan jeg bare. Det tror jeg ikke, at jeg behøver at give ek-

sempler på. I har også opnået sociale kompetencer. I har indgået i samarbejde og argumenteret for standpunkter og måske været med til at organisere både det ene og andet. I har opnået personlige kompetencer, eller I har udviklet jer personligt i tiden her på skolen. Der er vældig forskel på de lidt forsigtige 1.g.'ere, vi modtog i

1999, og så de noget mere modne og bevidste studenter, som lige har fået eksamensbeviset.

Der er imidlertid også andre måder at se på uddannelse på end at se på kompetencer. Kompetencer giver et instrumentalt syn på mennesker. Til den funktion el-



ler til den opgave har man brug for den type kompetence. Uddannelse skal også give almen dannelse eller måske faglig dannelse. Vi vil også gerne kunne dimittere Jer som både uddannede og dannede.

Danmarks Pædagogiske Universitet har lige udsendt et hæfte om dannelse og faglighed. Deri giver Steen Nepper Larsen et bud på et dannelsesbegreb i en faglig sammenhæng. Han skriver bl.a.:

Dannelse er uden faste forbilleder, men ikke uden substans. Dannelse hedder på tysk Bildung. I hvilket billede skal vi dannes? Det har tidligere samfund lettere kunne svare på. Det kan vi ikke i vores samfund på samme måde. I dag må dannelse give afkald på forbilleder, men dannelsen skal ikke give afkald på tyngde og substans. Derfor skal man sætte sig ind i de svære ting i sit fag. Man skal læse sit fags klassikere, og ikke bare uddrag og sekundærlitteratur.

Dannelse er retten til at fordybe sig hele livet. I denne tid lægger staten i stigende grad vægt på, at uddannelser gøres korte og hurtige at gennemføre, så kandidaterne kommer ud på arbejdsmarkedet. Markedstænkning har fået en dominerende rolle. Universiteterne får bevillinger pr. gennemført studenterårsværk. Det kan være forståeligt ud fra en økonomisk tankegang. Steen Nepper Larsen mener, at det må være en menneskeret i hvert fald på universitetet at være langsom og unyttig i en periode.

Dannelse er magtkritik og sprogkritik. Letkøbthed skal modarbejdes. Sproget er meget mere end et simpelt redskab.

Dannelse er at give afkald på forhastede faglige konklusioner. Giv Jer tid. Læs hele, tykke bøger. Og svære tekster. Forhold Jer til dem og gør op med dem, måske med både tekster og institutioner.

Dannelse er at tilegne sig det bedste af det, der er tænkt og skrevet. Hvis man ikke som 19-25 årig får chancen for at få åbnet øjnene for kulturens skatte, så har universitetet været en rejse i tomhed og strategi.

Dannelse er afkaldet på at blive gjort dum. Undlad at læse de anmassende ikke-aviser, der flyder overalt i togene i de store byer og lad være at tænde for de elendigste TV-programmer. Hold nogle rigtige aviser og kræ, at de bliver bedre.

Dannelse er at arve traditionen kritisk. Sproget er livgivende og ikke opfundet af dig eller mig. Det gemmer på meget, og vi var meget lidt uden det. Traditionen må oparbejdes læsende, skrivende og tænkende.

Dannelse er mere end uddannelse og kompetence. Kompetencer kan fixeres og måles. Uddannelser kan arrangeres og modulopbygges. Det kan dannelse ikke.

Dannelse er mere end dannethed. Det er ikke tilstrækkeligt at kunne lire årstal og citater i et væk. Dannelse er agtelse for sagen, og ikke blot spejling af sig selv eller nogle løse brokker. Dannelse gør social og fortællende, fordi teksterne og tankerne skal fortælles igen og igen.

Derfor er dannelse mere end det blot private. Man må kunne se bort fra sig selv for at se noget overhovedet.

Det kunne i en lidt sammentrængt form kaldes 10 bud for dannelse og faglighed. De er tænkt i en universitetssammenhæng, vel først og fremmest som idealkrav til studenter.

Men på sådan en dag, hvor vi fejrer, at I er blevet færdige med jeres eksamen og på vej ud i verden og til videre uddannelser, da må man også tage idealfordringerne frem. Jeg tror, at man kan komme langt med dem. Jeg håber da også, at vi har bidraget til sådanne holdninger i de 3 år, I har været her. Den Store Danske Encyklopædi har også et bud på dannelse. I dannelsesbegrebet der gælder det om at finde frem til de rette balancer mellem det tænkende og det handlende, det sproglige og det sansede, det boglige og det færdighedsmæssige, det fælles og det personlige, det traditionsbestemte og det kritiske. Det var Steen Nepper Larsens artikel et bud på.

Jeg vil ønske Jer til lykke med den eksamen, I har

fået og med det, I har opnået. Jeg vil håbe, at I vil bruge Jeres eksamen og Jeres kompetencer. Men også, at I vil gå i gang med Jeres videre uddannelser med den dannelse, der kræver substans, tyngde og fordybelse, og at I vil udfordre Jer selv. Held og lykke.

Bent Karsdal

Studenternes tale

Gymnasieelever er dovne. De er uengagerede, apatiske og ligeglade. De skriver SMS'er i timerne og betragter lærerens undervisning som noget, der blot skal overstås, ikke noget man rent faktisk kan profitere af.

Det er den slags synspunkter, man blandt andet vil høre, hvis man følger med i den offentlige debat vedrørende den danske gymnasieskole og dens elever. Problemet er, hørte jeg forleden en mand sige, at unge generelt er bange for at vælge. De (eller vi, skulle man jo sige) bliver skrækslagne ved tanken om, at det valg, de står i, kan få indflydelse på resten af deres liv. De unge kan udsætte det afgørende valg ved at indmelde sig i gymnasiet, hvor man jo får en almen dannelse, som det hedder. Dette gør de uden at have overvejet, om gymnasiet overhovedet er stedet for dem.

Jeg må indrømme, at jeg studsede da jeg hørte dette. På den ene side var det mit klare indtryk, at mine klassekammerater, inklusiv jeg selv, har en nogenlunde veldefineret ide om, hvad vi skal bruge vores gymnasiale uddannelse til.

På den anden side kunne jeg heller ikke forstå, at han sagde, at gymnasieelever ingenting bestilte og var ligeglade. Sådan er det i hvert fald ikke på Ribe Katedralskole. Min opfattelse er, at undervisningen her har opdateret sig selv ved et dynamisk og nytænkende lærerkollegium. Lærerne har formået at variere og finde på, sådan at undervisningen er blevet mere interessant end ellers og har holdt i hvert fald størstedelen af elevernes opmærksomhed fanget. Og det er ikke så ringe en præstation endda, hvis man tager i betragtning, at til-

trækningen til kammerater og Café Valdemar Sejr er forholdsvis stor blandt eleverne. At eleverne ikke er ligeglade, synes jeg også, har vist sig blandt andet på den dag sidst i august, da eleverne stod sammen i solidaritet med andre gymnasieelever i landet og som et signal til vores eget Ribe Amt sagde: "Vi vil ikke acceptere, at klassekvotienterne skal stige så meget, at klasseundervisningen forandres til forelæsninger, en klar forringelse af undervisningsmiljøet". Det gav da også genlyd i pressen, at de ellers så ligeglade gymnasieelever måske ikke var så ligeglade trods alt, og at de rent faktisk bekymrede sig om fremtiden og tog ansvar for den.

Ribe Katedralskoles forcer ligger altså, som jeg ser det, på to meget vigtige punkter: For det første den allerede nævnte nytænkning og opfindsomhed. Inspiration breder sig som ringe i vandet, sådan at lærerne og skolen ikke blot bibringer eleverne, hvad der er opgivet i pensum, men noget der måske er meget vigtigere: dynamik. Vi lærer at analysere, fortolke og perspektivere. Ikke kun tekster og andet stof, men så sandelig også vores omgivelser, samfundet og nyhedsstrømmen. Men hvorfor er det så vigtigt at kunne analysere, fortolke og perspektivere? Jo, for i en verden, som den vi lever i, hvor fremmede kulturer mødes, hvor forældede traditioner slås ihjel, er betydningen af forståelse og tolerance vital. Et demokrati uden tolerance er en absurd tanke. Og tolerance opnås kun ved, at man personligt er i stand til at sætte sig i andre menneskers sted og se sagen fra deres synspunkt. Og det har vi lært på Ribe Katedralskole.

Den anden af skolens store forcer ligger i traditionen, det kulturhistoriske. Man har afskaffet irrelevante traditioner og beholdt det, der stadig giver mening i dag. Vi har lært om de gamle grækere, grundlæggerne af europæisk kultur. Vi har lært om reformatoren Luther fra Wittenberg. Vi har lært om store danske kulturpersonligheder som Adam Oehlenschläger og Georg Brandes. Folk som har haft stor betydning for den nutidige dan-

ske og europæiske kultur, altså alle os. Vi har lært om dem, ikke for at få at vide, hvem vi selv er, men for at forstå, hvem vi er, og hvorfor vi tænker og handler, som vi gør. Vi kan nu analysere, fortolke og perspektivere os selv og altså kende os selv bedre. Og at kende sig selv må være forudsætningen for at møde andre mennesker. Det har vi lært på Ribe Katedralskole.

Men nu skal vores uddannelse og dannelse fra skolen altså stå sin prøve i det virkelige liv. Til tider vil det uden tvivl blive hårdt og surt, og vi vil ønske os tilbage bag Puggårds eller Asyllets beskyttende vægge. Men vi er jo godt rustede til dette møde med det virkelige liv. Vi er "gåpåmodige" og parate til verden, hvad enten den tager form af studier på Århus Universitet, vinplukning i Argentina eller et vikarjob på Hviding skole.

Antallet af muligheder afhænger af én selv, og i hvor høj grad man har lært at se dem. Så på en måde skylder alle vi, der sidder med studenterhue på, en stor tak til Ribe Katedralskole, rektor og lærere, for at åbne vores øjne for verden og dens muligheder.

TAK.

Andreas Hjørnholm

Ripensersamfundets tale

Som formand for Ripensersamfundet ønsker jeg Jer tillykke med eksamen!

Som I formentlig allerede ved, er Ripensersamfundet en forening for tidligere og "gamle" elever, som har gået på Katedralskolen. Foreningen fylder i år 90 og er dermed en af landets ældste elevforeninger.

Vi glæder os over god tilslutning fra alle årgange, som støtter foreningens oprindelige formål at bevare sammenholdet mellem tidligere elever fra Katedralskolen og dens lærere.

Vi følger derfor med i skolens liv, glæder os over skolens trivsel og over at være med til at bevare kontinuiteten. Der skal derfor også lyde en lykønskning til skolen.

For kort tid siden læste jeg om en undersøgelse, der påviser, at det er for let at komme i gymnasiet, at lærerne er for flinke, og at eleverne ikke er dygtige nok. Heldigvis ledte jeg forgæves efter en omtale af Ribe Katedralskole. Jeg må derefter gå udfra, at disse undersøgelser ikke har omfattet vor gamle skole.

Mon I synes, at I har haft det let, eller at Jeres lærere har været for flinke?

Hvis I er blevet for mange i gymnasiet, må I glæde Jer over at være sluppet ind og ud i tide, og over at Jeres efterfølgere i fremtiden skal kvalificere sig for at kunne blive optaget og må affinde sig med færre valgmuligheder.

Der er ikke noget nyt i, at man skal være kvalificeret for at komme på Katedralskolen.

I min tid skulle man efter indstilling fra folkeskolen til optagelsesprøve på skolen for at komme i mellem-skolen. Vi fik derefter en lang og grundlæggende uddannelse med kreative udfoldelser, omfattende manuelle færdigheder, vi fik lært at save og slå søm i og at skrive pænt. Så vi følte os velforberedte til at møde udfordringer af mange slags.

Skolen skal jo være studieforberedende. Fra universitetskredse forlyder det nu, at mange studenter er uforberedte på overgangen og ikke er studieegnede. Overgangsproblemerne skyldes vel næppe gymnasierne alene, men overgangen kan være vanskelig og har altid været det. Løsningerne er ikke altid nemme at angive, og forslag hertil antager ofte karakter af såkaldt Yogisme: "Når du kommer til en skillevej, så følg den".

Er der behov for elitegymnasier, som foreslået fra forskelligt hold?

Jeg foreslår, at man skal komme dette i forkøbet og allerede i dag udnævne Ribe Katedralskole som eliteskole. Det er min fornemmelse, at mange søger hertil, fordi skolen har noget særligt at byde på. De historiske omgivelser og traditioner har skabt rammen om en høj standard i undervisningen. Planerne for udvidelse og de



dermed følgende muligheder og tilbud for undervisning på højeste niveau giver de bedste forudsætninger.

Hvis udviklingen virkelig går i retning af eliteskoler, mister man forhåbentlig ikke den alment- og personlighedsdannende opgave af syne. Når man kommer til at høre til de gamle elever, og jeg mener gamle, er man tilbøjelig til at se tingene i det lange perspektiv og finder tilbage til minderne om skolen. Selvom der har været kritiske tilbageblik, oftest personrelaterede, har der aldrig i den forbindelse været lagt skjul på, at årene på skolen var betydningsfulde for personlighedsdannelse og for nogle satte sig tydelige spor i den følelsesmæssige udvikling.

Skolens ledelse kan forhåbentlig få enderne til at nå sammen i bestræbelserne på at nå de høje mål inden for givne rammer, uden at skulle gribe til andre former for finansiering.

Paralleller er ikke svære at finde, hvis man søger udenlands. Her er man i stigende grad afhængig af udefra kommende støtte i form af stipendier, donationer osv. Ikke blot fra offentlig side, men også fra virksomheder og hyppigt fra privatpersoner og brugerbetaling

forekommer jo også. Legaterne, som rektor har uddelt i dag, er skænket fra mange sider, men er for de flestes vedkommende stiftet af tidligere elever og deres pårørende, som udtryk for en taknemlig tilknytning til skolen og et ønske om at støtte og opmuntre nuværende og tidligere elever.

Ripensersamfundet har det som et andet af sine formål at yde en sådan støtte og det er mit håb, at foreningen også i fremtiden kan fortsætte hermed gennem sine legatmidler.

Dette giver sig udtryk i det legat på 5000 kr. som Ripensersamfundet i dag uddeler til en af studenterne. Legatmodtageren er indstillet af skolens rektor med følgende motivering:

”Hvis modtageren af Ripensersamfundets legat var en bil, måtte det være en Jaguar, en bil med diskret elegance, og alligevel en spindende og sikker motor. Man kan ikke undgå at bemærke den, men den er på ingen måde bralrende. Modtageren er fagligt meget dygtig, elsker en konstruktiv leg med argumenter og synspunkter, er altid 100% engageret og nærværende i det man arbejder med, en fornøjelse for enhver lærer. Samtidig kan man ikke løbe om hjørner med vor modtager, der er en kritisk lytter. Modtageren er dog ikke ”dengse”, men spontan og fuld af skøre indfald. Hvem andre kunne finde på at komme til time, forklædt som mumie (i toilet-papir) og pludselig bryde tavsheden og give sig til at deltage i klassens samtale?

Modtageren er charmerende og omsværmet, aldrig har ”de tre esser”, som de siger i medierne, charme, selvtillid og lækkert hår, været mere vel anbragt end på vor modtager.

Modtageren er politisk aktiv på den yderste venstre-fløj, har tilbragt nogen tid bag tremmer og under jorden. Modtageren har sammen med rektor sørget for at gennemføre elevernes evaluering af deres arbejdsmiljø på skolen. Modtageren har nemlig udført et meget stort og konstruktivt arbejde i elevorganisationerne, der har haft

stor glæde af vedkommendes evner til at få tingene til at glide og samarbejdet til at fungere.

I skolens introduktionshilsen til de kommende 1.g’ere har den afgående formand for elevrådet skrevet flg.: ”Gymnasiet kan byde på meget mere end lektier. Vennekredsen kan blive kraftig udvidet til de fede Heimdal-fester, og gennem engagement i elevorganisationerne og forskellige udvalg kan man lære mennesker at kende på tværs af klasser og årgange. Gymnasiet er altså, alt i alt, en tid fuld af muligheder for både at have det sjovt, lære en masse og udvikle sig personligt. Det kræver blot, at man har lyst og engagerer sig”.

Det lyder som talt ud af hjertet på vor legatmodtager, og det er da heller ikke underligt, for modtageren af Ripensersamfundets legat er (naturligvis må man sige): Andreas Hjørnholm.

Ripensersamfundet ønsker tillykke!

K.W. Kastrup

50 års jubilartale

Vær glad!

En gymnasieelev skrev forleden et debatindlæg. Hun ville have elite-gymnasier i Danmark, da hun var træt af at sidde på bænke med ”Dummepeter”. Jeg er glad for, at mine klassekammerater ikke havde den holdning, for så havde jeg ikke stået her i dag.

Jeg blev student for et halvt århundrede siden. Der er meget at være taknemmelig for, når man er blevet så gammel. Når jeg står her og tænker tilbage, så kan jeg ikke huske noget af det!

I frisk erindring har jeg derimod en oplevelse for nogle uger siden. Jeg fortæller den, fordi I nu står over for et ta-selv-bord med enestående uddannelsesstilbud og verdens mest generøse studiestøtte. Enhver af jer kan blive, hvad der måtte være evner og energi til.

En 20-årig rumænsk student, Georgian hedder han, fra et idrætsgymnasium kom i foråret til Østrig i håb om at blive professionel fodboldspiller. Før afrejsen sagde

hans forældre til ham, at han aldrig skulle vende hjem. I Rumænien er der ingen fremtid.

Kan nogen her i denne store skare af forældre for alvor fatte, hvordan det er at skulle give sit barn den besked?

Under kommunismen var næsten alle lige fattige, men havde dog et eksistensminimum. I dag kæmper store dele af befolkningen i det, der blev kaldt Europas kornkammer, forgæves for at komme over sultegrænsen, medens nogle få boltrer sig i rigdom.

Drømmen om frihed er knust i rå kapitalisme, korruption og vold.

Georgian havde, hvad der svarer til 10.000 kroner, med til Wien. De skulle dække tre måneders ophold, som han havde lov til i henhold til EU-bestemmelser.

Det viste sig, at østrigske fodboldklubber ikke må skrive kontrakt i sæsonen. Derfor løb, trænede og kæmpede han forgæves. Jeg kontaktede en dansk klub, AGF, og fik løfte om, at han kunne komme til Århus og prøvetræne.

En ung østriger, søn af danske forældre og deltids professionel, skulle forinden se ham an. Georgian trænede defor sammen med ham i en klub i kurbyen Baden syd for Wien nogle få gange.

AGF fik derpå den besked, at Georgian næppe er god nok til superliga fodbold i Danmark, og at han i øvrigt er for lille.

Han var dumpet til sit livs eksamen. Karakteren var hverken 5 eller 8, men: Du dur ikke! Georgian var sønderknust. Han fortalte, at østrigeren slet ikke havde set ham træne. De havde været to vidt forskellige steder på anlægget.

I dag arbejder han "sort" på en byggeplads i Spanien. Lønnen er 25-30 kr. i timen.

Georgians kæreste arbejder for en familie i Wien. Hun får kost, logi og 4.000 kroner om måneden og sender alle pengene hjem til Bukarest, for at hendes mor og far kan betale husleje.



Ole Ladegaard Andersen, 2.b.

Jeg ved, at man ikke kan få danske børn til at spise deres risengrød op med henvisning til, at små, sultne kinesere ville have været lykkelige for den. Mit ærinde er ikke så banalt.

Jeg vil ønske for jer, at I må forstå, hvor privilegerede I er. Glæd jer. Råd og formaninger har jeg ingen af. Kun ét er fornødent:

I skal ikke nøjes med noget mindre end at være glade. Det er, hvad hele eksistensen drejer sig om. Kun de færreste undgår lidelse og sorg, og de bliver ferske og uinteressante, men grundlæggende må man bestræbe sig på at skabe sig en tilværelse, hvor man kan være glad.

Hvis man vantrives, må man skifte spor. Måske bli-

ver man trods alt gladere af at plante spidskål til sprængt oksebryst end af at rådgive statsministeren om, hvilken farve vindjakke han skal tage på, når han skal møde kolonihavefolket. Det korte af det lange er:

Man kan ikke købe sig til en ekstratur i Vorherres rutsjebane. I går gik jeg forbi en glarmesterforretning. I vinduet hang en tegning af Storm P. En masse grå mennesker er på vej ind ad en snæver port. I min fantasi så jeg dem som de unge, ambitiøse og smarte fra "Magtens Rugekasse" på Aarhus Universitet på vej til Bruxelles. Forude venter skattefiduser og kæmpelønninger i EU-bureaukratiet.

En mand på tegningen har dog forladt den konforme flok. En vagabond i glade farver. Han går med lykkelige stokkesving sin egen vej ud i solen.

Enhver kan vælge sin vej. Jeg ved dog, hvem jeg helst ville have fulgtes med.

Når I kommer ud på en arbejdsplads, vil I hurtigt opdage, at der findes to slags mennesker.

Den ene kategori arbejder. Den anden tager æren for det. Slut jer til den første. Der er konkurrencen garanteret mindst.

På mode er det næsten at begå karaktermord på længst henfarne lærere her på skolen. Hvor pjokket har man lov til at være? Det havde dog været mere værdigt at sige sin mening, medens de var her.

Det er uden for min fatteevne, hvordan nogen kan vågne op badet i sved ved tanken om at blive hørt i latin af Emmy Willemoës. Hun opfordrede mig næsten daglig til at gå ud og plante kål, og da jeg, en ignorant fra en stationsby i det nordlige opland, gik helt i stå i en gallerkrig lød det ex cathedra:

"Tror du, at det er mit telefonnummer!"

Ærlig talt, det forstyrrede da ikke min nattesøvn. Lærerne var mere eller mindre vanvittige, men de kan ikke have haft det let med elever, der var aldeles uinteresset i den klassiske dannelse.

Vi var en flok, der boltrede sig lørdag efter lørdag

hos en kammerat i et arbejderhjem i Gravsgade. Tolerance og frisind var omvendt proportionalt med de lave lofter.

Det samvær med sang og bægerklang uden løftede pegefingre fra slagteren og hans kone satte sig spor i resten af vores liv. Det var hos dem, vi oplevede gymnasietidens bedste stunder.

Her skal ikke skrives karakterer ud til lærere, der søgte at banke kundskaber ind i hovedet på os, der havde større interesse for fodbold end for oldævl. Vi blev studenter for lysår siden, da Liva Weel døde, kong Farouk blev afsat og Chaplin anklaget for uamerikansk virksomhed.

Jeg mener ingenting om undervisningen dengang. Hvorfor skulle jeg det? På det her sene tidspunkt? Da Voltaire lå på dødslejet blev han spurgt: Forsager du djævelen og alle hans gerninger?

"Nej, svarede han. Tiden er ikke til at skaffe sig nye fjender".

Ikke uden vemod har jeg for sidste gang betrådt denne traditionsrige talerstol. Herfra har jeg med Land og Folk i hånden beskyldt Hans Hedtoft for at svindle med arbejdsløshedstallene. Det skal nok have rystet statsministeren. Jeg kunne nu banke i træværket og spørge mig selv:

Hvor har du gjort af din ungdoms idealer? Der raser en sommervind med lyn og torden i svaret.

Tag hverken jer selv eller livet for højtidelig. Jante-loven er bedre, end man tror.

Man skal virkelig ikke tro, at man er noget. Nu afdøde professor Flemming Kissmeyer udtrykte det på sin facon. Han havde taget den største studentereksamen nogensinde på Aarhus Katedralskole. Dermed var han selvskreven til Genforeningslegatet – skolens største. Før uddelingen blev han kaldt til rektor og spurgt, hvad han ville bruge pengene til. "En motorcykel", svarede han. Dermed røg det legat. Her var da et eksempel på, at ærlighed ikke betaler sig.

Kissmeyer udførte banebrydende videnskabeligt arbejde, oprettede Blodbanken og blev indstillet til en Nobel-pris. Da han skulle overføres til det, man kalder ældrebyrden, bad jeg ham om et budskab til eftertiden. Han afviste det, men rynkede panden, tænkte sig grundigt om og lod sit ansigt briste i smilerynker. Pludselig løftede han som komissær Colombo sin ene hånd og udbrød:

"Tag aldrig", sagde han, "en bajer ud af køleskabet uden at lægge en anden derind".

Det skålede vi på. I pure malt. Til lykke da med jeres eksamen.

Jeg er godt misundelig på de unge mænd, der sammen med så mange underskønne damer har en god lang

rutsjetur foran sig. Vi andre må nøjes med at huje lidt i sidste sving.

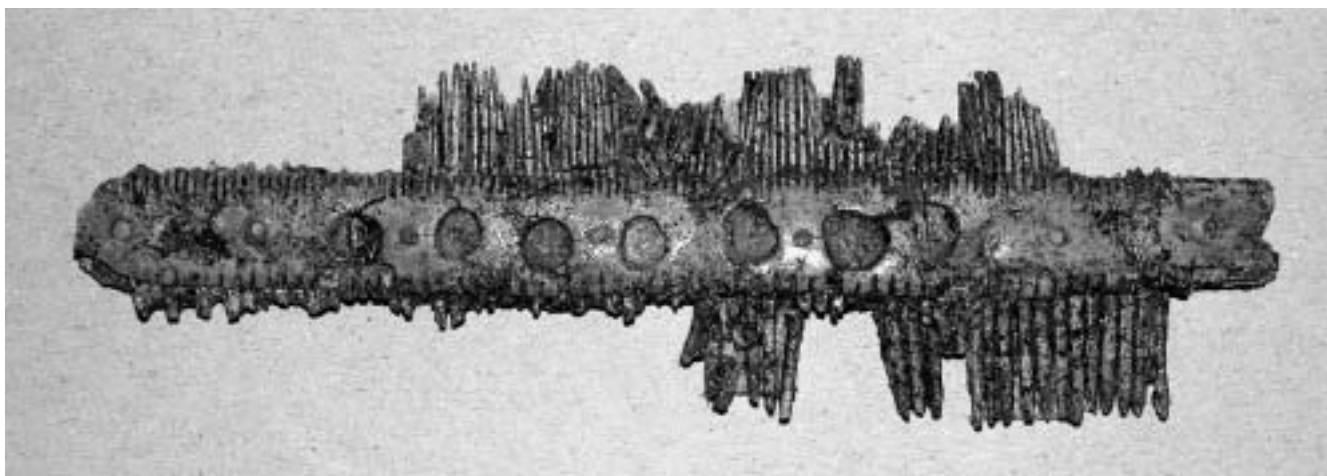
Jubilarerne har ladet hatten gå rundt og indsamlet nogle penge. Jeg har aldrig haft børn med demokratiet og har derfor egenmægtigt besluttet at give dem til skoleholdets fodboldmålmand.

I min årgang var der tre klasser med i alt 23 elever her på stedet.

Vi bliver færre og færre. Det vil gå os som de dansk-sindede sønderjyske krigsdeltagere efter 1. verdenskrig. Nu har de end ikke en fanebærer. Glæd jer, medens I kan. Sagt på nudansk til alle jer fra alle os: Hav et glad liv.

Knud Esmann





Dobbeltsidet kam af ben, ca. 5x17 cm, 12-1300 årene. Udgravningen ved Gravsgade.

Udgravningsfelter på Ribe Katedralskoles grund

Resumé fra Den antikvariske Samlings rapport

De arkæologiske undersøgelser har baggrund i en udvidelse af Katedralskolen med en selvstændige bygning mod Gravsgade samt en tilbygning mod Rebslagerstien med retning mod Sviegade.

I perioden 1. april til 21. juni 2002 pågik arkæologiske undersøgelser af et knap 500 m² stort område fordelt på to forskellige felter, hvoraf ca. 51 m² er totaludgravet. Ved udgravningerne er påvist tidligmiddelalderlige dyrkningsspor samt en bygning med jordgravede stolper senest fra 1200-tallets begyndelse, to brønde fra henholdsvis høj- og senmiddelalder konstrueret af tøn-der, samt kulturlag og utallige gruber fra hele middelalderen, renæssancen og nyere tid. Grubernes indhold afspejler den omgivende aktivitet i form af affald fra mennesker og dyr i almindelig husholdning og i en pe-

riode også fra smedehåndværk. Endvidere er iagttaget et jordbearbejdet område og/eller formodede bede i et haveanlæg fra 16 til 1800-tallet.

Om det undersøgte områdes anvendelse kan sammenfattende siges, at det, efter opgivelsen som agerland o. 1200 i det søndre udgravningsfelt mod Gravsgade og nedlæggelsen af det stolpebyggede hus i løbet af 1200-tallet i det nordlige udgravningsfelt mod Sviegade, formentlig har udgjort en del af to forskellige grundstykker for derefter at blive udlagt som (rektor-?) have senest fra 1700-tallet og frem til i dag. Så godt som samtlige anlæg med en bestemmelig orientering er anlagt omtrent parallelt med eller vinkelret på henholdsvis Gravsgade og Sviegade, der først er nævnt i skriftlige kilder efter 1500. Dette gennemgående forhold kan

vidne om, at orienteringen af gadenet og/eller matrikulering er af betydelig ælde i denne del af sydbyen, der kun er sparsomt arkæologisk undersøgt. Det indsamlede genstandsmateriale fra den tidlige middelalder og frem til nyere tid, består af effekter, der har indgået i en gennemsnitlig byhusholdning.



Gravsgadefeltet set mod sydvest.



Udgravningen ved Gravsgade. Brønd i udgravningens nordvæg, sat af 3 tøndes. Rester af tøndestaver af eg, materialet fældet omkring 1325. Brønden i brug fra ca. 1400. Senere anvendt som latrin. Målestok t.v. 40 cm, t.h. 20 cm.

Harmonikabogen

Lad mig starte med et virkelig dumt spørgsmål: ”hvad er en bog?”. Det lyder jo uhyre banalt og selvfølgeligt, men prøv engang selv at besvare spørgsmålet. I skolesammenhæng ved vi, at nogle bøger er paperbacks (billigbøger), og nogle har hardback, det vil sige, at de er indbundne og derfor mere holdbare. Vi ved også, at nogle bøger er skolebøger, eller taskebøger, grund-

bøger eller ordbøger. Det er deres funktion, der bestemmer, hvad vi kalder dem. Hvis vi derimod taler om f.eks. biologibøger, danskbøger eller historiebøger, er det indholdet, der er afgørende. Men hvad er så en harmonikabog – kan man have det? Min stavekontrol vil i hvert fald ikke acceptere det.

I Nu-dansk ordbog får vi at vide, at ordet bog egent-



lig har forbindelse med bøgetræ, jfr. at bøgens frugter jo også kaldes for bog. Ordet stammer fra oldgermansk og betegner ”en beskrevet tavle af bøgetræ”. De fleste af os ved sikkert, at ægypterne i oldtiden skrev på papyrus, som er den bast, der kan dannes af papyrusplanten. Dette materiale levede videre hos de gamle grækere, der dog også begyndte at benytte pergament - et hvidt særligt behandlet skind. Til kortere skrifter kunne man i oldtiden anvende trætavler eller stentavler.

Oprindeligt har papyrus og pergament været rullet. Begge materialer var temmelig kostbare, derfor begyndte man i middelalderen at fremstille bøger af papir, som blev lavet af linnedklude. Desuden begyndte man at give bøgerne den firkantede form, vi kender i vore dage. For at beskytte bøgerne og gøre dem lettere at benytte, gik man over til at indbinde papirarkene mellem to træplader eventuelt beklædt med kalve- eller svineskind, pladerne kunne holdes sammen af remme med spænder. Herfra er skridtet ikke langt til at sy arkene sammen og lime den ”ryg”, der derved opstod, og så har man jo en bog i vores forstand.

Som vi alle ved, er ryggen det mest sårbare sted på en bog. Bogen kan gå op i limningen, trådene kan springe, eller bogen kan være umulig at holde opslået på en bestemt side. Alt dette kan ødelægge bogens ryg, så vi står tilbage med en håndfuld løse blade. Muligvis er det dette, man har forsøgt at undgå, da man i 1600-tallet lavede harmonikabogen, en af de mærkelige og spændende bøger fra skolens bibliotek.



Bogen er en samling af syv forskellige skrifter. Ved at sy bøgerne sammen på en speciel måde har den fået 6 forskellige rygge. Denne bogbindingsmetode slog ikke an, så der findes kun ganske få eksemplarer her i landet af den slags bøger. Man kalder dem for ”firlinger” eller ”femlinger”, men vores er altså en ”seksling”. Nogle af teksterne i harmonikabogen kendes kun herfra, de er altså unika. Andre har været studeret med interesse.

De 7 bøgers titler lyder: Niels Hemmingsen: *Om ecteskab* / at 1. betencke. 2. begynde. 3. fuldkomme. 4. leffue udi (dvs, leve i). Bertel Jespersen: *Om Liffsens krones zirat* (= ædelsten smykke) oc prydelse. Anders Sørensen Vedel (muligvis): *Psalmer*. Peder Tidemand



Et af bogens to ens metalspænder. En kvinde bærer en krukke, en kurv, en lampe.

(muligvis): *Jerusalems oc jødernes immerlige oc ynkelige förstørring /kaarteligen aff Josephi historie fordansket. Johannes Bugenhagen: Vör herris Jesu Christi pinis oc forklarings historie / oc om hans ærefuld opstandelse. Den første part. De ti Guds budord / som en husfader sine tiunde (dvs. tyende, tjenestefolk) enfoldige undervise oc lære skal.... En liden bog om døbelse (dåb, ikke sovs). En form / effter huilken huer christen skal rettelige gøre sin bøn.*

Som man kan høre på disse titler, er der tale om reli-

giøse, moralske og meget belærende skrifter. De er alle fra tiden omkring 1600 i Danmark, den kulturelle periode, som kaldes ortodoksien (det vil sige den rettroende periode). Hovedtankegangen var dengang, at det drejede sig om at vise, at man efterlevede, hvad de lærde mente var den rette lutherske lære. Til et fromt liv hørte, at man ofte gik i kirke, holdt husandagter og kunne opdrage hele sin husstand (hustru, børn og tjenestefolk) med tugt og strengthed. De lærde kæmpede dels mod katolske tankegange, som man naturligvis ikke uden videre havde overvundet, blot fordi kirken var blevet luthersk med Reformationen 1536. Dels kan man også sige, at ortodoksien, lige som mange andre kulturelle bevægelser både før og siden, var et udtryk for den intolerante og bogstavtro konservatisme, som ofte finder sig i de generationer, som kommer, efter at den åndelige bevægelse har sejret.

Lutherdommen indskærpede lydighed over for enhver myndighed (øvrighed), som Luther mente hørte med til samfundsordenen, der var givet af Gud. Øvrighedens overhøjhed blev et princip, som dominerede hele samfundet. Det var blandt andet øvrighedens (kongens) opgave at skabe de rette rammer for forkyndelse af evangeliet. Gennem hele sin regeringsperiode var Christian IV optaget af denne tankegang. Det er således helt i overensstemmelse hermed, at hans motto var: Fromhed styrker rigerne (på latin regna firmat pietas - det er blandt andet indskriften på Rundetårn). Kongen samarbejdede med kirken og teologerne og bestræbte sig på at kontrollere befolkningens liv og forestillinger. Hvis folk ikke rettede sig efter dette med det gode, måtte man anvende tvang, f.eks. blev der udstedt en lov mod dem, som mentes at udøve trolddom. Der kom også en lov om, at der skulle være folk ved gudstjenesterne, som med kæppe kunne vække de folk, som faldt i søvn under prædiken. Belæringen om ægteskab og seksualmoral blev betragtet som meget vigtig. Niels Hemmingsen, der var professor i teologi, var en



Hustugt. Husherren svinger riset over konen og opretholder derved husordenen. Den lutherske ortodoksi styrkede faderens autoritet i familien. Følelser og seksualitet blev undertrykt. Træsnit fra begyndelsen af 1600-tallet.

af de ledende i udformningen af ortodoksien. Han skrev bogen "Om ægteskab", som udkom første gang 1572. Jeg omtaler den her efter vores meget benyttede kildehefte til historie, Morten Lund: Magt og Mentalitet. Livet i Danmark 1500-1750, Gyldendal 1990, men det er altså den samme som den, der er i harmonikabogen.



Niels Hemmingsen. 1513-1600.

Ifølge Niels Hemmingsen har ægteskabet 4 formål: Det fortrolige og kærlige fællesskab mellem ægtefællerne, kyskhed, tjenstvillighed og børneavl. Det er værd at lægge mærke til, at det kærlige og fortrolige fællesskab mellem ægtefællerne nævnes som det første

punkt. Det havde mange i vore dage måske ikke ventet for den tid. Om det andet punkt siger han på ægte luthersk vis, at "kyskhed kan næppe bevares (hos mennesker) uden i det hellige ægteskab. Derfor skal hver mand have sin egen hustru og enhver kvinde sin egen mand", denne erkendelse var blandt andet Luthers begrundelse for at ophæve cølibatet for præster. Om tjenstvillighed: "Det at man vil beskytte og bevare hjemmet, det vil sige den omhyggelige omsorg og beskyttelse af hjemmet og familien", derfor skal først og fremmest kvinden bestræbe sig på at holde sig hjemme. Punkt 4 betyder, siger han: "At de skal have arvinger, der kan få det gode, de efterlader sig, når de dør, og som kan bevare deres navn i evig erindring." Ægteskabet er iflg. Niels Hemmingsen indstiftet af Gud, men i modsætning til katolicismen mener han, at det kan opløses, og man må gerne gifte sig flere gange, hvis ægtefællen dør, eller hvis ægteskabet er opløst. Der er 6 grunde, som kan legitimere skilsmisse: hor (det vil sige sex uden for ægteskab), "ondsindet flugt fra hjemmet," "legemernes uskikkethed til ægteskabelig brug", hvad enten det er hos manden eller kvinden, fejltagelse, vold og ugudelighed.

I vores tid har nogle kaldt Niels Hemmingsens holdning for en "pro-ægteskabelig strammerlinje", altså at han mente, at ægteskabet skal være det eneste grundlag for samfundets opfattelse af samlivet. Det er derfor også bemærkelsesværdigt, at hans holdning stort set uændret har været grundlaget for al dansk ægteskabslovgivning indtil det 20. århundrede.

Harmonikabogen blev restaureret af en konservator fra Det kongelige Bibliotek omkring 1970. Den hører naturligt hjemme i skolens række af lærde og religiøse værker fra 1500 til 1600-tallet. Det er, som vi har set, en særpræget bog. Derfor har vi også ofte vist den frem for elever og ved forældrearrangementer, og vi håber fortsat, at mange vil få glæde af at se den.

Anna Margrethe Paludan

To fag

To lærere i henholdsvis fysik og psykologi skriver i det følgende om et emne, der særligt har optaget dem

Platon, Pythagoras og Paganini

Teorien om superstrengte

Teorien om superstrengte er, med sine godt 30 år på bagen, en af fysikkens helt nye spekulationer. Men hvad har de tre gamle P-er så med dette at gøre? Lad mig begynde med at sige lidt om reduktionisme og forening i naturvidenskaben.

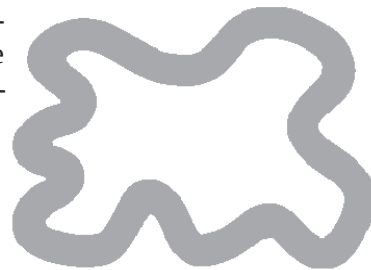
Den reduktionistiske tanke kendes allerede fra oldtiden, navnlig fra Demokrit (ca. 460-400 fvt.), der hævdede, at al materie består af nogle elementære byggesten kaldet atomer (ikke at forveksle med atomer i nutidens forstand). I samme ånd anser Platon (427-347 fvt.) de regulære polyedre (ligesidede rumlige figurer) som de mest grundlæggende elementer af den fysiske virkelighed. Pythagoras (ca. 580-500 fvt.) går endnu mere radikalt til værks og proklamerer at "Alt er tal!", m.a.o. alt kan reduceres til og forstås af tal, hele tal mere præcist. Drømmen om at forstå verdensaltet ved at forstå dets bestanddele, og i sidste ende dets påståede irreducibile bestanddele, er stadig blot en drøm, men efter kvanteteoriens enorme succes i det forrige århundrede, synes den så tæt inden for rækkevidde som nogensinde.

Også forening har været et toneangivende tema i naturvidenskab. Dette at flere vidt forskellige fænomener kan forstås og forklares af et fælles grundprincip kaldes forening. Eksempelvis blev teorierne om jordbunden mekanik og den guddommelige himmelmekanik forenet i Newtons opdagelse af tyngdeloven i 1665. Og Ørstedes tilfældige opdagelse i 1820 førte til Maxwell's

formelle forening af elektricitetslæren og magnetismen i 1873.

I dag mener man, at der findes fire kræfter, der styrer universets udvikling: tyngdekraften, den elektromagnetiske kraft og to typer kernekræfter. Alle processer kan angiveligt føres tilbage til disse fire. Endvidere består alt stof og stråling af et endeligt antal elementarpartikler: elektroner, myoner, neutrinoer, kvarker, fotoner osv. Takket været banebrydende arbejder af Yang og Mills (Yang fik Nobelprisen i 1957), Feynman, Schwinger og Tomonaga (Nobelpris 1965) og endelig Glashow, Salam og Weinberg (Nobelpris 1979), har man nu en fælles kvanteteori, den såkaldte standardmodel, for de tre sidstnævnte kræfter. Tilbage står kun tyngdekraften. Allerede i 1920'erne har man været klar over, at det er umuligt at formulere en kvanteteori for tyngdekraften i traditionel forstand, endsige forene den med nogen anden veletableret kvanteteori. Den store forenings sidste skridt kræver øjensynlig radikal nytænkning.

Nu tænker den rettroende reduktionist naturligvis: Hvorfor ikke bare have én slags byggesten, ét sandt atom og følgelig én naturlov der styrer det hele? Den nyeste kandidat til Teorien



Om Alting er netop superstrengteorien. I superstrengteorien antager man, at naturens al-
lermindste byggesten er en streng, altså et lillebitte stykke snor. Men husk, at selv om snoren har en vis længde, består den ikke af noget materiale, den har ikke nogen bestanddele, strengen er det mindste, der findes! De sædvanlige elementarpartikler betragtes som punktformige, men en superstreng har altså en udstrækning. Men hvad er super ved superstrengene? Jo, hvis man undersøger elementarpartiklerne nøje, vil man opdage, at der findes to familier: bosoner og fermioner. Bosoner og fermioner opfører sig meget forskelligt: bosoner bestemmer al vekselvirkning, og fermioner er atomernes byggesten. For eksempel er lys (fotoner) bosoner, og elektroner er fermioner. Det er helt umuligt at forstå grundstoffernes opbygning uden fermioner. I foreningens navn ville det være rart at finde en fælles ramme for de to familier. Og desuden viser det sig, at en simpel strengteori kun indeholder bosoner. Nu findes der heldigvis et matematisk trick, der kan forene de to familier til én! Dette redskab kaldes supersymmetri. Symmetri kendes fra hverdagen: når man står foran et spejl, ser man sine gebærder afspejlet i det, makkeren på den anden side laver, man har fået en symmetri-partner. På lignende måde findes der et abstrakt superspejl,

som forbinder fermioner og bosoner i et supersymmetrisk partnerskab. For at få strengteorien til at repræsentere virkeligheden skal man altså påhæfte denne ekstra konstruktion.

Strengteorien er også nødt til at stemme overens med Einsteins relativitetsteori. Det mærkværdige er, at dette kun kan lade sig gøre, hvis verden har ti

dimensioner! Vores almindelige opfattelse af verden er, at den har fire dimensioner (vi tæller tiden med). Hvis vores superstreng for eksempel skulle købe en reol, var det ikke tilstrækkeligt at angive højde, bredde og dybde, men der skal ni forskellige mål til at finde den rette reol. Hvis strengens univers er ti-dimensionalt, adlyder strengen relativitetsteorien, herunder også tyngdeloven.

Men der skal mere til. Strengen skal også forklare de tre andre naturkræfter. Dette klares ved at sætte ladninger på den, efter en metode der har rødder tilbage til Maxwell. Denne metode eller teori kaldes gauge-teori, og det mønster, der styrer disse ladninger, kaldes en gauge-gruppe. En gruppe er en matematisk konstruktion, der har nære bånd til geometrien (her spørger Platon igen). Ladningerne kan følge enhver naturlov, man måtte ønske (f.eks. loven om kernekræfterne eller de elektromagnetiske kræfter), det vil sige, at man i princippet kan bruge den gauge-gruppe, man har lyst til, hvad enten den svarer til vores fysiske virkelighed eller ej. Men her opstår igen problemer. Givet kvanteteoriens fantastiske succes er det nødvendigt at formulere strengteorien som en kvanteteori, og dette er kun muligt for to gauge-grupper! Desværre svarer ingen af dem til de naturkræfter, vi kender i dag, grupperne er i en vis forstand for store.

Alt dette kan få enhver god reduktionist til at blive svimmel: Verden har ti dimensioner, der skal findes en mystisk supersymmetri og de tilladte gauge-grupper (læs naturlove) er de forkerte. Har noget af dette overhovedet bragt os videre? Vi har dog stadig den elementære byggesten strengen. Alt det andet skal bare gøre teorien matematisk konsistent. Der findes kun én slags streng, ikke et mylder af elementarpartikler. Alting består af disse strenge, og omvendt skal en streng kunne optræde som elektron og myon og neutrino og kvark og



Edward Witten, en af de helt store strengteoritekere.

foton og ... Hvordan kan dette gå til? Tænk blot på en violinstreng. Den italienske komponist og violinvirtuos Paganini skrev i 1805 Sonata Napoleone til kejserens fødselsdag, et stykke der skulle fremføres på blot én streng. En enkelt streng kan frembringe en lang række toner, ikke blot ved at anslå forskellige længder, men også ved hjælp af hele overtonespektret. Tanken er, at denne musik af overtoner skal svare til forskelligheden

i den fysiske verden: Et vibrationsmønster i strengen svarer til en elektron, et andet vibrationsmønster svarer til en foton osv. (Også den Pythagoræiske skole beskæftigede sig med talmagi og harmonilære.) De ti dimensioner og de for store gauge-grupper er i princippet heller ikke noget problem. En stor gauge-gruppe kan sagtens indeholde flere mindre og heriblandt den, vi rent faktisk har brug for. Ligeledes kan man forestille sig, at af de ti dimensioner, strengen lever i, er der kun fire, der er direkte synlige for os mennesker. Der findes et utal af måder at komme fra den store strengteori ned til vores egen lille verden på, problemet er blot at få teorien til gøre det af sig selv, for hvis vi begynder at pålægge bånd ved håndkraft, forsvinder jo hele ideen med en teori om alting. Siden midten af 1980'erne er der blevet arbejdet intenst for at blotlægge strengteoriens indre struktur og løse dens problemer. En af de betydeligste drivkræfter bag denne indsats er Edward Witten ved Institute for Advanced Studies i Princeton.

Endelig kan man spørge: Når alle disse tekniske vanskeligheder engang er løst, er vi så færdige? Har vi så en formel, der klarer det hele? Kan strengteorien sige noget om universets udvikling, livets oprindelse, økonomi, sprog, religion, kunst eller følelser? For en sand reduktionist er svaret et klart: Ja!, idet han per definition ikke betragter disse overordnede fænomener som noget selvstændigt. Men den store almenhed vil næppe være overbevist, førend alle delene igen er samlet, og der kan gives en forklaring på livets og universets komplekse struktur.

Petur M. Glerfoss



Hvad er intelligens?

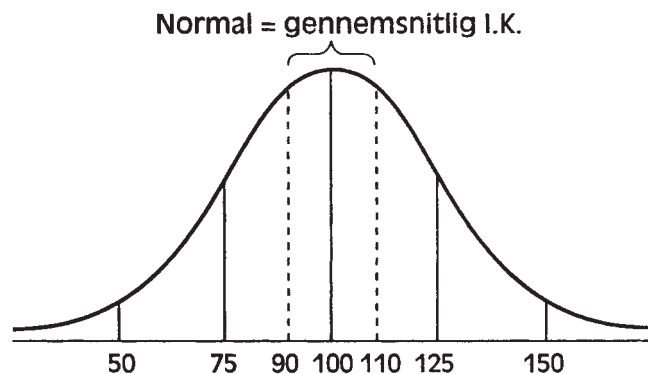
Inden for psykologien har man i årevis været uenige om, hvad intelligens egentlig er. Man har blandt andet diskuteret følgende: Hvordan definerer man intelligens? Hvordan måler/tester man en persons intelligens? Og hvilken rolle spiller arv og miljø? De senere år er der blevet fremsat en række teorier, som udvider intelligensbegrebet og dermed udfordrer den traditionelle intelligensopfattelse. En af de mest kendte er den amerikanske psykolog Howard Gardners teori om de syv intelligenser, som giver et mere nuanceret syn på intelligens, end man hidtil har været vant til.

Gennem mange år har den traditionelle intelligensopfattelse bygget på en forestilling om, at intelligens er noget, man kan undersøge via intelligensprøver, hvor man omregner resultaterne til intelligenskvotienter. Binet-Simons intelligensprøver fra 1905 blev i Frankrig anvendt i skolevæsenet til at skille de svagtbegavede fra de normalt begavede, så man kunne indrette undervisningen efter elevernes begavelse og forudsætninger. Intelligens eller begavelse blev betragtet som én generel faktor, der gør sig gældende på stort set alle mentale områder. Desuden mente man, at intelligensen vokser

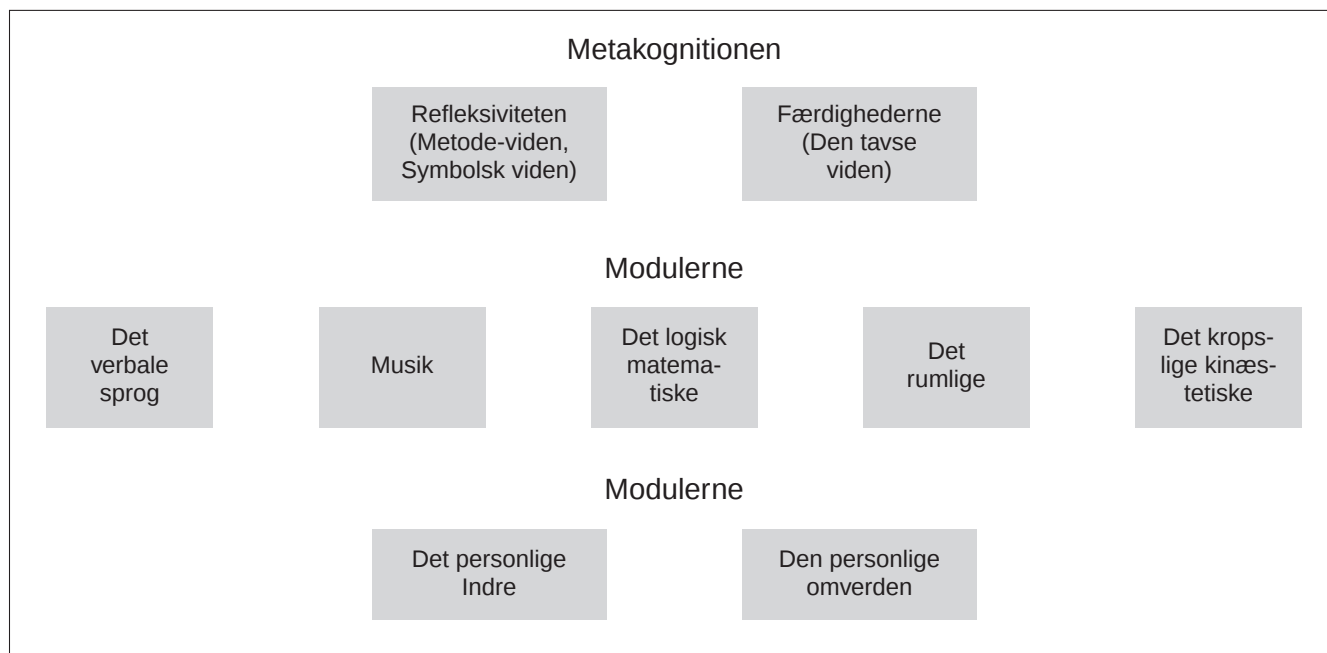
med alderen; derfor har hvert alderstrin et tilsvarende intelligenstrin, der er normalt for den pågældende alder. Senere blev Binet-testen revideret, således at man omregnede resultaterne af intelligens testen til en egentlig intelligenskvotient (IK). Som illustrationen viser, er der et intelligens-middeltal på IK100, og et stort middelloft mellem IK90 og 110, hvor to tredjedele af befolkningen formodes at ligge. Det enkelte menneskes IK kan således udregnes og placeres inden for kategorierne idioter, imbecile, svagt begavede, middelbegavede, velbegavede, højt begavede og genier.

Denne meget firkantede opfattelse af intelligens er blevet mødt med kritik, blandt andet fordi de anvendte intelligens tests er forbundet med mange ubesvarede spørgsmål. Hvad er det, man reelt tester? Hvilke egenskaber undlader man at inddrage? Og har den testede person haft mulighed for at kende til den verden, spørgsmålene handler om? Som et modspil til IK-systemet har Gardner udviklet sin intelligens teori om de syv intelligenser, hvis overordnede pointe er, at vi ikke er udstyret med én intelligens, men derimod med en hel række forskellige intelligenser, og at den menneskelige intelligens ikke udgør en enhed, som man ellers har påstået i mange år.

Som det fremgår af illustrationen kan man opstille Gardners model i tre systemer: I personlighedens grundlag finder man intelligensen for at opfatte og forstå sit eget personlige indre, det vil sige følelser og stemninger, samt intelligensen for at opfatte og forstå andre mennesker i sin personlige omverden. Disse to former for intelligens kaldes henholdsvis den intrapersonelle og den interpersonelle intelligens, og de svarer til, hvad man kalder følelsesmæssig/social intelligens. I modulerne findes fem andre intelligenser, nemlig den sproglige og den logisk-matematiske (som vi i mange år har anerkendt), samt den musikalske, den rumlige og den kropslige-kinæstetiske intelligens. I metakognitionen, det vil sige hvad der ligger udover, befinder sig re-



En normalfordeling af intelligenskvotienter ser sådan ud.



fleksiviteten med den symbolske viden om verden og metodeviden med strategier og fremgangsmåder, samt færdighederne med den tavse viden (som bruges automatisk i forbindelse med hverdagsrutiner).

Gardner mener, at vi måske har endnu flere intelligenser end de allerede nævnte, og han definerer intelligens som evnen til at løse problemer eller skabe produkter, som bliver værdsat i en eller flere kulturelle eller samfundsmæssige sammenhænge. Desuden er det Gardners opfattelse, at vores forskellige intelligenser udvikler sig uafhængigt af hinanden og først derefter gradvist opnår samspil og integration.

Sammenfattende kan man sige, at Gardner kritiserer de standardiserede intelligensprøver for at fokusere ensidigt på bestemte anlæg, der er løsrevet fra enhver sammenhæng, og at man derfor ikke kan bruge dem til at give noget klart billede af et menneskes udviklingsmuligheder. Da alle mennesker har alle intelligenserne

i varierende grad, indebærer det naturligvis også, at man skal have mulighed for at vise sine evner inden for alle syv intelligensområder. Derfor bør man bevæge sig væk fra det traditionelle IK-system og i stedet koncentrere sig om den såkaldte intelligensprofil, hvor den pågældende persons styrker og svagheder kan vurderes på en mere nuanceret måde.

Den store interesse i disse år for især den følelsesmæssige intelligens (jvf. Daniel Golemans "Følelsernes intelligens" fra 1995) afspejler en ny opfattelse af, hvad intelligens egentlig er. Goleman gør op med den hidtil gældende opfattelse af, at en høj IK er afgørende for succes her i livet. I nutidens og fremtidens samfund bliver det mere og mere vigtigt at kunne samarbejde, omstille sig og træffe personlige valg, så derfor vil den sociale og følelsesmæssige intelligens også blive mere og mere efterspurgt og anerkendt.

Pia Rusborg



Halfdan Lange på storkemærkningsmission i Skjern, sommeren 1955. Assisteret af en Falck-redder, samt en ukendt ornitolog, inspicerer han her reden på købmandsgården hos Bagger Jensen i Bredgade. Reden var dog tom det år!

Foto: Graversen – venligst udlånt af Skjern-Egvad Museum.

Halfdan Lange – storkekenderen fra Ribe

58.889 Storke

I skolens bibliotek ligger et lille hæfte på 65 sider med titlen "Mærkede Storke", et særtryk af Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift 1919 - 1920, hvis gulnede for- og bagside ikke mere sidder fast. Med fyldepen er der på forsiden en sirlig dedikation: Hr. Lektor V. Balslev - med venlig Hilsen fra H. Chr. C. Mortensen.



Denne Hans Christian Cornelius Mortensen (1856-1921) er ingen ringere end den i hvert fald blandt ornitologer navnkundige Fugle-Mortensen, overlæreren fra Viborg, der opfandt ringmærkningen af vilde fugle! I forbindelse med undersøgelser over stærens biologi udtænkte han en metode til at kende de enkelte individer fra hinanden: hver stær blev forsynet med en aluminiumsring med indgraveret talkode. I 1899 mærkede han de første stær, og allerede året efter var successen hjemme, idet der fremkom genmeldinger fra udlandet. Hans epokegørende metode var af afgørende betydning for en helt ny æra inden for fugletræksforskningen.

I de "Indledende bemærkninger" i ovenstående afhandling, skriver Mortensen bl.a.:

"Inden jeg begynder, vil jeg gerne have Lov til at aflægge min bedste Tak til Carlsberg-fondet, der har støttet mig pekuniært, samt til de mange unge Mennesker, der ikke har skyet hverken Sved eller Anstrengelse for at faa anvendt saa mange Storkeringe som muligt. Baa-

de til dem, der allerede har faaet en Gevinst i mit Storkelotteri, og til dem, der endnu ikke har vundet! Det er mest Elever fra Viborg Katedralskole, der har hjulpet mig, en 20 - 30 Mand i det hele, og flere af dem har tilbudt deres Tjeneste Aar efter Aar og cyklet rundt som nybagte Studenter, ja som flaarige Studerende ved Københavns Universi-

tet. Den af de Unge, der nævnes oftest i det Efterfølgende, nuværende Stud. theol. Halfdan Lange, som har gjort et stort Arbejde for mig i sin Hjemstavn, fra den tyske Grænse (før 1920), forbi Ribe, helt op til Varde, er dog ikke en gammel Elev, men Bekendt paa anden Maade, idet han er Søn af afdøde Adjunkt Lange i Ribe og Sønnesøn af Botanikeren, længst afdøde Professor Joh. Lange."

Og kigger vi videre i biblioteket under storkens decimalsystemplads 58.889, finder vi bøger og afhandlinger af Halfdan Lange - nogle med sirlige dedikationer til Den Gamle Skole.



Skolens eksemplar af *Fugleliv i Ribes Omegn* (1919) med Langes dedikation i fyldepen.

Halfdan Lange

Halfdan Lange, den næstældste i en søskendeflok på 6, blev født på Frederiksberg d. 20. august 1898. Året efter flytter familien til Ribe, idet faderen Jonathan Lange (1865-1913) ansættes som adjunkt i naturhistorie og geografi ved Katedralskolen, hvor han virker indtil sin tidlige død. Familien bor først på Skibbroen, dernæst i en lejlighed på 1. sal i Clausens/Terpagers gård på Mellemdammen, og i 1908 flytter de endelig ind i deres nybyggede hus i Sct. Laurentigade 11.



1.ml 1908/09 fotograferet foran Sangsalen sammen med Gymnastiklærer S. C. Stockholm Simonsen. Halfdan sidder lige foran gymnastiklæreren.

Den lille Halfdan nærer tidligt interesse for naturen, og der har nok været en form for "familiær disposition" bl.a. med en far, der underviser i naturhistorie, en farfar og en farbror der begge var ansete botanikere (hvilket hans yngre broder, nu pensioneret professor i botanik, også bliver), og det bliver fuglene, der får hans helt store interesse, måske i særlig grad under inspiration af fætrene Eskil og Peter Skovgaard (sønner af maleren Joakim Skovgaard), og i 1915 melder han sig da også som 17-årig ind i Dansk Ornitologisk Forening, der var

startet af bl.a. Mortensen i 1906.

Da faderen dør i 1913 påtager Halfdan sig, som kun 15-årig, fader- og opdragerrollen over for sine søskende. Hans stærke religiøsitet bliver bl.a. udtrykt ved, at han holder morgenandagt, og han læser, synger salmer og beder bønner med sine søskende. Han har helt sikkert været sin moder en stor støtte, og hun beundrede ham meget. Hans søskende syntes af og til, at det var lidt for meget med det religiøse - men de fandt sig i det! Halfdan tog sig også af lillebroder Johans naturhistoriske "opdragelse". Fra 6-års alderen var han med på fugleture i omegnen af Ribe, hvilket gjorde ham så fugleinteresseret, at han i 12-14 års alderen

lærte sig ringmærkningens kunst under Halfdans vejledning, med så stor succes, at storebroderen lod ham mærke mange storke på egen hånd. Siden blev det dog botanikken, der blev Johans gebet.

Halfdan Lange var ikke egentlig indremissionsk, det var mere de pietistiske livsholdninger, der prægede ham. Og så blev han tidligt kompromisløs vegetar. Måske ikke så meget af idealistiske årsager, men nok mere som en følge af familiens små kår efter faderens død, hvor Halfdan gik foran med en meget nøjsom og asketisk livsførelse, der også indebar fravær af alkohol- og tobaksnydelse.

Halfdan starter på Katedralskolen i 1. mellem i 1908, og han havde tidligt planer om at studere skovbrug på Landbohøjskolen, så han kunne blive skovrider ligesom sin morfar, og han valgte måske derfor den matematiske gymnasielinje på Ribe Katedralskole. I løbet af gymnasietiden ændredes planerne dog, sandsynligvis under indflydelse af klassekammeraten, den meget idealistiske afholdsmand, Johannes Fog, der senere blev præst. På studenterbilledet fra 1916 ser vi Halfdan med alvorlig og beslutsom mine i billedets centrum, sammen med Johannes øverst til venstre, samt 24 andre

ulasteligt klædte studenter. Og samme år påbegyndte han teologistudiet ved Københavns Universitet, hvorfra han udgår som cand. theol. i 1923.

I studietiden er han lærer på bl.a. Vanførehjemmet i København og Sorø Akademi, og han udgiver sin første bog "Fugleliv i Ribes Omegn" i 1919. Et ganske omfattende ornitologisk værk på over 160 sider forfattet af en kun 21-årig teologistuderende! I bogens efterskrift anfører Lange: "Mine iagttagelser til dette Arbejde om Fuglene er gjort under min Skoletid i Ribe. Optegnelser



Studenter 1916.

holdsorganisationen Blå Kors, og i perioden 1926-28 er han lærer på drengedragelsesanstalten Holsteinsminde på Sydsjælland. Gennem det meste af 1929 er han tilknyttet epileptikerhjemmet Bethel i Bielefeld i Tyskland, og han vender tilbage til Danmark og slår sig ned i København fra 1931. Året efter forlader moderen Ribe og flytter til København, hvor hun og Halfdan bor sammen helt frem til 1954.

Han har måske følt et kald i at undervise og virke for opdragelse og resocialisering af såkaldt "vanskelige og rodløse" unge mænd, men han har nok efterhånden erkendt, at det ikke ville blive hans livsopgave, idet han ikke var udstyret med den tålmodighed, humor, selviro og overbærenhed, der krævedes. En elev fra Langes Sorø-tid skriver, at han "...navnlig i moralsk henseende, stillede utopisk høje fordringer til sine elever og dermed ikke kunne holde disciplin."

Men det bliver alligevel en slags lærergerning, der kommer til at fylde en del af hans tilværelse, og som bliver det, der skaffer ham en, omend ringe, indkomst. Fra begyndelsen af 30'erne kalder han sig "privatlærer". Det indebærer, at han modtager elever hjemme på værelset på Primulavej, hvor der undervises i og samtales om på forhånd aftalte emner inden for fuglekundskaben, mod en mindre betaling. Herudover tjener han lidt penge ved at udnytte sin store faglige dygtighed og feltkundskab til kompetent, og måske også lidt strengt, at lede ornitologiske ekskursioner. På turene var tobaksrygning og madpakkespisning undervejs udelukket, ligesom et besøg på et traktørsted var utænkeligt. Deltagere i hans ture fortæller, at han var fortrinlig til at fange folks opmærksomhed og til at formidle fuglekendskabet. "Med beundring erindrer jeg, hvorledes han en tidlig forårmorgen i en skov nær København formåede uden mindste tøven at udpege alle de enkelte stemmer i et stort og stærkt blandet fugleorkester" fortæller en af deltagerne.

Endelig supplerede han sin indkomst ved at sælge

naturhistoriske præparater til skoler o. lign. samt ved skribentvirksomhed for Kristeligt Dagblad.

Fra juni 1945 til december 1947 er Lange tilknyttet kirketjenesten i Oksbøllejren (flygtningelejr) som en slags hjælpepræst. Om det frivillige arbejde Lange udførte her, skriver den daværende pastor H. B. Graabæk i 1949: "Under en Omtale af det kirkelige Arbejde maa

ogsaa cand. teol. Halfdan Langes Navn nævnes. Ingen Dansker eller Tysker kendte saa mange Mennesker i den store Lejr som han. Han arbejdede ud fra de Tanker, som man samles om i "Fredsvenners Hjælpearbejde". Med sin uegennyttige, hjælpsomme og stilfærdige Færden og sit strengt puritanske Livssyn fik han Betydning for mange Mennesker og var altid en Udfordring til al Overfladiskhed og Ligegyldighed.

Naar Flygtningene engang har glemt det meste om Oksbøl-lejren, vil de endnu huske "Bruder Lange". Han voldte Lejrledelsen nogle Knuder ved sin af og til ureglementerede Færden, men godt, at der var Plads til ham. Nu arbejder han i en af de mest triste Flygtningelejre i Tyskland."

Efter Oksbøllejrens opløsning fulgte Lange med flygtningene til Neumünster, og han viiede, skulle det vise sig, stort set resten af sit liv til det humanitære flygtningearbejde. Under et ophold i Danmark vinteren 1954-55 kom han i kontakt med Innomeuropæisk Mission, og han var på et tre ugers ophold i en svensk flygtningelejr, særligt for estiske flygtninge, i Vrigstad, for



Halfdan Lange, Primulavej 5, København F., oktober 1945.



Peter Skovgaard i aktion under en storkeungemærkning. Sådan kunne en feltornitolog være klædt i 1930'erne!

at planlægge yderligere kristeligt og humanitært arbejde. I slutningen af august 1955 drog han igen til Tyskland for at virke i lejren Esterwegen i Oldenburg. I midten af december blev han imidlertid pludseligt syg og døde af en maveblødning på sygehuset i Cloppenburg.

Vestkysten bragte den 17.12.55 en omtale under overskriften: "Halfdan Lange død i Tyskland". Her står bl.a.: "...Hvert år kom han til Ribe for at foretage ringmærkning, ikke alene i Ribe by, men også i Sønderjylland og hele Vestjylland. Ikke mindst i Ribe vil man med vemod erfare, at han er gået bort, thi han havde sta-

dig en stor vennekreds i sin fødeby...Han begravnes på tirsdag i familiegravstedet i Ribe."

Storkemærkningen

Allerede i 1901, to år efter ringmærkningens opfindelse, påbegynder Fugle-Mortensen verdens første mærkning af storken, og ved hans død i 1921 er i alt 1633 storke mærket. Arbejdet videreføres af Halfdan Langes fætter, ornitologen Peter Skovgaard (1887-1972), hvis ringe mærker 10.096 storke frem til begyndelsen af 1960'erne, og fra slutningen af 40'erne ringmærker

Zoologisk Museum i København også storke. I perioden 1961 - 80 blev stort set ingen storke mærket, idet man var bekymret for, om ringmærkningen kunne være en medvirkende årsag til faldet i den danske storkebestand, men da man kunne konstatere, at dette ikke var tilfældet, har man fra og med 1981 hvert år ringmærket samtlige danske storkeunger med undtagelse af unger fra én rede! Og til dato er der i alt mærket næsten 14.000 storke.

Halfdan opvokser i bogstaveligste forstand i ringmærkningens barndom. Han begyndte allerede at ringmærke storke i 1915 samt registrere storkereder som dreng i Ribe, og han blev, til sin død, ved med hver eneste sommer at drage hjem til Storkenes by for at studere sin elskede Mester Langben. Uden hans omhyggelige og utrættelige virke ville vi ikke have haft de minutiøse opgørelser over Ribes storke ubrudt tilbage fra 1915 og frem til 1955. Lange kom til at mærke storke for både Mortensen, Skovgaard og Zoologisk Museum, og han er sandsynligvis den, der har mærket flest storke i Danmark. Den indsigt og viden, han erhvervede sig, gjorde ham til den største danske storkespecialist, uden at hans samtid helt værdsatte ham efter fortjeneste.

Som nævnt drog han hjem til sit barndomshjem hver sommer, indtil moderen forlod Ribe, og efter 1932 boede han, i de par sommermåneder han hvert år opholdt



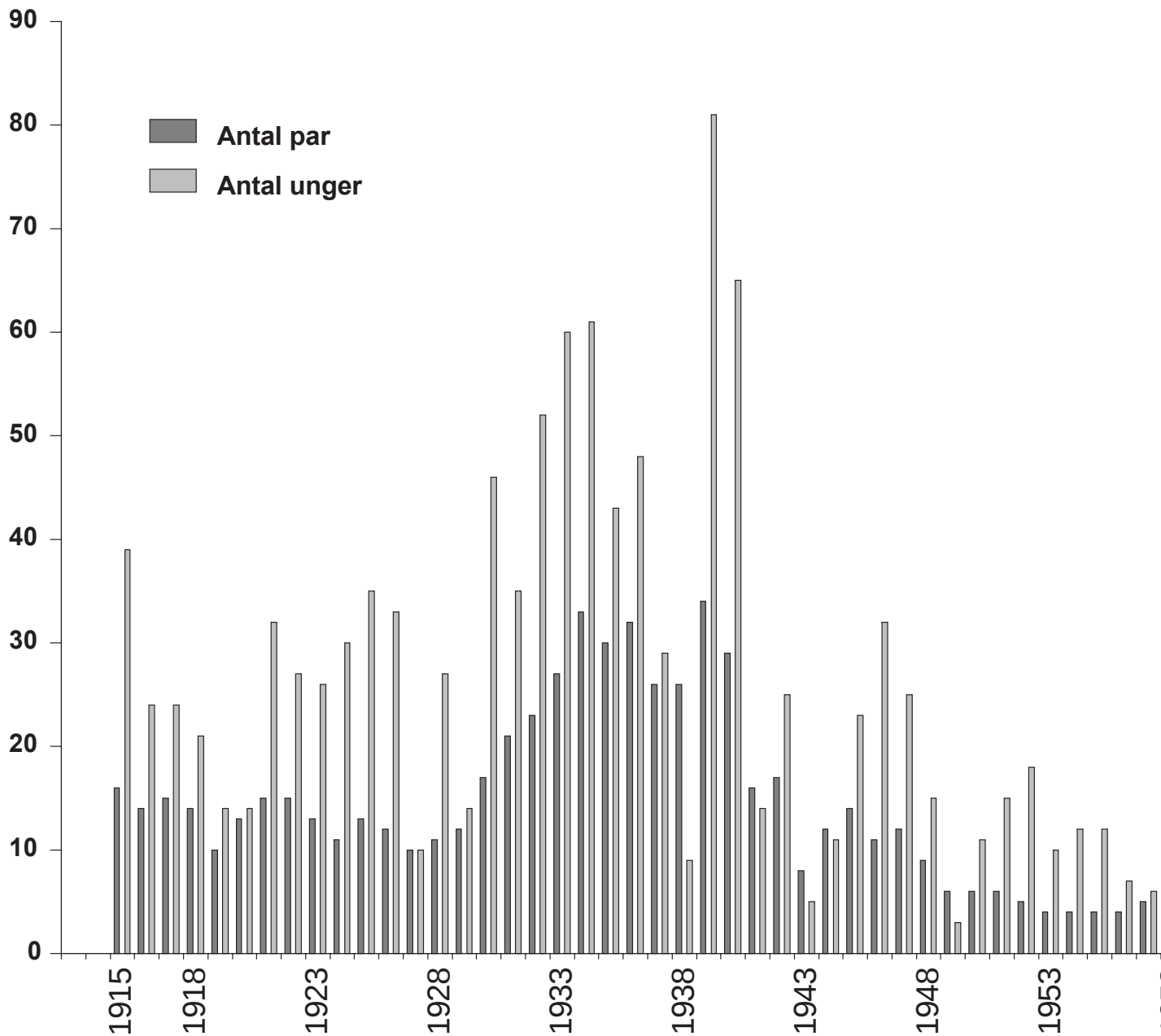
Denne stork blev skudt den 19. oktober 1928 i Dschang i det daværende "fransk Kamerun". Ringen med nr. R 3286, som Halfdans lillebroder, Johan Lange, satte på fuglen i en rede i Skærbæk den 1. juli 1927, ses på højre ben. Foto fra Skovgaard: Storken i Danmark (1937).

sig i Ribe, forskellige steder. I 1930'erne og 40'erne havde han logi i det nordvendte gavlværelse på tagetagen hos en ungkarl i Sct. Laurentiigade 24, og senere (helt frem til sommeren 1955) boede han i et meget primitivt havehus som lå i den sydlige udkant af byen, vest for Tøndervej, der hvor der i dag er anlagt en rundkørsel.

Ringmærkningsarbejdet og aflæsningen af ringstørke krævede fysisk udholdenhed, en vis adræthed, tålmodighed og mod! Tidl. seminarielærer Niels B. Thomsen, Abild, der mærkede storke sammen med Halfdan Lange i dennes sidste sommer i 1955, fortæller f.eks., hvordan Halfdan Lange kravlede ud af et glughul i kirketårnet på Hostrup Kirke øst for Tønder, hvorefter

Antal

Storkebestandens udvikling i Ribe



han “på bare ben” sikkert gik hen ad blytagets ryg med alle sine ringmærkningsremedier for at mærke ungerne i reden. Og ældre ripensere husker stadig Halfdans lange, slanke, noget ranglede silhouet på byens tagrygge som et helt fast islæt i sommerens bybillede.

Mortensen skriver malende om Langes ihærdighed i ”Mærkede Storke” under afsnittet: ”Storken i Ribe”:

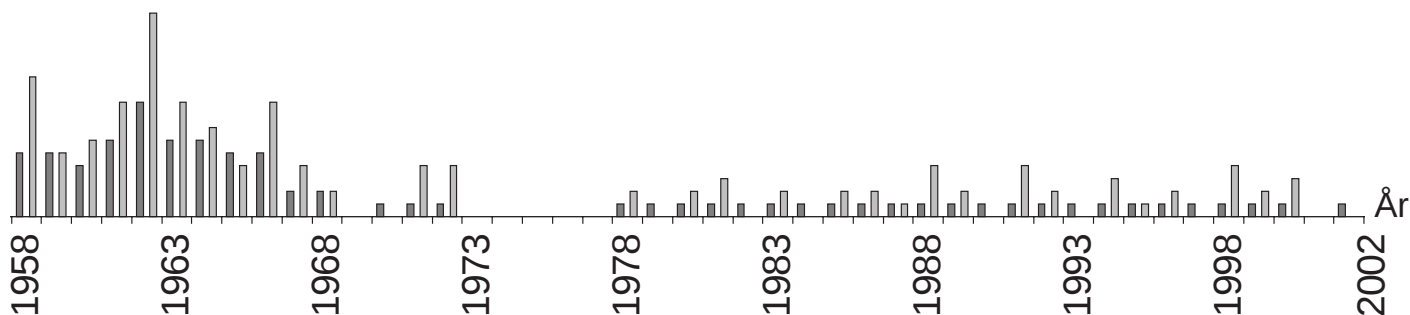
”Den anden af de to Storke, der afsløredes i 1919, blev meldt af Stud. theol. Halfdan Lange, Ribe. Han havde først lagt Mærke til, at der var en Ringstork i hans By, og derpaa fandt han efter en Del Søgen, hvor den hørte til. Den boede paa en høj, enlig staaende Skorsten i Gaarden til Klubbens Hotel i Sønderportsgade, og dens Ring var meget vanskelig at faa tydet, fordi man ikke kunde komme op i Nærheden af Reden. Hr. Lange havde laant en langtrækkende Kikkert paa Kate-dralskolen, og med den læste han fra sin Udkigsplads, et Gavlvindue i Nabobygningen, nogle af Tallene i Storkens Løbenummer, en Gang da Fuglen var kommet saa langt ud paa Redekanten, at Grenene ikke dækkede Ringen. Men snart blev Ungerne saa store, at Ringstorken ikke blev staaende hos dem efter at have fodret, og Hr. Lange fik ingen Ting ud af sine tre, fire Forsøg om

Dagen, skønt han havde Spejdere ude, der meldte ham, naar der var Haab om at faa noget at se. Til sidst var han ved at opgive det hele. Men saa opdagedes det, at Storken, efter at have fodret, næsten altid fløj over til en bestemt Skorsten i Nabogaarden, og nu lykkedes det endelig for Hr. Lange ved Hjælp af den gode Kikkert og ved snart at krybe op paa et Halvtag i Hotelgaarden, snart at stille sig i Haven til Nabogaarden, at faa læst alle Tal sikkert. Men da var det ogsaa seks Uger siden, at Forsøget blev begyndt.

Det kunde nu afgøres, at ogsaa denne Stork var fløjet hjem til sin Fødeegn. Den havde nemlig Nr. 1313 og var i Følge min Mærkebog ringet som Redeunge 15. Juli 1915, i Obekjaer, hos Gaardejer Andr. Vind, af Hr. Lange selv. Den havde altsaa valgt en Yngleplads 7 km V.S.V. for sin Fødeby og var nu 4 Aar gl.”

Men det var ikke kun storkene i Ribe, der havde Langes interesse, et stort opland skulle ogsaa dækkes. I de senere år dækkede han et område, der begrænses af linjen Skjern-Horsens i nord til landegrænsen i syd. At der var nok at bestille, fremgår af de to kort over ynglende storkepar i Danmark på Langes tid. Mange reder skulle besøges, og mange unger mærkes. I 1939, det bedste storkeår i Langes mærkningstid, producerede 34 storkepar, alene i Ribe, 81 unger! Siden blev arbejdet desværre mindre og mindre.

Al transport foregik på cykel ad ofte meget ringe veje og de daglige cykelture kunne let blive på over 100 km,



idet han altid overnattede hjemme i Ribe. Og på disse ture kom Langes glæde ved at synge ofte til udtryk, fortæller hans assistenter!

Man kan i dag spekulere på, hvad det var der drev Lange, og de andre unge hjælpere, til sommer efter sommer, ulønnet, at påtage sig det omfattende og til tider anstrengende arbejde. Fugle-Mortensens bud på det er: "Den Del af Mærkningsarbejdet, som har tiltalt mine unge Medhjælpere mest, er den særlig turistmæssige. Det, at cykle fri og let en smuk Sommerdag ud ad Landevejen og, som Kortet angiver, at komme til den ene Landsby efter den anden, at køre ind paa de fremmede Gaarde og tale med Mennesker, man aldrig har set før, som om man havde kendt dem i mange Aar - alt dette har Oplevelsens bedaaende Magt over sig. Et Sted bydes der maaske en Kop Kaffe, et andet Sted trakteres med en Skaal Jordbær, og i Almindelighed modtages man som den der bringer et frisk Pust med fra andre Egne. At klatre op ad Stigerne til de store, smukke Fugle er jo ogsaa morsomt!" Halfdan tog altid imod når der blev budt, og hvis ikke det skete, så var han ikke bleg for selv at spørge om lidt fortæring. Pengene var jo små og madpakken lille. Det skabte dog af og til lidt postyr, når det erfarede, at han ikke spiste kød!

Mortensen giver nok et lidt idylliseret billede her, og han skriver da også andetsteds i samme værk om, hvorledes han blev modtaget med mistro hos mange bønder. Nogle steder går den lokale lærer med rundt og hjælper med stigerne m.m. "...og efterhaanden er Befolkningen naaet til den Erkendelse, at "Storkemanden" ikke er et halvgalt Menneske, der meningsløst render rundt fra Gaard til Gaard, men at han er sig fuldt bevidst, hvad han gør." Han fortæller om en mistroisk bonde, der efter nogen tids overtalelse om tilladelse til at entre taget, spørger "Hvad skulle da det saa koste", og da han får at vide, at det ikke koster noget - øges hans mistro kun! En anden gang får Mortensen hjælp af en "...flink Kommis, der var hjemme paa Besøg....Men han maatte høre

mange Spottegloser fra sine Kammerater, og da vi gik omkring i Gaardene, fulgte der en hel Sværm unge efter os; de sparkede til Spande, drejede paa Slibestene, var højroastede og ubehagelige."

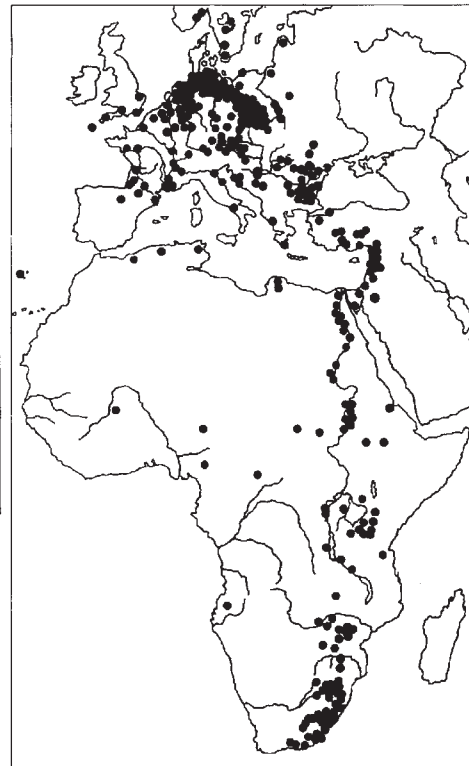
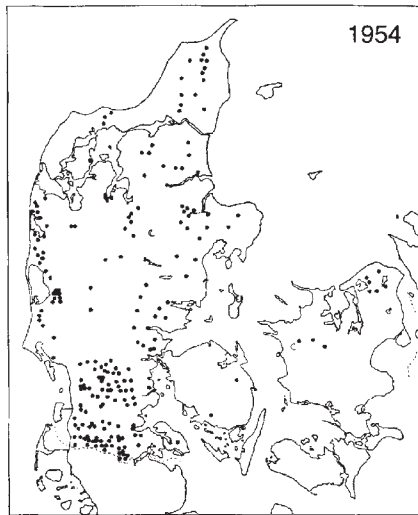
Det, der var nok så spændende for storkefolkene, var de eksotiske genmeldinger af ringstørke, der hurtigt indløb fra nær og fjern. Post fra de "varme lande" var jo på den tid ikke hverdagskost, for slet ikke at tale om billeder af en dansk mærket stork, i hænderne på små, mørke børn! I Mortensens "Mærkede Størke" fra 1920 omtaler han 55 genfundne størke, hvoraf hele 18 er fra Afrika. Og næsten alle med en lille historie om genfindsomstændighederne:

"Nr. 1348. Mærket 2. Juli 1917, 8 km N.N.V. for Ribe, i Vilslev, hos Gaardejer Hansine Hansen, af Stud. Theol. Halfd. Lange. Fundet, nylig død (varm) 17. Aug. 1917, 7 km S.S.Ø. for sin Fødeby, tæt ved Ribe, af Arbejdsmand Chr. Bojsen. "Jeg blev helt sær ved det", sagde Manden, "for Storken er ligegodt en Fugl, som vi alle sammen holder af."

Nr. 1288, mærket d. 12.7. i Halfdans første mærkningssæson 1915, hos købmand Ant. Andersen i Ribe, bliver fanget levende nordvest for Schwerin den 22. august samme år.

Stork nr. 1438, mærker han d. 8.7.1916 i Tjæreborg. Fuglen bliver "...Fundet død først i Maj 1920 ved Sambesi-Floden, paa Grænsen mellem Nord- og Syd-Rhodesia...i Nærheden af Negerlandsbyen Mutandalima" og den stork (nr. 1594) han mærker d. 9.7.1918 i Lille Darum findes død "af Kulde og Sult" midt i juni året efter i Syd-Rhodesia 10 km syd-øst for Salisbury. Og endelig har vi nr. 1631, der mærkes af Halfdan d. 11.7.1919 i Tved. Den findes død d. 22.1.1920 så langt borte som i den sydøstlige del af Kaplandet!

Denne lille serie genmeldinger antyder allerede, at den oprindelige opfattelse af, at storken overvintrede i "Faraos Enge" i Ægypten ikke holder stik. Og genmeldingerne viste også efterhånden, at man kunne aflive



Hver prik på kortene ovenfor angiver et ynglende storkepar. Tilsvarende kort for 2001 og 2002 er uden prikker for første gang i måske 500 år! Halfdan Lange var den første der i en sammenhængende årrække systematisk finkæmmede et områdes storkebestand (Syddjylland, med landets tætteste storkepopulation) og kontrollerede det for mærkede storke.

På kortet t.h. angiver prikkerne udlandsgenmeldinger af ringmærkede danske storke. Efter Hans Skov (1999).

ideen om, at storkene fløj den "lige vej" tværs over Middelhavet. Næ, de fleste danske storke flyver ad to hovedtrækruter: en vestlig, der fører over Gibraltarstrædet og en østlig, der fører over Bosporusstrædet, hvor det af kortet fremgår, at den sidstnævnte er den vigtigste. Og at de flyver de ca. 12.000 km til det sydlige Afrika (og 12.000 km tilbage igen!), kom også som en overraskelse.

Resultater af storkeundersøgelserne

Livet igennem skriver Halfdan Lange mange ornitologiske artikler, men det er i særlig grad hans storkestudier, der gør ham kendt.

At storken tidligt bliver Halfdans helt store interesse, afspejles allerede i den grundige behandling arten får i

bogen "Fugleliv i Ribes Omegn" (1919), hvori afsnittet om Hvid Stork indledes således:

"Stork, *Ciconia alba*. En Ven, som i de sidste Aar daarligere og daarligere kan fylde de Pladser, som man gerne overalt under den, hjemlig og ligetil som den er trods sin ranke og fornemme Skikkelse. Rigtig en Fugl, som har Forstand paa, hvad et Hjem har at betyde. Øjeblikkelig naar den kommer om Foraaret, hvor koldt det end kan være, slaar den sig ned paa sit vante Redested, hilser sin Mage, som den med den største Troskab holder sammen med Livet igennem, med baade Ærbødighed og Hjertelighed, ved at knebre og bukke og sprede Vinger. Andre Storke kan indfinde sig og med stor Voldsomhed angribe for at bemægtige sig den Rede, som de ingen som helst Ret har til, og som de med Let-

hed i den nærmeste Omegn kunde finde Magen til uden at lægge sig ud med nogen, da saa mange Redesteder i vore Dage staar aabne og ubenyttede; men saa finder Forsvaret Sted med stor Udholdenhed, og altid, naar det er muligt, af begge Fuglene. Ogsaa paa anden Maade ser man deres Kærlighed til Hjemmet. En stor Del af Dagen, foruden næsten altid Natten, tilbringer Parret i den første Tid paa eller ganske nær Reden. Naar Redemateriale bringes hjem, anvendes megen Omhu for at faa den til at ligge fast og smukt, saa store, kraftige Grene stritter ud til alle Sider og danner en rigelig stor Omkreds, som med sit filtrede Virvar er velegnet til at opfange og gemme al Slags Affald, baade den kalkede Gødning, Gylp og Dyr, som af en eller anden Grund vrages (Muldvarp, Aal har jeg fundet). For et civiliseret Menneske er det ganske vist ikke saa let at tænke sig Hjemmet som en Forening af Soveværelse, Spisestue og Mødding, men dette er nu Storkens Ideal."

Andre arter får en enkelt linje - Urfuglen dog fire, idet det fortælles, at en sådan er skudt i Haslund Krat ca. 1880, og at en "Han mærket Ribe 28-1-96 findes i Ribe Katedralskoles Samling".

I 1932 skriver Lange en artikel med titlen "Störche bei Lübeck und Ribe", og i 1933 kommer en afhandling i Naturens Verden med titlen "Storkens Føde - Storkegylp". Ved meget grundige og tidskrævende analyser af storkenes opgylpede efterladenskaber, afliver han heri bl.a. nogle af myterne om storkens kost: "Hvert Barn ved, at Storken æder Frøer, og mange Mennesker tænker sig, at Frøer er dens eneste Føde. Mellem Jægere har det været almindelig Tro, at den mest tager Lærkeunger, Agerhønskekyllinger og Harekillinger foruden Frøerne...." indleder han. Men ved analyser af disse "...graa, ret faste Klumper...som findes hist og her ved Storkens Hvilepladser, i Reden og paa Taget eller Stenbroen under Reden...." med "...en sødlig, vammel Lugt...", samt direkte iagttagelser ved rederne, kan han konkludere, at storkene spiser smågnavere, frøer og fisk

samt snoge og hugorme! Slangerne findes af og til levende i reden eller på jorden lige nedenfor, som f.eks. meddelt af Købmand Jorsch, Frifelt i juni 1930. Fugle-rester findes dog sjældent og harekillinger slet ikke i gylpen "...skønt Tusinder er blevet eftersat". Derimod kan han slå fast, at regnorme står højt på menukortet, hvilket han for første gang dokumenterer: "Den Tanke, at paavise Regnorme-Børster mikroskopisk i Storkegylp er før 1913 udtalt af Overlærer H. Chr. C. Mortensen, Viborg, men ikke udført før nu." I det hele taget bidrager han til forståelsen af, at storken i høj grad æder smådyr, helt ned til de mindste biller, og som han slutter sin artikel: "Dette stemmer nøje med, at Storken i de sydlige Lande er Græshoppernes Fjende...., og i Rhodisia, hvor mange danske Storke overvintrer, hedder denne værdige Fugl: Locust bird og Sprinkhahnvogel, d.v.s. Græshoppe-Fugl." (på hollandsk!). Og det er nok ikke tilfældigt, at det er Halfdan Lange, der magter at bearbejde disse mængder af gylp; Fugle-Mortensen fortæller nemlig, at det hos hans medhjælper ikke har "...været i Kurs at samle Gylp: det tager Tid, og Poserne er ikke lette at have med i Rygsækken; navnlig hvis Gylpklumperne er vaade, gaar bl.a. Papirposer let i Stykker, saa Gylpen ligger og flyder over Madpakkerne, og hvad man ellers har med. Dog har jeg, takket være navnlig Stud. theol. Lange, faaet samlet ikke saa lidt deraf, mere end hvad vi i gamle Dage kaldte en Skæppe, og en Undersøgelse af disse Sager vil ved Lejlighed blive gjort." I 1940 udgiver Halfdan Lange sit hovedværk med den lidt indforståede titel: "Storkens Alder og Yngleforhold i Danmark" og med undertitlen: "En Undersøgelse ved Ringmærkning og Aflæsning af Ringe med Kikkert, væsentlig i Sydvestjylland (Vest-Sønderjylland) 1930-1939", der den dag i dag ofte citeres i storkelitteraturen, og som må betegnes som et vigtigt pionerværk i international storkeforskning. Langes stærke religiøsitet spores i forordet: "...Denne Bog skal tjene Interessen for vor statelige Husfugl og vor længst

bortdragende Trækfugl. Desværre kan jeg ikke fremhæve dens overnaturlige Betydning, men ønsker dog at pege paa, hvordan den er Guds Skabning og Hans Visdoms Værk, som er skænket os, for at vi kan leve sammen med den og efterhaanden gennem den faa Indblik i Naturens og Menneskelivets og Guds Riges Love, for at vi kan rette os efter dem og bevare Livet.”

Bortset fra denne noget gudsfrøgtige indledning er det et nøgternt, naturvidenskabeligt studium, med mængder af kvalitative og kvantitative op-

lysninger og analyser over ankomst-, yngle- og afrejsetidspunkter, bosættelsessteder, ungeproduktion, troskab, bosættelser, alder m.m. En guldgrube af oplysninger for eftertidens storkeforskning! Og samtiden lægger også mærke til den: ”En Storkemands Iagttagelser over den mærkelige Fugl” lyder Berlingske Tidendes tospaltede overskrift til anmeldelsen, hvor anmelderen spår at den er sikret ”...en varig og smuk Plads i den ornitologiske Faglitteratur”.

Bogen følges op med yderligere oplysninger i 1948 med ”Storken (*Ciconia ciconia* (L.)) i Sydvest-Jylland 1940-1947”. I mellemtiden udkommer ”Storkens Udbredelse. Storkebygder i Danmark og Tal-Svingninger i Europa” (1942) og i 1945 ”Det daarlige Storkeaar 1943”. Og året før Langes død publicerer han: ”Gibt es zweijährige Brüter und alte Nichtbrüter beim Weissen



Håndkoloreret postkort, udateret, men afsendt fra Ribe i 1908. Kastanjen blomstrer over soluret og en stork står i reden på Puggårds tag. Før 1900 var der hele tre beboede storkereder på Ribe Katedralskoles tage, hvoraf to stadig var beboede i 1904, mens reden på Puggård var beboet helt frem til 1908/09 og igen fra 1920 til 1948.

Storch“ i tidsskriftet Vogelwarte. Utallige aspekter af storkens biologi var genstand for hans interesse!

Halfdan Lange var en ener, nogle ville sige en original, i ordets positive betydning. Idealist var han i hvert fald! Han stiftede aldrig familie eller et egentligt hjem og fik ej heller en livsstilling på trods af en kandidateksamen. Han led betydelige økonomiske og materielle afsavn, men måske gav denne delvis selvvalgte fattigdom og asketiske livsstil ham den frihed, han havde brug for, i det livslange kald, ornitologien og særligt studierne af storken, var for ham.

Skolens eksemplarer af hans værker læner sig nu trygt op ad ”Weissstorch im Aufwind? - White Storks on the up?” (1999) - et 622 sideres værk med den allernyeste viden om storken - hvori også Halfdan Lange er citeret!

Lange, Sigurd Rosendahl, Peder Thellesen, Niels B. Thomsen og sidst, men ikke mindst, Hans Skov!

A photograph of a wooden box containing various ethnographic artifacts. The items are arranged on a light-colored, possibly paper-lined, surface. On the left, there is a large, clear glass jar with a black lid, containing a blue liquid and a dark, possibly dried, object. Next to it is a small, clear glass vial with a cork stopper, containing a small, light-colored object. In the center, there are several long, light-colored bones, some with handwritten labels. To the right of the bones, there are several long, dark, curved objects, possibly antlers or horns. Further right, there are several small, rectangular, light-colored objects, possibly pieces of wood or bone, some with handwritten labels. At the bottom right, there is a small, brown paper bag with the word "Halter" written on it. The box is made of dark wood and has a light-colored interior lining.

Kasse med "storkesager" der har tilhørt Halfdan Lange. Et næb, et par knogler, et par fødder, en unge i sprit m.m. Øverst til højre ses et lille "chatol", fremstillet af tændstikæsker med "garnhåndtag", til opbevaring af ringe. En storkering ses på en fodknogle midt i billedet. Læg mærke til det slidte målebånd samt blyantstumperne – der er ikke blevet ruttet med "materialekontoen"! Foto: Hans Skov, Søvind, hos hvem kassen beror.

Nyt og Nyt

Der bliver tænkt meget i og over gymnasiet for tiden – indimellem så det knager, endda i fuger og bånd. Alle stiller krav til alle under parolen ”Stilstand er tilbageskridt”, med blikket stift rettet mod hver deres interesseområde: eleverne fokuserer på undervisningsformer, lærerne på undervisningens indhold, politikerne på pengene og samfundet på konkurrenceevnen. Kravene om udvikling og fremskridt, helst syv mil ad gangen, opleves nok stærkest af de traditionsbearbejdende og tilbageskuende fag (der står ikke traditionsbundne og tilbagestående!) – som heldigvis har det historiske overblik til at kunne sige: den, der går i skridsikre sko, kommer også frem.

Hvordan ser det så ud med fornyelsen på Ribe Kate-dralskole inden for de ”fremskridtstruede” fag, f.eks. oldtidskundskab?

Skolens lærere i dette fag har i skoleåret 2001-2002 sammen med nogle af vores klasser gennemført et forsøg, som er inspireret af undervisningsministeriets udviklingsprogram for de gymnasiale uddannelser. Hensigten med forsøget var og er at gøre undervisningen og eksamen bedre, og vi vil gerne finde nye veje til realisering af de centrale målsætninger i udviklingsprogrammet: øget elevaktivering, højnelse af elevernes abstraktionsevne og problemforståelse, styrkelse af projektarbejde som arbejdsform, fremhævelse af lærerens funktion som konsulent og endelig større bevidsthed hos både lærere og elever om tværfaglige muligheder.

Forsøget rører ikke ved fagets overordnede mål, dets indhold eller grundlæggende samtalepræg. Det er derimod hensigten at videreudvikle fagets karakteristiske metode, som er at se den klassiske græske kulturs udtryk ved selvsyn og at møde disse litterære og kunstneriske udtryk med åbne øjne og et minimum af forhåndsbelæring. Eksamen skal så være en naturlig for-

længelse af den daglige undervisning og en afspejling af den, idet det selvstændige arbejde og selvsynsmetoden også kommer til at præge hele eksamensprocessen. Konkret prøver vi at virkeliggøre formålet ved at træne eleverne i at definere det væsentlige ved et materiale, udpege tydelige eksempler på det væsentlige og søge informationer til forståelse af materialet. Desuden trænes eleverne i at tilrettelægge gruppearbejde og individuelt arbejde og i at perspektivere såvel inden for faget som til andre fag. Således tjener oldtidskundskab også højere undervisningsmæssige formål og bidrager til en helhedsforståelse af gymnasieuddannelsen.

Forsøgets fundament er uddelegering af ansvar. Det kan lade sig gøre, fordi eleverne som det første sikres de nødvendige redskaber: terminologi, begreber og et vist overblik. Det sker i en indledende fase ved arbejde med et repræsentativt udvalg af tekster med læreren som ankermand. Derefter anvendes og udvikles begreber og overblik, idet eleverne selv finder væsentlige problemstillinger i et materiale, som læreren giver dem. I denne fase trænes eleverne specielt i selv at finde svar på konkrete forståelsesspørgsmål og i at fremlægge deres resultater. Forskellige elever kan have forskelligt materiale, men alle kommer til at kende hele materialeudvalget. Afsluttende arbejder eleverne i mindre grupper selvstændigt med et større, selvvalgt materiale i et længere forløb. Her anvender de det hidtil lærte til at skabe overblik, finde det væsentlige og perspektivere. Her er læreren konsulent. Endelig gennemarbejder klassen de enkelte gruppers materiale under gruppens ledelse.

Læsepensums sammensætning og omfang er uændret i forhold til det normale, men hvor eksamensspørgsmål tidligere har ligget inden for det opgivne læsepen-sum, ligger forsøgets eksamensspørgsmål i ikke-gen-



Korinth, fra 2.ys studietur til Grækenland.

nemgøet stof. Derved synliggøres elevernes evne til at formulere og påvise en teksts hovedindhold. Samtidig udvides det tekstmateriale, som det enkelte eksamensspørgsmål refererer til, så elevernes selvstændighed får et større spillerum. Forsøgseksamensformen er i hovedtræk således: eleverne inddeles i grupper, som hver trækker et spørgsmål, dvs. et tekstmateriale, som i omfang svarer til det, som grupperne gennemarbejdede i den afsluttende fase af undervisningen, og som har væsentlige træk fælles med de tekster, der er anført på

klassens pensumindberetning. Der gives så 48 timer til forberedelse, hvor gruppen gennemarbejder teksten med hjælpemidler efter eget valg, bestemmer tekstens overordnede problematik og finder et antal eksemplari-ske passager, som så bliver de eksamensspørgsmål, som hver elev individuelt trækker blandt. Den mundtlige prøve foregår efter de normale bestemmelser – med få nødvendige formelle ændringer.

Af skolens seks 3.g-klasser valgte de fem at deltage i forsøget, og af dem kom ca. 2½ klasse til eksamen.

Rammerne for forsøgets undervisningsdel har været vide nok til, at vi har kunnet lave variationer, men alligevel kan man generalisere erfaringerne. De faglige gevinster er tydelige. Klassernes meget fine eksamensresultater viser, at elevernes vilje og evne til at finde ind til kernen i en sag er blevet forbedret. Det tilskrives vi arbejdsformens tilskyndelse til større aktivitet, selvstændighed og samarbejde, herunder organisering af gruppens arbejde. De faglige forbedringer suppleres altså med forbedringer af elevernes studiekompetence, bl.a. evnen til at tilegne sig nyt stof og overskue større helheder. Man kan desuden beskrive forsøgsprojektet som et bidrag til opkvalificering af lærernes faglige og pædagogiske niveau, idet den enkelte lærers faglige horisont udvides og hans/hendes indfaldsvinkler udfordres og suppleres af elevernes gode ideer og overvejelser, der opstår i det frugtbare samarbejde. Sammenfattende kan man om den faglige kvalitet sige, at forsøget på mindst to måder bringer fornyelse: den traditionelle samtale mellem lærer og klasse bliver i vidt omfang til en samtale i gruppen; IT bliver et redskab for både lærer og elever som vidensleverandør, styringsredskab og kommunikationsmiddel.

Der er mange grunde til, at forsøget af alle vurderes som en succes – og derfor fortsætter her på skolen. Ud over de faglige og pædagogiske gevinster har vi lærere også som ansatte og kolleger oplevet succes. Den demokratisering, som der er tale om på det pædagogiske plan, har også været til stede i samarbejdet mellem skolens ledelse og lærerne om forsøgsprojektet – og selv-

følgelig mellem lærerne indbyrdes. Den frihed, åbenhed og ligeværdighed, som præsenteres og diskuteres i den antikke græske kultur, præger forsøget på alle niveauer – skolen og lærerne prøver faktisk på at realisere det klassiske dannelsesideal i det daglige arbejde ved at give alle ansvar og medbestemmelse.

Elevernes udbredte tilfredshed med forsøget skyldes især det gode studiemiljø, der skabes af arbejdsformerne, og af dramatiseringen af eksamensprocessen, der opstår af solidaritetsfølelsen. Oldtidkundskab har med forsøget givet flere personlige succesoplevelser end normalt.

Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at fagkolleger rundt omkring på andre gymnasier er interesserede i vores forsøg, der blandt venner er kendt som Ribe-forsøget. Vi forudser, at flere vil prøve noget lignende.

Vi er ikke i tvivl om, at undervisnings- og eksamensforsøg af denne type er vigtige for ethvert humanistisk fag, fordi der således fokuseres på frihed, selvstændighed, personligt engagement og ansvar – på solidaritet, samarbejde og målrettethed. Herved kan vi skabe overensstemmelse mellem dannelsesmæssige idealer og pædagogisk praksis – ja, mellem skole og liv. Hvis det lyder for højtideligt, kan vi nøjes med at sige, at vores old-forsøg viser, hvad det almene gymnasium går ud på: almindelig og studieforberedelse.

Så er det da kun naturligt, at vi bliver ved.

Bent Mortensen

Til lands, til vands og i luften

Idræt mellemniveau på Oure Idrætshøjskole 22.-23. sep. 2002



Under ovenstående overskrift kastede 2 lærere og 32 elever fra idræt mellemniveau sig sidst i september ud i et 24 timers ophold på Oure idrætshøjskole på Sydfyn.

Idéen med et sådant besøg på en idrætshøjskole er at beskæftige sig idrætsligt med aktiviteter, som skolens normale rammer ikke kan tilbyde og naturligvis at give eleverne en god social oplevelse. Rent fagligt bestod indholdet af 3 programpunkter: Klatring, windsurfing og matchrace. Alle tre aktiviteter foregik under kyndig instruktion af højskolens egne undervisere.

Således gik det til, at holdet efter en hastig indkvartering stod ansigt til ansigt med den, i ordets bogstave-

ligste forstand, første monumentale udfordring: En 30 meter høj klatrekonstruktion af enorme træstammer og bjælker. Iført hjelm og sikkerhedslinje kastede eleverne sig ufortrødent ud i den vanskelige opgave at klatre helt til tops; en fysisk og mental udfordring for den enkelte, hvis opgave yderligere vanskeliggjordes af blæst og silende regn. Hvad enten man nåede helt til tops eller måtte give op pga. for glatte håndtag på træet, overvandt alle den første mentale udfordring: At sætte sig for at ville klatre.

Det med at overskride grænser kom specielt i fokus på dagens anden udfordring: "Gyngen". Bag denne lidt uskyldige betegnelse gemmer sig en Storm P. konstruktion, hvis funktion kan beskrives således: Iført hjelm og seletøj hejSES en person 30 meter i vejret. Fra denne position skal personen trække i en snor, der udløser den line, man er fastgjort til, hvorefter man falder 10 meter i lodret, frit fald, inden en anden line trækker én ud i en gyngelignende bevægelse over 50 meter med toppunkt 2 meter over jorden! Den professionalisme, hvormed instruktørerne håndterede udstyr og instruerede, var i høj grad medvirkende til, at alle uden undtagelse sprang ud i denne nær-død-oplevelse.

Om aftenen dyrkedes det sociale samvær, hvad enten det foregik til en omgang vandpolo eller over højskolecaféens billardbord.

På andendagen deltes holdet op i 2 grupper, der så byttede aktivitet efter frokost. Heldigvis viste vejrguderne sig fra deres barmhjertige side ved at sprede sol og en frisk brise over det sydfynske; et vejr der tilskynder til at tage ud på vandet, selv sidst i september. Lad det være sagt med det samme; at holde balance, sejl og sejlretning er til tider uforenelige størrelser på et

surfbræt – specielt for uprøvede. Når det så endelig lykkes, skal man fastholde øjeblikkets fornemmelse for succes, fordi den kan være temmelig kortvarig. Det er en kunst at mestre at kunne surfe; det kræver tålmodighed og tilvænnning, for gentagelsesfaktoren er stor, og her kan filmen knække for nogle. Man kan måske sammenligne surfing med det at lære at cykle; det er komplekse tillærte bevægelser i højt gear.

Dagens anden aktivitet var matchrace, sejlsportens formel 1. Som optakt var der teori omkring kapsejls, konkurrence-regler og taktik af to meget entusiastiske sejlinstruktører, der siden fungerede som kaptajner på hver af de to sejlbåde, der skulle dyste mod hinanden. Der findes vel næppe noget bedre teambuilding-kursus, end for en gruppe mennesker at få en sejlbåd til at sejle optimalt, og de, som måske troede, det blot var en rolig sejltur på vandet,



hvor bådens vuggende bevægelser dysser én i søvn, fik hurtigt saltvand i øjnene. Fri af havnen krængede båden hurtigt til en vinkel af ca. 60 grader; der blev krydset op imod vinden; halet reb ind; krænget ror til bagbord og styrbord, og forsøgt at ”hugge vind” fra konkurrerende båd, alle manøvrer med det formål at komme først over målstregen.

At dysten imellem de to mandskaber ligeså meget var en tvekamp imellem instruktørerne lå ligesom i kortene; i hvert fald var det en rigtig god sejloplevelse.

At tage på idrætshøjskole med elever, som alle har idrætsglæden som fællesnævner, er en rigtig god oplevelse, såvel for elever som for lærere. Det at turde udfordre sig selv fysisk og mentalt, at fastholde sig selv i koncentrationen og at kunne fungere som en del af en større enhed er vel netop bl.a. kompetencegivende til livet uden for murene.

*Susanne Stender
Benni Johanson*



Deep Down South

Følgende er et rejsebrev fra Louise Hørlyck, student 2002, som pt. er studerende på Georgia Southwestern University i USA:

Efter et halvt års spændt ventetid var det endelig blevet tid til at pakke kufferten og sætte kursen mod Georgia, USA. Den første uge blev brugt sammen med min værtsfamilie, mens jeg blev tilvænnet til vejr og tidszoner. Den 17. august var den store dag, hvor jeg flyttede ind i kollegiet "Duncan Hall" på Georgia Southwestern State University. Det var noget af en omvæltning at flytte sine ting ind i et værelse, der lige er stort nok til 2 skabe, 2 senge og 2 skriveborde. Cafeteriamad og fælles badeværelse med 25 andre piger hørte også med til oplevelsen.

Her 3 måneder senere har jeg vænnet mig til det hele. Mit skriftlige engelsk er blevet meget bedre, mens mit mundtlige er præget af en sydstats accent, hvilket jeg ikke helt ved, om jeg skal tage som en positiv eller negativ ting. Vi er omkring 25-50 personer per klasse. Det var vi i hvert fald, da vi startede semesteret. Der er meget forskel på, hvordan en professor underviser et bestemt fag, så eleverne har en tendens til at droppe en klasse, hvis de mener, at lærerne kræver for meget af dem, eller hvis de ikke har opnået karakteren A eller B 2 måneder inde i semesteret. I klasselokalerne sidder vi ved en-mandsborde, hvis man overhovedet kan kalde den lille plade, der er på størrelse med et stykke A4 papir for et bord. Det kræver sin kvinde at have notehæfte, bog, viskelæder og i mit tilfælde en ordbog liggende på bordet uden at tabe noget på gulvet.

Da man ikke får karakter for, hvad man siger i timerne, men udelukkende for, hvordan man klarer sig i diverse tests og afleveringer, er det meget få, der siger noget i timerne. Forholdet til lærerne er meget anderledes

i forhold til gymnasiet. De fleste lærere underviser efter forelæsningsmetoden og er derfor slet ikke interesseret i at høre studenternes mening. Man bliver testet på udenadslære, årstal, navne og steder, hvilket til tider gør undervisningen meget monoton i forhold til det danske undervisningssystem, hvor vi er vant til elevoplæg, gruppearbejde og diskussioner i klassen. Nogle gange kan jeg dog ikke lade være med at sige noget, når en lærer bliver for patriotisk eller direkte siger noget forkert. Et eksempel på dette var, da en af lærerne påstod, at euroen ikke var trådt i kraft endnu!

Her kører de fleste af lærerne en "nultolerancepolitik", hvilket betyder, at hvis man ikke afleverer en opgave til tiden, er det nul point, og hvis man kommer mere end 5 minutter for sent, bliver man markeret ikke tilstedeværende. Efter 4 missede klasser trækker læreren dig en halv karakter pr. klasse, du misser efterfølgende.

Det er langt fra Beverly Hills jeg befinder mig i, men der er masser af "Southern hospitality". Mit største problem herovre har været at få nok søvn, fordi der altid er nogen, der banker på min dør for at spørge, om jeg ikke vil med til at lave et eller andet. Selvom jeg kun har 12 timer om ugen, ender det altid med, at lektierne bliver lavet i sidste øjeblik. Hvem vil gå glip af en amerikansk fodboldkamp med 70.000 tilskuere eller en tur til Panama City Beach i Florida, fordi man skulle lave lektier? Inden jeg tog af sted, havde jeg nok en lille fordom om, at amerikanerne var overfladiske. Dette har heldigvis vist sig at være forkert. Mine amerikanske venner har i løbet af 3 måneder fået mig til at føle mig hjemme

meget langt hjemmefra. Min oplevelse indtil til nu har været rigtig positiv, og jeg kan kun anbefale det på det varmeste. Hvis nogen kunne tænke sig at søge samme scholarship, som jeg modtog, eller læse mere om

Georgia Southwestern State University, så klik ind på www.gsw.org.

Louise Hørlyck



Louise Hørlyck står i midten øverst.

Den forbudte skole...

- om at starte på gymnasiet



August 2002.

Hej og velkommen til - Dette lille indlæg er mest henvendt til jer, som overvejer at begynde her på gymnasiet.

- Så står man der...folkeskolen er snart færdig...hvad skal man så lave? "...Hmmm... jeg kunne godt bruge lidt pusterum...(der spekuleres) hmmm...? Jeg synes, at det der med efterskoler lyder spændende, men det siger alle de kloge uddannelsesprofessorer jo er en rigtig dårlig ide, men jeg kunne nu godt lige vente et år med gymnasiet..." Og sådan blev det så, et år på efterskole, og så var man klar til gymnasiet...eller hvad?

Min bro fra folkeskole til gymnasiet var efterskolen. For flere og flere er efterskolen blevet stedet, hvor man lader op, inden man løber videre ud ad livets vej. Efterskolen bliver desværre i nogles øjne set som et spildår, et friår, et soveår... et simpelt spild af tid - simpelthen komplet og fuldstændig værdiløst; man bliver skubbet bagud i uddannelsesmøllen...og bla bla bla.

Man påstår, at efterskoler blot spilder de unge menneskers kostbare tid, og at de hellere skulle se at få sig en uddannelse hurtigst muligt, i stedet for at fjolle rundt med musik, teater og kunst - "ja hvad skal vi da med al den kultur...?" Efterskolen var for mit vedkommende et år væk fra hele skoletrummerummen, et år hvor man skulle lade op, møde nogle nye mennesker, og så ellers bare have et hyggeligt år. Og jeg må sige, at jeg fik indfriet alle mine forventninger, men så var efterskolen pludselig fortid, og dagene til gymnasiestart kunne nu tælles på én hånd...

Solen skinnede den dag, jeg blev sat på det sprænghoved, som for alvor skulle skyde mig af sted ind i uddannelsesmaskinen og videre i livet; stedet blev en lille hyggelig og traditionsfyldt skole... Ribe Katedralskole. Der fløj mange tanker rundt i hovedet på mig, mindst ligeså mange, som der var 3. g'ere med vandpistoler.

Selvfølgelig var det en stor omvæltning at begynde på gymnasiet, men at man skulle begynde med dårligere kort på hånden, når man kom fra den forbudte skole,

i stedet for fra folkeskolen, tror jeg ikke. Jeg vil vove den påstand, at en tur på efterskole gavner, den styrker én både socialt, kreativt og mentalt - "åååååhh, hvor er efterskoler dog bare dejlige og kys og kram". Jeg er glad for, at jeg havde et år på efterskole, inden jeg gik i lag med de 3 fortabte forår her i Ribe, men så er det nu heller ikke et dårligt sted at fortabe sig...

Nu er efterskolen vist også blevet rost nok, så jeg vil da lige sige, at jeg ikke er modstander af folkeskolegymnasiemodellen; det er selvfølgelig individuelt, hvad man har brug for. Det, det for mig at se handler om, er ikke, hvor man kommer fra, men om man er klar til gymnasiet og med hvilke forventninger man går gymnasiet i møde, hvis bare man er indstillet på at lære og lave noget, så er den vel i en ret vinkel...

Noget af det første der slog mig, da jeg startede her på skolen, var nok lærernes indstilling til deres fag. Lærerne her er mere optaget af deres fag og mere ivrige efter at videregive deres viden, end min oplevelse var fra folkeskolen. Lektierne er der også en del flere af, end jeg før har været vant til, men det var man jo klar over, inden man mødte op med nyspidsede blyanter. Samtidig var der også masser af nye mennesker, man lærte at kende, og netop det sociale rum her på skolen er godt. Der er mange forskellige events, som er arrangeret af både lærere og elever - fredagscafe, Heimdal, fællesmøder o.l.

Der hører mange omvæltninger til det at starte i gymnasiet, uanset ens springbræt, og der er både gode og mindre gode sider ved gymnasiet, heldigvis er der positiv overvægt, her på det gode gamle og nye gymnasium.

Bjarke Friis Kristensen, 2.a.

Studietur 2002

De fem 2.g klasser rejste i år til fem forskellige byer - Dublin, Athen, Sct. Petersborg, Berlin og Firenze. Nedenfor følger et eksempel på en oplevelse i Athen.

Athens talerstol

Pnyx... Denne sære sammensætning af konsonanter, som en stor del af den danske befolkning brækker tungen på, de første par gange ordet forsøges udtalt. Men samtidig også navnet på et af de vigtigste steder for de første spæde skridt, den vestlige verden tog i retning mod de styreformer og frihedsbegreber, vi er så stolte af i dag.

Objektivt set er Pnyx ikke mere spændende end alle de andre ruiner rundt omkring i Athen, men den effekt, som begivenhederne på Pnyx har haft både i datiden og i nutiden er så enorm, at den gør Pnyx til noget helt specielt. I hvert fald for mig. Denne oplevelse vil jeg gerne prøve at dele med andre i det følgende.

Som morgener før og efter stod vi op kort efter solopgang og begav os på vej ud for at opleve nye sider af de græske fortidsmonumenter (læs: en bunke gamle søjler). Vi begav os som tidligere på vej og oplevede dele af det athenske byliv på tæt hold. Dette adskiller sig på nogle punkter lidt, men på andre punkter meget fra det hjemlige. Blandt andet så man en vejarbejder i gang med at opmale striberne på en vej - med en almindelig malerrulle!!! Hvis dette var sket i Danmark, ville folk enten grine af ham og tro, det var skjult kamera, eller også ville de blive ophidsede over den måde, det offentlige spildte skatteydernes penge på. Her så folk det umiddelbart ikke som noget sært...

Efter vi havde begivet os op ad en bakke på en vej omringet af indhegninger med gamle ruiner, som var overbevokset med forskellige planter og græs, fandt vi en port. Eller rettere en låge, som ville føre os ind til

denne ruin med det sære navn. Jeg var heldig og blandt de første, som trådte ind gennem denne låge, og det føltes næsten, som om man trådte lidt forstyrrende ind i et eventyr. Umiddelbart til højre, når man gik ind, var der en lille samling træer, hvor der i midten stod en hvid hest tøjret. Næsten som om prinsen lige var stået af for at lede efter prinsessen eller eventuelt en drage. Derudover bestod området mest af åbne græsbelagte arealer med lidt forskellige træer og buske hist og her. Pludselig fik man øje på et ungt par, som sad let skjult på en bænk, og idyllen blev kun ødelagt af hundeejeren, som var ude at luften sin hund på dette ideelle område og de 24 danskere. Hundeejeren var for resten en af de få, som ville vedkende sig en hund. Der løb utrolig mange hunde rundt på gaderne. Nogle havde halsbånd og sandsynligvis et hjem at vende hjem til, andre levede af medfølgende turister og barmhjertige grækere. For at vende tilbage til Pnyx havde stedet også en god udsigt over Athen, som man selvfølgelig ikke kunne se enden på, men man fik et godt billede af den tåge af smog og forurening, som hænger over byen Athen, dels på grund af byens placering og dels på grund af den enorme mængde af biler og knallerter (eller motorcykler, som deres ejere ville kalde dem). Også her er der en enorm forskel fra Danmark, hvor man i de seneste år i stadig højere grad anvender cyklen som transportmiddel og accepterer, at den har mange fordele i en storby frem for en bil. Til gengæld er trafikken i Athen også langt mere glidende. Dels på grund af folks generelle accept af de noget nær kaotiske trafiktilstande, og dels på grund af et af bystyret udstukket sindrigt system af ens-



Foran de 8000. Esben på talerstolen. Pnyx, marts 2002.

rettede gader, da der mange steder ikke er plads til to modkørende biler, når alle gadehandlerne m.v. også fylder. Denne tåge, som gjorde horisonten uklar, var med til at give indtryk af, at man var trådt ind i en lille verden, hævet over resten og fri for alle dens dårligheder med turistindustri. Den så man nemlig så tæt på intet til, når man kommer. Der var en skraldespand på stien uden for lågen, det var det. Inden for lågen befandt sig også et gammelt observatorium, men vigtigst af alt var dog selve Pnyx. Selvom det var lidt uklart, hvilke dele af denne store plads, der var brugt til hvad, da der fandtes flere plateauer, kunne man sætte fantasien i gang, stille sig op på talerstolen, kigge ud over pladsen og sætte sig selv ca. 2000 år tilbage i tiden:

Almindelig støj og mumlen har hersket, når de ca. 8000 af Athens borgere var fremmødt til folkeforsamlingen på Pnyx, som var det besluttende organ i det athenske demokrati. Denne ufattelige tanke, at længe før vi i Skandinavien var nået til vikingetiden, før romerne holdt deres famøse folketælling i Palæstina, boede her et folk, som kunne opretholde en styreform, som i dag kaldes direkte demokrati. En for os at se umulig tanke i dag. For mig gav det et enormt sus i kroppen at stille sig op på, hvad der dengang var talerstolen, og se ud over pladsen og forestille sig, at der stod 8000 mennesker og lyttede til de tanker, man gjorde sig, og de argumenter, man havde for og imod et forslag. Når man stod der, kunne man se alle. Både som én masse og som enkelte kendte ansigter i mængden. Ens far stod måske og lyttede opmærksomt og puffedes stolt til sine venner, mens ens egne kammerater stod et helt andet sted og småfniste, men var dog respektfulde over for den mængde mod, der har skullet til at stille sig op på talerstolen. Den magt hver enkelt borger har haft, og samtidig det ansvar man har haft, har jo været enormt stort. Man viste respekt for de ældre og deres livserfaringer ved at give dem ordet først, men gav samtidig plads til de nye ved at give dem ret til at

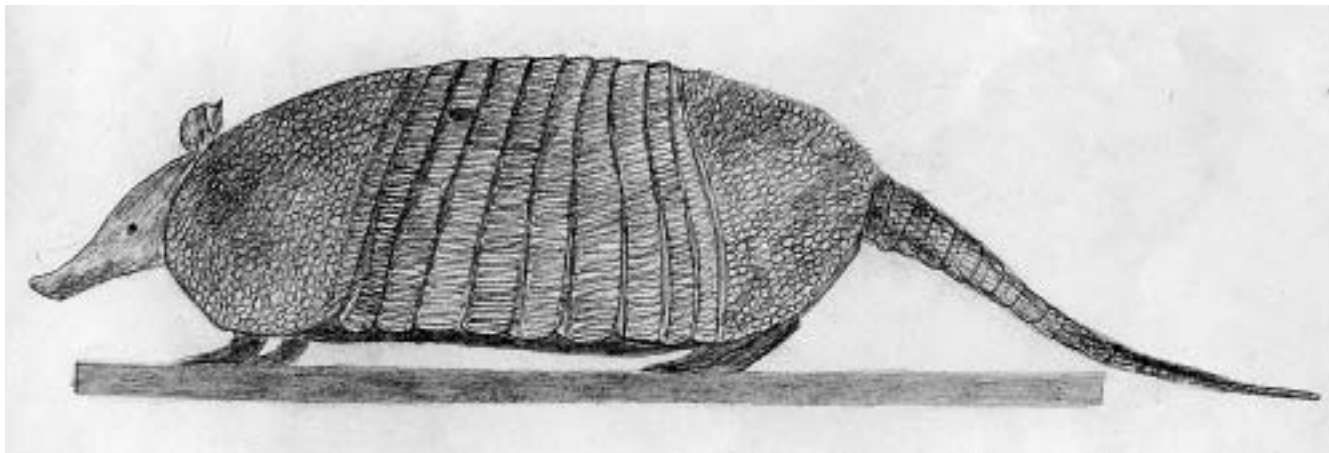
tage ordet som alle andre. Jeg kunne næsten se det hele ske lige for øjnene af mig. Det var virkelig en fantastisk oplevelse, og for mig at se er den oplevelse også en af de bedste, jeg kunne forestille mig.

Hvis vi vender lidt tilbage til nutiden og ryster lidt af sentimentaliteten af os, mener jeg stadig, Pnyx giver meget stof til eftertanke. Da Georg Brandes i sin tid var i Athen, besøgte han Akropolis, som er stedet, man ser, når man er i Athen. Derudover besøgte han Pnyx, som han så som rugestedet for det demokrati, som han var så passioneret en fortaler for. Jeg må sige, at jeg på sin vis godt forstår ham. Pnyx er på mange måder anderledes end resten af ruinerne i Athen. Pnyx har en meget positiv og letforståelig historie, og så er der ingen søjler!

Rent turistindustrimæssigt kan det undre, at der ikke bliver gjort mere ud af Pnyx, men jeg synes, at Athenerne og grækerne generelt må roses på dette punkt. På Pnyx er der nemlig ingen bygninger, som let lader sig opløse af moderne forurening. Der er heller ingen skulpturer, guldmasker eller andet, som man kunne bygge et museum op omkring. Tværtimod er Pnyx en funktionel høj, og det er utrolig flot gjort af athenerne, at de har kunnet holde det sådan.

Til slut vil jeg indskyde en bemærkning, som kan give lidt stof til eftertanke: Den demokratiske bystat Athen og dens allierede blev overvundet i den peloponnesiske krig af den tyranniske bystat Sparta. Fra da af og indtil det 19. århundrede findes der, så vidt jeg ved, ingen eksempler på demokratiske styreformer. Alt i alt over 2000 år uden demokrati.

Esben Michelsen, 3.y



Tegnet af Inger Korsgaard, 3. Mellem a, 1938/39. Student 1943. Senere korrespondent, lægesekretær, friskolelærer.

Nogle loftshistorier

I november 2002 skal der laves ventilations- og udluftningssystem til det store edb-lokale øverst i skolens hovedbygning, hvor 30 computere og deres mennessker arbejder. Selve anlægget skal installeres i det nærliggende loftsrum over den ene af hovedbygningens lange fløje. Derfor skal der nu ryddes op i denne for de fleste ukendte del af skolens vidtstrakte landskab.

Skolen blev flyttet hertil fra sin gamle plads vest for domkirken i 1856, og 30 år senere blev de to sidefløje forhøjet med en etage, og loftet blev til. Et hemmeligt sted, gemt øverst over lydene fra den levende skole, som dernede ad trapperne hele tiden har været i forandring. Nu er forandringen nået herop. Hvad har loftet at fortælle efter 116 års ensomhed?

1 Tagvinduet vender mod nord. Dernede er byen. Røde, stejle tage i rækker og vinkler, mørke linie- dyb, som er gader. Kirken op over det hele med grønt og brunt kobber. Guds himmel er blå af sol.

Der er tre vinduer ialt, lyset fra dem skærer skarpe baner i mørket, spærene er pakket ind i spindelvæv. Gammelt tømmer og rustne elektrikerrør på hanebåndene, stive skolestole af hårdt træ, døre som er lagt ned, skabe der er skilt ad, kasser med noget i. Lange opsavede reoler som må have kendt bedre dage, malet med den blegblommelilla farve, der er typisk for midten af 1800-årene. Nu bærer de rækker af årgange af Rigsdagstidende fra 1880'erne og årsskrifter for midtsvenske skoler omkring år 1900.

Der er kasser med skolens eksamensopgaver i alle fag, omhyggeligt bundtede med kraftig snor. "Fransk Stil ved Helaarseksamen 1875. Frederik Julius d'Origny". "Latinsk Stil ved Hovedeksamen for V. Gjern 1886", skrevet med stor, barnlig skrift. Øverst lagde rektor Fritsche i 1886 sin afsluttende seddel, så snoren om og knuden, der ikke siden har været løsnet. Men tyve år senere i 1906 sendte V. Gjern fra sit arbejde i Siam to elefantkindtænder til den gamle skole. Dem har vi stadig glæde af.

2 Det lange, hjemmelavede spånpladebord i midten og hylden under det er fyldt med biologisk materiale i kasser og bundter, noget er spredt efter husmårens besøg. Det er ting fra Lennart Edelbergs tid. Han kom til skolen i 1950 som lærer i naturhistorie og geografi og brugte loftet både til visse øvelser og til depot.

Cigarkasser med grankogler, ædt af egern, ædt af spætte, ædt af mus. En gylden chokoladeæske med hasselnødder, alle med borehuller fra biller, grene bevokset med lav, fuglereder med numre, "Stillits, nr. 160, reden løftes forsigtigt". Stadig med dun og strå og al sin blødhed bevaret. En skosvæerteæske med gnaverkranier, en papæske med klumper af uglegylp. To glaskasser med søstjerner med genudvoksede arme, og umådelige

mængder af muslingeskaller og sneglehus, ivrigt indsamlede på ekskursioner til Vadehavet og hver gang lige uerstattelige.

I en trækasse står Edelbergs mange maskinskrevne arbejdsark til elevgruppen, der således vejledt skulle se selv og begynde forskningen forfra.

"Sæt dig foran svaneskelettet. Find i samlingen en vinge. Er det venstre eller højre? Find på vingen albueled og håndled.

Sammenlign dine egne forlemmer med fig. 62. Hold din arm langs siden, som om det var en sammenfoldet fuglevinge. Tegn dig selv eller din kammerat i denne stilling. ...".

"Hvormange forskellige dragt-typer kan du skelne mellem samlingens støre?

Hvorledes ser støren ud –

I kirsebærtiden?

I badesæsonen?

I hyldebærtiden?

Benyt også bogen for at finde ud af dette. ... Lyt til størens stemme. Hvad ejendommeligt er der ved størens sang?"

Fra samme tid stammer de hjemmelavede lamper med skærm af en tømt konservesdåse, sat skråt på en træfod, så de kunne lyse på lysspejlet til et af de enkle mikroskoper. Og cigarkasserne til den enkelte elevs mikroskopiredskaber, overtegnede med navne, klasser og årstal.

Den slags materiale brugte man i mellemskolens tid. Da eleverne kunne være på Katedralskolen fra hvad der i dag er 6. klasse, indtil mellem-



skole-, real- eller studentereksamen. Op til syv år almindeligvis. Mellem skolen ophørte i 1958, så kom den udvidede realafdeling indtil 1972. Derefter var her kun de tre gymnasieklasser.



Da de, som var store børn, forsvandt, forandredes skolens væsen og lærernes arbejde og undervisningsregister. Lydene, frikvartererne, emnerne, niveauerne og elevernes sociale baggrund ændredes. Hverdagen blev mere hastig og mere alvorlig. Faget naturhistorie blev til biologi, og man brugte de nye adgange til den hastigt voksende nye viden om det mindste i det levende, som ikke i sig selv kunne opbevares i cigarkasser.

Derfor er kasserne med nødder og kogler og med stil-litsens rede nu bevaringsværdige historiske fortællinger om, hvad et fag tidligere var, hvad skolen var, og bag den hvad tiden var.

3 I en kasse bag reolen med de mange årgange af Rigsdagstidende ligger en stabel store mapper med sortmarmorert papbind, lukket med tøjbånd bundet i sløjfe. Ca. 30 ialt. De har elevnavne og klasser udenpå og er fyldt med tegninger. Én genstand på hvert ark.

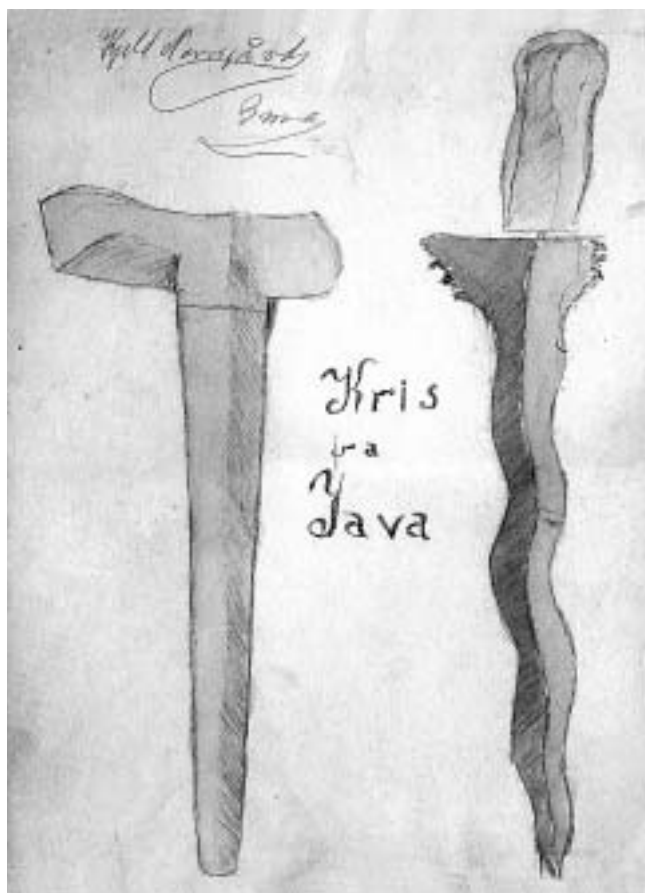
Hugo Andersen fra anden mellem skoleklasse har tegnet en flødekande, en buddingform, en stol, en spånkurv, en vandkande og en syltekrukke. Med blyant og omhyggelige skraveringer og sommetider skygger. Nogle farvelagt med vandfarve eller farveblyant.

Jørgen Wille fra 3. Mellem b har tegnet ting fra skolens etnografiske samling, en "Kølle fra Sydhavsøerne", et "Redskab fra Belgisk Kongo", en "Tromme fra Java, som Gadesælgerne i Batavia bruger", en "Kajak fra Thlinkit-indianerne."

Flødekanden, spånkurven og de andre hjemlige genstande, som findes tegnet i mappe efter mappe, har vi ikke på skolen. Noget af det har måske været bragt med hjemmefra. Men de udenlandske etnografiske ting har vi stadig. De kan ses i skabene uden for geografilokalet. Vi ved, at de er bragt hjem i 1850'erne til den nybyggede skole af kaptajn J. F. Møller fra Ribe. Men mere vidste vi ikke om dem. Når Jørgen Wille i tredie b kan fortælle os om gadesælgere på Java, og at den sjældne dobbeltkajak er fra Thlinkit-indianerne, må der have været en viden, en genstandsregistrant, som siden er gået tabt i skolens altid skiftende liv.

En tredie gruppe af tegninger forestiller udstoppede dyr fra den naturhistoriske samling - en hættemåge, en farvestrålende tukan, en papegøje, et bæltedyr, en rørhøg. Mange af samlingens dyr stammer også fra midten af 1800-årene, hjembragt af kaptajn Møller eller købt fra det Zoologiske Museum i København i forbindelse med den revolutionerende skoleordning i 1850, hvor det blandt andet bestemtes, at der i naturhistorie nu skulle undervises ud fra faktisk materiale.

Astrid Dau har lavet en samling smukke og spinkle tegninger af husholdningsgenstande, men de fleste af tegnerne er drenge, og hos dem er det tydeligt kajakken, de store knive, stridskøllerne og bæltedyret, der har været de foretrukne blandt de mange mulige motiver. En enkelt dreng tegner dog med stor omhu et par broderede kinesiske tøfler ("kantøfler" er det senere skre-



Kjeld Nørregård, 3. Mellem a, 1925/26. Søn af katedralskolelærer. Student 1930. Cand.jur. og pianist.

vet om til) og andre en risskål fra Kanton og en broderet indiansk tobakspung.

For at beskytte tegningerne mod afsmitning ligger der mellem nogle af dem halve avissider. De er fra foråret og sommeren 1918, og deres modstridende meddelelser om den store krig, der er igang, kommer fra London, Rom, Paris og Berlin, som alle melder om fremgang. Et enkelt sted dog forøget med et opråb fra de revolutionære arbejdere i Petrograd, "Den russiske Revo-

lutions Fane forstyrrer de internationale Kapitalisters Ro ...".

Mens verdenskrigen gik ind i sine sidste måneder, søgtes der på hjemmefronten "En helst ældre Pige" i Esbjerg og en "En flink Karl til at følge Heste og malke nogle Køer" i Rørkjær. Der var halvrensende tærskværker, Panamahatte og norske Spegesild til salg, og i Gørding "4000 par jernstærke Arbejdsbenklæder i Uld, Molskind og Bomuld". I Kongeåen fra Jedsted Mølle til Havet forbød de Berettigede paa det strengeste alt uberegtiget Fiskeri.

De få daterede elevtegninger viser sammen med opslag på elevnavnene i skolens årsskrifter, at tegningerne er blevet til i perioden 1919-25, så den store krig var forbi indtil videre.

Faget tegning rækker tilbage i skolens historie, med tilknytning især til geometrien. Omkring 1920 var der 1 time ugentligt i 1., 2. og 3. Mellem, hvor man tegnede efter "Fritstaaende og plane Modeller samt efter Brugsgenstande", som det står i årsskrifterne. Ved den-

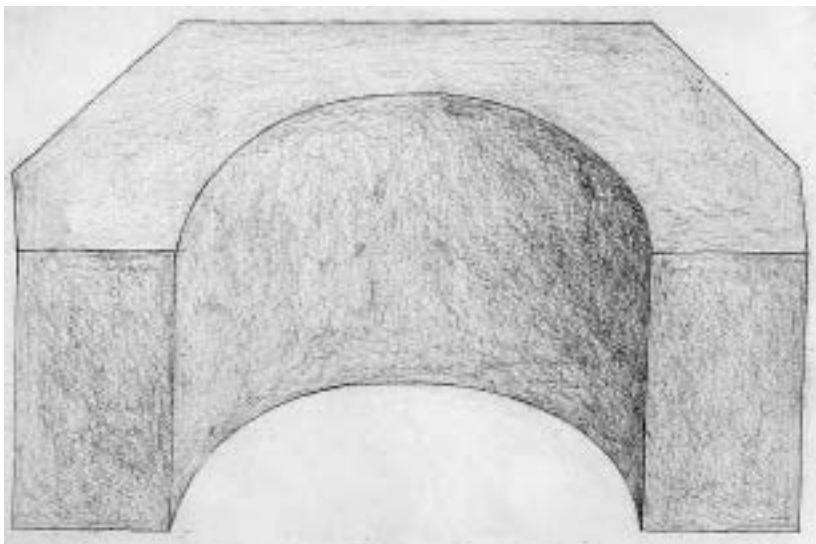


Sigfred Nielsen, 3. Mellem a., 1927/28. Søn af ledvogter. Realeksamen 1930. Derefter?

ne tid gik undervisningen fra lektor Amorsen, som også underviste i fysik og matematik, over til adjunkt Jørgensen, hvis fag var naturhistorie og geografi. Når man overvejer de mange mappers tegninger, er det tydeligt, at ved denne tid skifter motiverne fra de klassiske modeller, som rummer geometriens strenge former, til den mere letløbende gengivelse af udstoppede dyr og af hjemlige og etnografiske brugsgenstande. Et skift som vel både lå i underviseren og i tiden. Man ville idag gerne vide, hvor på skolen arbejdet foregik, og gerne have set til i det arbejdende værksted, hvor man på skift forholdt sig til bæltedyret, syltekrukken og stridskøllen fra Sydhavsøerne.

Tiden gjorde i 1962 faget tegning til formning og siden til billedkunst. Det har fået mængder af nye muligheder, faguddannede lærere og eksamen, men grundtonen i fagets forhåbninger er vel den samme: det sete og det måske følte gengives som billede eller form. Produktet er en meddelelse, og processen er et møde, en ny forbindelse, mellem to dele af en uoverskuelig helhed.

4 På et søm i et af spærene hænger et svømmebælte af korkplader holdt sammen af kraftig snor, og andetsteds er man stødt på tre større korkplader, som kan holde et par fremstrakte arme oppe. De ældste årsskrifter fortæller, at i 1820'erne, da skolen endnu lå ved domkirken, hængte man klatrereb op i det store lindetræ til brug for gymnastikundervisning. I 1830'erne blev gymnastik indført som fag med timer, der lå efter almindelig skoletid. Det foregik udendørs i Lindegården syd for domkirken eller indendørs i resterne af kirkens processionsomgang. Fra 1860'erne og indtil kort før første verdenskrig indgik riffelskydning i faget for de



Jens Poulsen, 3. Mellem b, 1921/22. Søn af bogtrykker. Student 1925. Cand.jur., skattedirektoratet.

ældste klasser og siden begyndte man at spille cricket på skolens eng ved Hundegade. Den eng som man i 1978 mageskiftede med kommunen for grunden, hvor man samme år begyndte af opføre den nuværende sportshal.

Korkbæltet og pladerne må være fra svømmeundervisningen i 1930'erne og 40'erne. Den foregik i Stampemøllestrømmen oven for Hundgades bro. Her var der træbroer ud i det dybe og friskt strømmende vand. Men tiden gik fra denne herlighed som fra så meget af det, der er endt her på loftet: i 1950 forbød embedslægen skolebadning i Ribe-åerne, og forbudet blev aldrig hævet igen. Til gengæld blev bevægelsestimerne i gymnastik uden for skoletid efterhånden til faget idræt.

5 På hylden under det lange spånpladebord står en kasse med Balslev og Simonsens smukke botanikbøger for mellemskolen fra 1940'erne, dækket af et stykke brunt, gult og orange voksdug fra 1970'erne.

Her ligger nederst 7-8 blegede blå omslag. "Arbejdsbog i håndgerning for Ingeborg Simonsen IIa", står der, "Margrethe Knudsen håndarbejde". Indeni er der sider af pænt farvet karton og på dem alt det, pigerne lærte i loftlokalet i gavlen over hovedbygningen. Her stod symaskinerne på de praktiske arbejdsborde, her var der også formning, før faget kom til større ære. Siderne viser, hvor dygtige de blev med nål og tråd sidst i 1950'erne. Hulsøm, fransk søm, korssting, hjørne, indsyet lap, påsyet lap, flad indersøm, læg, Hardanger hulsøm og endelig den store frihed: applikation, hvor muntre fugle og blomster blev sat sammen af mange små farvede stykker efter det lange og seje træk, som begyndte med almindelig hulsøm. Det var fru Sandfeld, som underviste pigerne i håndgerning, mens drengene havde sløjd. Der var 2 timer ugentlig i de fire mellem-skoleklasser og 2 i realklassen for de piger, der ikke havde matematik.

Fru Sandfeld var gift med lektor Sandfeld, som underviste i sprog. Han havde indrettet sig et fristed på loftet over hovedbygningen, som dengang var et virkeligt loft med spindelvæv og sorte guldvbrædder. Her havde han dyppekoger, pulverkaffe, skiftesko og stol. Når solen stod højt nok, tog han solbad med nogen overkrop eller mere, siger nogle, under et passende vendt tagvindue. Fjernt fra lærerværelset og hvad dertil hørte. Der hvor nu de 30 computere står.

Hardanger hulsøm og sammentræksyning - uden for gavlvinduet var verden forlængst på vej videre, og 60'ernes hastigt voksende forbrug og materielle rigdom lagde sømmene, brudeudstyret, reparationerne bag sig. De blå mapper under voksdugsstykket fortæller om et fag, som tiden tog bort ligesom andre i skolens historie. Det omtales sidste gang i 1966. I håndgerningens sidste år må arbejdet for mange af de unge piger oppe under taget have været eet langt tilbageblik over unødvendige færdigheder. Det sidste af et langt farvel. Og det er mappernes fortælling.



*Ingeborg Simonsen, applikation. 2.Mellem a., 1957/58.
Datter af gårdejer. Student 1963. Derefter?*

6 I loftets fjerneste ende i mørket mellem adskilte dele af grønne biologiskabe og gamle vinduer står en umådeligt støvet trækasse. Her ligger under to gamle tapetruller 10 små støbte gipsplader, ca. 20x10 cm., med planteornamenter i smukt svungne linier, omhyggeligt støbt i relief. De er mærket med bogstaver og numre formet med det tidlige 1800-tals sirlige præcision. Her er hele og halve forenkledede palmeblade og kraftige akantusbladslyng. Ganske som vi så dem for ikke længe siden på stykker af antikke bygningsfriser på Nationalmuseet i Athen på 2.y's studierejse. Bag på pladerne er der kraftige snore, så de kan hænge.

Det meste her på loftet er umiddelbart forklarligt, men hvad er dette? Forlæg til øvelser i tegnekunst i 1800'årene? Brugt til at træne hånden i skønskrivning, som var et fag, man aflagde prøve i på den tid? Eller kopier til yderligere at underbygge skolens mange beretninger om livet og kunsten ved det vinblå Middelhav i den klassiske oldtid? Ligesom kopierne af reliefferne fra Parthenontemplet i skolens sangsal, hængt op i sommeren 1898.

Lagt ud på det snavsede bord mellem grankogler, fuglereder, uglegylp og rustne akvarier under loftkippens spindelvæv lyser ornamenterne gennem deres eget grå snavs ud i halvmørket. Deres liniers faste ro er kommet fra den levende natur, men forenklet og forstærket. Planten er tilstede, men er bragt ud over sig selv for at fortælle noget mere. Deres praktiske uforklarlighed giver dem en fremmedhed. Et for tiden glemt sprog lyser tavst midt mellem de pædagogiske kasser med musegnavede kogler og eksemplerne på indsyede lapper og fransk søm.

7 Ude i den sorte vinkel, hvor taget møder gulvet, lyser et par kæmpemuslingeskaller op i mørket. De kom herop fra det gamle biologilokale for nogle år siden. De er umådeligt tunge, nu dækket af støv med foldede noget ramponerede kanter. Også dem havde kaptajnen med sig fra de fjerne have, hvor han sejlede i år ad gangen, til han døde i 1862 i Batavia på Java, hvor han engang havde hentet gadesælgerens tromme.

For 150 år siden var de mægtige skaller et særsyn ved



det flade Vadehav. Byens folk har set dem, når de fik et blik på skolens herligheder. For fra 1855 og ti år frem havde byens nystiftede museum til huse i den lige så nye skole. Stærke folk har lettet på dem, og de mere følsomme har mærket på de glatte perlemorsflader med undrende fingre. Nu ligger støvet tæt på dem, langt fra havets bund med det flimrende lys og flokke af fisk mellem de mange farvede koraller. Og det er blevet en tid, der kræver meget for at undres. Men de er bygget med pyramidernes soliditet og venter. Om kaptajn Møller kan man i øvrigt læse mere i årsskriftet fra 1992 og festskriftet fra 1995.

Ved siden af skallerne, også lagt op for ikke så længe siden, ligger et komplet og bleggult kranium af en lille elefant. Lennart Edelberg fortalte, at hans ven, etnografen Werner Jacobsen, i den periode hvor han var forsvundet ti år i sydasien, engang stødte på kraniet i skovene i Thailand. Han så, at det havde en passende størrelse, så han kom det i en sæk og tog det med for en-

gang at give det til Edelberg i Ribe. Sådan lød beretningen, og der er ingen anden at sætte istedet, ihvertfald ingen bedre. De var gode fortællere begge to. Kraniet har kraftige bidemærker i den ene side. "Det har nok været en tiger, sagde Jacob", sagde Edelberg.

8 I en skuffe i et af de grønne skabe ligger en tom skolemappe af tyk oksehud. Sort med afskallede brune hjørner på de to kraftige lommer foran, der har en kliklås hver. Engang brugte alle elever i de ældre klasser mappe, det var praktisk. Der var en krog på siden af skolebordet specielt til mappen. Så kunne den hænge åben der og rage ud, så man siddende kunne rode i den, selvom det fyldte op i passagen mellem bordene. Da det i 70'erne blev mode at have en termoflaske med varm kaffe med i skole, kunne den lige sidde yderst i siden. Når dagen var forbi, hørte man klikkene fra de mange låse.

Man blev trukket skæv, når man gik langt med mappen hængende fra hånden, men over kortere afstande kunne man have den under armen. Det skete, at håndtaget gik i stykker, eller at jernringene, der holdt det, blev vredet åbne af de mange bøger. Kontorfolk, som ikke havde så meget med, slog sommetider mappens klap over cykelstangen og lukkede låsene. Så hang den der, mens man var undervejs. Skolemappen var mest af det gode, men den trak en skæv, og man havde den fælles med de voksne, selvom man var ung. Og så var den som regel solid og holdt længe, selvom det nu var blevet den tid, hvor man skiftede ting ud, før de var slidt op, hvis andet kom på mode. Fra midten af 1970'erne døde skolemappen ud.

Nu har skolen 450 elever, og de har 450 rygsække. Mappen er forsvundet fra jordens overflade, alle hundredetusind er borte, og kroppene bliver ikke trukket skæve. Mappen havde sin tid, og skolen har en tilbage, så interessant nu ved sin sjældenhed og sin fortælling som kæmpemuslingen og elefantkraniet.

9 På hylden under det lange bord ligger stabel ved stabel af lange folioark med pressede planter og trykte etiketter med planternes navne på tysk og latin, og de danske føjet til med håndskrift. Det er måske det "Herbarium af indenlandske Planter", som årsskrifterne fortæller, at skolen indkøbte i 1848. Ihvertfald er det fra den periode. De 150 års brug og senere forladthed på loftet har taget på det. Nogle planter er velbevarede, mange er skørnede med de finere dele gået i stumper. Arkene bærer spor af flittig brug, og navnløse hænder har skrevet tilføjelser ved etiketterne.

At samle og presse planter, at vide om dem, hvad de hed og kunne, hvor de groede, var allerede en århundrede gammel forsknings- og undervisningsform, da skoleordningen i 1850 beordrede, at der nu skulle undervises ud fra faktiske genstande i faget naturhistorie. Skolens første egentlige lærer i faget, Emil d'Origny, som blev ansat i 1850, var uddannet teolog, ligesom alle sine kolleger, også Salto, der skulle undervise i det nye fag fysik. Tanken var, at havde man taget en universitetseksamen i teologi med hvad det indebar af studier og tankevirksomhed, så kunne man sætte sig ind i hvad som helst og derpå undervise i det. Alle fags indhold var jo også dele af Guds skaberværk.

Så d'Origny må have gjort flittig brug af det lige indkøbte herbarium, som nu ligger forladt på loftet. Han skriver i en af sine årsopgivelser, "til at indøve Botanikken hos Disciplene har der dels været medbragt Planter paa Skolen, dels har der i Sommerens løb fundet et Par Excursioner Sted." Den første faguddannede lærer i naturhistorie ved skolen, Jonathan Lange, som blev ansat 50 år senere i 1899, skriver i årsberetningerne, "Disciplene have samlet og tørret vildtvoksende Planter".

Mellem de mange gamle herbariestabler på hylden ligger et omslag af to kraftige, blåmarmorerede papplader med skindhjørner, bundet sammen med sorte bånd ligesom mapperne med tegninger. Øverst i mappen ligger et lille brev, skrevet i Aabenraa d. 30. Juni 1971.

Til Rektor!

Ved Oprydning fandt jeg denne Mappe, som maaske kunde have Interesse for Ribe Katedralskole. Det er min Svoger Asger Jacobsen, der har lavet den. Han var født paa Brøns Mølle i 1892. Gik i skole i Brøns og senere i Ribe. Var en Tid paa Møllen hjemme og paa Drabeks Mølle. Tysk Soldat, Garder i Berlin fra 12. Okt. 1913, og kom straks med, da Krigen brød ud, og forsvandt Natten mellem d. 30. og 31. Okt. ved Moncy i Nordfrankrig. Al Eftersøgning var forgæves.

Venlig Hilsen
Th. Jacobsen

Mappen indeholder en lille samling pressede planter fra 1907. På små sedler har den 15-årige Asger Jacobsen skrevet om findested og jordbundsforhold for hver plante. Med rød skrift, som vel er Jonathan Langes, er hver gang tilføjet plantens danske og latinske navn.

“Funden paa Heden ved Brøns. Jorden var tør og sandet. Megen Sol. d. 1/5 1907.”, “*Genista anglica*. Engelsk Visse.”

“Funden den 19. September ved Ribe, Tangevejen. Sandet jord. Udsat for sol. Jorden var meget tør. “*Anagallis arvensis*. Rødarve”.

For Lange var det vigtige åbenbart, at eleverne så på selve planten og dens voksevilkår, mere end at de kendte dens navn. Kun seks af de sytten planter har Asger Jacobsen selv sat navn på: “Forglemmei”, “Lyng”, “Rævling”, “Følfod”, “Smørblomst” og “Anemon funden i en Mose ved Brøns”. Ved den sidste skriver Lange venligt navnet “*Parnassia palustris*. Leverurt”. Uden at hans røde lærerpen retter på elevens seddel med forslaget, at det er en Anemon.

Tagvinduerne er blevet sorte, på hanebåndene brænder fire nøgne pærer. Det er koldt, og tingenes farver er blevet blege. Loftet har fortalt nogle af sine historier, nu lukker det sig.



Udenfor mærkes varmen fra det levende hus. På trappen lyser sparepærer på rødt linoleum og slidte gelændere. Der er opslag om koncerter i week-end'en, og plakater om sne i vinterferien og fantastiske steder til sommer. Husk skolekomedie i næste uge.

Det er vigtigt, at der omkring os i skolen, mens vi lever i bestandig forandring, findes frirum, hvor noget af det, som tiden er gået videre fra, kan vente i ro med sine fortællinger. Indtil de bliver opsøgt af dem, som et øjeblik træder ud af bevægelsen for at stå stille. Fortællingerne handler om det, som var før. Så engang kommer de til at handle om os.

Torkil Funder

Frode Schöns legat

Nedenfor følger klip fra de rapporter, som de heldige legatmodtagere har sendt til skolen

Jazzen på nært hold i USA

Det var med stor spænding, jeg i sensommeren 2001 steg på flyet i Billund, for at begive mig til New England Conservatory i Boston, hvor jeg skulle studere et helt skoleår hos mit store idol og forbillede Jerry Bergonzi. Det skulle på mange måder blive en oplevelsesrig tur. Også på et helt andet plan end jeg på daværende tidspunkt havde fantasi til at forestille mig.

Ankomst og forvirring

Jeg ankom til Logan Int. Airport sent på eftermiddagen den 26. august 2001, dagen inden jeg kunne blive indkvarteret på konservatoriet. Jeg måtte derfor finde et YMCA at bo på. Alle tanker om disco og "Village People" blev dog hurtigt glemt. To gange fik jeg udleveret en nøgle til værelser, der allerede var optaget. En smule stressende, når man render rundt med al sin bagage til et helt år. Jeg endte dog med at få et værelse og faldt hurtigt i søvn efter den lange rejse.

Dagen efter blev jeg indkvarteret på NECs dormitory og mødte min værelseskammerat Joseph "Joe" Sexton fra St. Paul Minnesota. Han er heldigvis en rar og afslappet fyr, noget man kommer til at sætte pris på, når man skal dele ca. 16 kvadratmeter et år.

Den første uge gik med tonsvis af kedelige informationsmøder med emner som: Det er forbudt at snyde/drikke/tage stoffer etc. Der var dog også nyttige oplysninger om Boston og rundvisning i de omliggende kvarterer. Et møde, syntes jeg, var specielt tankevækkende. Nemlig et "Diversity meeting", hvor vi diskuterede ligheder og forskelle mellem de mange forskellige religioner, kulturer og sprog, der er repræsenterede på NEC.

Chok og terror

Jeg var kun lige startet på den egentlige undervisning, da det chokerende terrorangreb på World Trade Center og Pentagon fandt sted. Jeg var nede på skolens kontor, da sekretæren sagde: "Der er fløjet et fly ind i World Trade Center". Jeg troede først, det var et uheld, men fandt jo snart ud af noget andet. Der fulgte en mærkelig periode, hvor jeg ikke vidste, hvordan jeg skulle reagere. Hele skolen var samlet og så nyheder på storskærm, folk græd og trøstede hinanden. Min værelseskammerat Joe sad i dagevis og lavede nærmest ikke andet end at lytte til radio. Det var en meget mærkelig tid. Undervisningen blev dog kun aflyst en dag, indstillingen var mere eller mindre, at det gjaldt om at komme videre.

Gospel og en uærlig præst

I Boston fik jeg, sammen med en af mine gode venner Nick, arbejde med at spille gospel i en ny Baptist kirke. Det var noget af en oplevelse, da Nick og jeg var de eneste hvide til gudstjenesterne. Det var spændende at blive lukket ind i de sortes verden. Da jeg tog afsted, vidste jeg overhovedet ikke, at de sorte mere eller mindre har deres eget samfund i USA. Desværre var præsten i kirken lidt af en snyder, så det var ret svært at få sin løn, dette var årsagen til, at jeg hurtigt stoppede med jobbet, for jeg kunne godt lide at spille musikken og mærke stemningen.

Thanksgiving hos en rig jødisk familie

Da thanksgiving nærmede sig, blev jeg inviteret til at fejre den hos min gode ven Joel Arnow. Hans familie bor i Westchester lidt uden for New York. Det var spændende at være til en af de eneste rent amerikanske

højtider. Jeg tror, de går meget op i thanksgiving, fordi den er deres helt egen. En vigtig del af den amerikanske identitet. Joels familie viste sig at være meget rig, noget der overraskede mig, da Joel slet ikke opfører sig, som om han er stinkende rig. Det viste sig, at Joels oldefar har ejet flere af skyskraberne på Manhattan.

Selve thanksgiving-middagen spiste vi hos Joels bedsteforældre, de bor i et fantastisk lækkert træhus med udsigt til en lille sø og med grå egern, der springer rundt i træerne udenfor.

Menuen bød blandt andet på sweet potatoes med marshmallows ovenpå! Og ingefær kompot foruden den uundværlige kalkun.

George Rusell, Jerry Bergonzi og de andre kendte jazzmusikere

I andet semester på NEC kom jeg med i skolens big-band under ledelse af George Russell. Et ikon blandt jazzteoretikere og ophavsmand til "the lydian chromatic concept". Det var en stor oplevelse at spille hans værker og opleve en mand, der har spillet med Charlie Parker. Mine timer med Jerry Bergonzi var helt fantastiske. Han er som et leksikon i musik, man kan komme med alle tænkelige spørgsmål, og så kan han hjælpe en på en virkelig gennemtænkt måde. Jeg er meget taknemmelig for, at det blev mig forundt at have ham som lærer. Jeg løb, under mit ophold, også ind i andre store jazzpersonligheder. Jeg sad blandt andet inde hos Bob Brookmayer (ham der spillede med Stan Getz) Bigbandet på NEC, og havde George Garzone (berømt saxofonist) til hørelære. En aften var jeg så heldig at komme ud at spise med Dave Liebman og Danilo Perez på skolens regning. Det skete, fordi Dave Liebman gerne ville møde nogle udlændinge. Foruden dem jeg mødte, havde jeg alle muligheder for at høre koncerter med jazzens største navne. Jeg har for eksempel hørt: Kieth Jarrett, Michael Brecker, Branford Marsalis, Elvin Jones, Brad Mehldau og mange flere.

Jeg vil stærkt anbefale andre studerende at tage et år til udlandet, man lærer meget om sig selv og verden ved at bo i et andet samfund med andre normer og regler. Jeg tror også, at vi danskere ville være mindre indspiste og mere positive over for fremmede folk og kulturer, hvis vi havde haft dem lidt tættere på os selv. Jeg har fået en oplevelse for livet på både godt og ondt og da heldigvis mest godt. Så tak til Frode Schön.

Anders Bast Kristensen

In the middle of nowhere

Efter jeg i sommeren 1997 blev student, valgte jeg at tage til England et år for at arbejde på hotel. Det var et rigtig godt år for mig, hvor jeg selvfølgelig forbedrede mit engelsk, men hvor jeg også udviklede mig utrolig meget personligt og oplevede mange af de forskelle, der er mellem dansk og britisk kultur.

Da jeg kom hjem fra England begyndte jeg på aktuarstudiet på Københavns Universitet, hvilket jeg var utrolig glad for, men efter godt to års fordybelse i matematikkens og statistikkens forunderlige verden, var jeg alligevel ved at trænge til luftforandring. Forsikringsmatematisk Laboratorium, som min afdeling ved KU hedder, har i fem år kørt et udvekslingsprogram med Heriot-Watt University i Edinburgh, og da jeg egentlig havde stor lyst til at vende tilbage til Storbritannien – og gerne til en anden del af landet – søgte jeg om at komme af sted i studieåret 2001/2002, hvilket ville være mit fjerde studieår. Da jeg var den eneste ansøger, var der ikke så meget at diskutere, så i slutningen af september 2001 pakkede jeg min kuffert, sagde farvel til venner, familie og kæreste og tog af sted til Skotland.

Det var noget af en omvæltning at komme til Heriot-Watt. Universitetet ligger midt ude i ingenting cirka 12 kilometer vest for Edinburgh, og universitetsområdet er i rigtig amerikansk "campus"-stil med alle undervisningslokaler, kontorer, ti kollegier, døgnkiosk, en lille



kirke, pub, diskotek samt tre restauranter samlet på et sted omgivet af en park med masser af grønt og dyr, noget anderledes end Københavns Universitets Naturvidenskabelige Fakultet, der ligger midt i stenørkenen på grænsen mellem Nørre- og Østerbro, og knap nok kan byde på en kantine.

Heriot-Watt er et meget internationalt universitet, hvor godt en tredjedel af de studerende hverken er fra Storbritannien eller Irland. Der er en del udvekslingsstuderende, men størstedelen af de internationale studerende tager hele deres fireårige uddannelse i Skotland, og de er for de flestes vedkommende enten asiater eller nordmænd. Igen noget, der var meget anderledes end derhjemme, hvor man godt nok kan gå rundt på (i hvert fald min del af) KU i mange dage uden at møde en eneste ikke-dansker, der har valgt at rykke sit

tidligere liv op med rode for at få ønskeuddannelsen.

Også undervisningsformen på Heriot-Watt oplevede jeg som meget forskellig fra Danmark, hvor det evige omkvæd synes at være: "I er nu ikke længere elever, I er nu studerende!" Jeg følte virkelig, at jeg var kommet tilbage i gymnasiet med ugentlige afleveringer, mødepligt og ikke mindst en rimelig ubekymret, næsten ansvarsfri hverdag. De studerende kan vælge en del af deres fag, men kun i bestemte kombinationer og kun i en bestemt rækkefølge, og Gud nåde og trøste den, der dumper, for man skal følges med sin klasse gennem hele sit studieforløb, og kan derfor ikke tage kurser to gange. I Skotland tager langt de fleste kun en bachelorgrad, det så til gengæld tager fire år at gennemføre. Jeg havde langt størstedelen af mine kurser sammen med afdelingens fjerdeårsstuderende, og jeg var temmelig

overrasket over deres umodenhed. Om denne mangel på modenhed skyldes, at de studerende i gennemsnit er to år yngre end danskere på samme uddannelsestrin, eller om den skyldes den manglende mulighed eller ligefrem pligt til at tage ansvar og beslutninger vedrørende deres uddannelse og dermed videre liv, kan jeg kun gisne om.

Universitetet garanterer alle studerende et kollegieværelse det første år, de går der, og det virkede, da jeg sad derhjemme og planlagde min tur, som et fremragende tilbud. Jeg flyttede derfor ind på et af kollegierne, og det var jeg egentlig meget glad for, for jeg lærte utrolig mange nye mennesker at kende på den måde, og det var jo meget praktisk at have gratis internetadgang 24 timer i døgnet. Det er sådan set okay at bo på universitetet (og jeg oplevede for første gang nogensinde den luksus at have rengøringsdame til mit værelse), men det er ikke ligefrem billigt, og i længden blev jeg temmelig træt af altid at skulle planlægge selv den mindste lille indkøbs- eller biograftur på forhånd, og det er godt nok helt utrolig surt at skulle tage natbus eller taxa hjem to gange om ugen. Derfor flyttede jeg i januar ind til centrum sammen med to norske fyre, jeg havde lært at kende på kollegiet.

Med den flytning blev det pludseligt meget nemmere at føle sig som rigtig studerende og ikke "bare" som en af dem, der var på udveksling. Jeg opnåede rent faktisk at have noget, der mindede om mit almindelige liv i Danmark, selvom det godt nok ikke er så tit, jeg er i byen tre-fire gange om ugen derhjemme, og det er heller ikke sket forfærdelig mange gange, at jeg i Danmark er taget på forlænget weekend for at opleve andre og mere øde dele af landet.

Inden jeg tog af sted, havde en del af mine venner mobbet mig og sagt, at jeg nok kom til at gå rundt i fuldstændig forvirring den første måned, da det ville være umuligt for mig at forstå den meget finurlige skotske dialekt. Derfor var det lidt sjovt, at de to studerende, der

hentede mig i lufthavnen i Edinburgh, godt nok talte med stærke dialekter, men at den ene var irsk og den anden helt tydeligt engelsk. Efterhånden løb jeg dog ind i et par skotter, og selvom deres engelsk er meget specielt, og jeg godt nok bad folk om at gentage det, de lige havde sagt cirka 1000 gange, viste frygten for fuldstændig sproglig isolation sig at være noget overdrevet. Sproget og især dets finesser var noget af det, jeg oplevede som en af de største forskelle mellem England og Skotland. De fleste danskere, jeg kender (mig selv inklusive), har brugt talrige engelsktimer på at lære engelsk og ikke, som jeg personligt blev bildt ind af ikke mindre end tre engelsklærere, britisk engelsk. Vi har f.eks. lært, at frokost hedder "lunch" og aftensmad "dinner," og så kan det godt være lidt forvirrende når skotter insisterer på, at deres dinner spises omkring klokken 13 og består af en sandwich, og helt galt bliver det da, når man forsøger at lave planer for aftenen, og folk først kan komme forbi, når de har taget deres te ud af ovnen ! Det bliver så lige lidt lettere at forstå, når det går op for en, at "tea" dækker over begrebet aftensmad, og at man kun kalder dette måltid dinner, hvis man er ude at spise på fin restaurant.

Jeg har alt i alt haft en fantastisk tid i Edinburgh; jeg har mange nye oplevelser og indtryk med i kufferten herfra, og ikke mindst har jeg fået mange nye venner fra det meste af verden. Jeg vil gerne sige tak til Frode Schön og hustru Valborg, født Winfeld's Fond, hvis legat har hjulpet meget med at gøre mit ophold i Edinburgh til den store oplevelse, det virkelig har været.

Hanne Kückelhahn

Social identifikation på Zanzibar

På etnografistudiets overbygning indgår feltarbejdet som den vigtigste komponent i uddannelsen. Nuvel, der er grænser for, hvor meget man kan tillade sig at adskille sig på en konservativ institution som universitetet, så specialet markerer stadig afslutningen på såvel



Til zanzibaniansk bryllup med Kristians informanter.

kandidat- som magisterkonferensgraden. Men blandt både studerende og undervisere hersker der ingen tvivl om, at det er i feltarbejdet, de fleste kræfter og anstrengelser skal lægges, hvis man vil være en rigtig antropolog! Desuden bliver ens feltdata ofte fundamentet for det afsluttende speciale.

Mit feltarbejde her på Zanzibar fokuserer på social identifikation blandt unge, muslimske mænd. Med projektet ønsker jeg her at undersøge og nærme mig en forståelse af, hvilke strategier, der ligger bag de unge mænds identifikationer, altså hvilke kategorier de bruger til at benævne sig selv.

Der har i tidens løb været mange kategorier at vælge imellem: muslim, araber, shirazi (perser), afrikaner, swahili, inder m.fl., og ofte har fordelingen blandt disse ændret sig yderst markant på kun få år. For eksempel var der ved folketællingen i 1924 33.944, der benævnte sig selv mswahili, mens der seks år senere kun var 2.066, der valgte at benytte denne kategori. Årsagen hertil var, at mswahili efterhånden var blevet et belastet begreb, der havde konnotationer til folk med slavebaggrund (Zanzibar var i centrum for slavehandlen i Østafrika, inden englænderne forbød slaveriet i 1897). Så var det strategisk mere fordelagtigt at opgive en anden et-

nisk identitet som for eksempel shirazi, hvilket signalerede en højere grad af tilhørsforhold til Zanzibar.

Mit feltarbejde interesserer sig specifikt for begrebet zanzibarier, mzanzibari, og den betydning, som de unge mænd tillægger dette begreb. På trods af ihærdige anstrengelser fra forskellig side har denne kategori aldrig "slået igennem" og erstattet de førnævnte etnisk baserede identifikationer. Imidlertid synes der i disse år at ske en ændring, hvor flere og flere begynder at benytte begrebet. Jeg er ganske simpelt interesseret i baggrunden for denne udvikling og forsøger på bedste vis at nærme mig en forståelse heraf gennem interwiews og såkaldt deltagerobservation, hvor man gennem en længere periode bor og lever sammen med den gruppe, man studerer.

Formelt er jeg tilknyttet Zanzibar National Archives, der er det tætteste, man kommer på en akademisk institution på øen. Her får jeg vejledning af en historieprofessor fra universitetet i Dar Es Salaam, ligesom det giver mig status som uafhængig forsker, hvilket er nødvendigt for at overbevise mine informanter om, at jeg ikke har nogen politisk dagsorden med mit projekt.

Mens regnen udenfor vælter ned over "Stonetown" og effektivt markerer den lange regntids begyndelse, vil jeg slutte med at takke legatbestyrelsen mange gange for tildelingen af Frode Schöns og hustrus mindelegat. Det har været en særdeles vigtig brik i det økonomiske puslespil, som skulle lægges, inden mit projekt kunne realiseres.

Kristian Lysholt Mathiasen

Japan

Syvende semester på min statskundskabsuddannelse valgte jeg at tage på Hiroshima University of Economics i Japan. På universitetet fulgte jeg 3 fag på engelsk: Japanese Political Economics, Japanese International Relations og Cross-Cultural Communications, og fik også undervisning i japansk sprog og kultur. Universi-

tetets kontor for udvekslingsstuderende var os (13 internationale studerende fra henholdsvis Tyskland, Frankrig, Polen, Kina, Indonesien og Danmark) meget behjælpelige med praktiske ting, og de var gode til at formidle kontakt til japanske studerende, hvilket gjorde, at det blev et semester, der bød på et utal af forskellige oplevelser, også ud over de rent faglige.

Hiroshima er historisk set et interessant sted, det var her amerikanerne kastede en atombombe 6. august 1945, men det er ikke den historie, jeg vil fortælle her.

Ikke langt fra Hiroshima ligger der en mindre ø, Miyajima, som er kendt for sin flotte natur, fredfyldthed (når der altså ikke er japanske skoleklasser på tur) og ikke mindst sin kæmpe Torii (indgangsport til shinto-religionens templer), der står ude i vandet.

Jeg besøgte i alt Miyajima tre gange på forskellige årstider, og hver gang viste øen nye spændende sider. Mit sidste besøg på øen viste sig dog at blive det mest interessante, fordi jeg, min polske sambo, to japanske studerende og en amerikaner tilfældigvis dumpede ind i en japansk religiøs højtid ved det lokale shinto tempel. Shinto er en speciel japansk religion, der fungerer side om side med Buddhisme, Confucianisme og Taoisme i Japan. Japanerne vælger forskellige elementer fra de mange religioner og blander dem til deres individuelle religiøse billede.

Det var den 3. februar, dagen hvor japanerne (åbenbart) deltager i en højtid ved templerne. Det var vi ikke klar over ved ankomsten til Miyajima. Vi traskede først lidt rundt på øen, kiggede på den store Torii, tog billeder af et traditionelt shinto-bryllup og gik så en tur lidt op ad bjerget til templet. Ved templet var der mange mennesker samlet, og det summede af stemmer og forventning i luften. Min japanske ven Takashi-san spurgte, hvad der skulle foregå og fik at vide, at det var "den store-kaste-bønner-dag". Der er en japansk tradition for at kaste bønner (små tørrede på-størrelse-med ærterbønner) bagud over skulderen for at "tage afsked med

det forgangne år", og ligeledes kaster de bønner frem for sig for at byde det nye år velkommen og for "held og lykke".

Nå, men det var jo en anledning, vi ikke ville lade gå os forbi, så vi stillede op ligesom alle andre og ventede.

Hele ceremonien indledtes med et trommeshow, hvor 10-12 energiske mænd i blå kimonoer og med pandebånd spillede på trommer, så sveden stod af dem, det mindede lidt om Safri Duo, når de rigtigt går til den. Tilskuerne klappede begejstrede, og vi tog på god japansk maner en masse billeder med vores nyindkøbte japanske teknik.

Derefter kom templets munke og andre frem på en meget høj scene, alle sammen i farverige kimonoer. De blev præsenteret og bukkede for forsamlingen en ad gangen, inden den ældste holdt en kort tale, derefter gik det løs.

Det vil sige fra det ene øjeblik at være lidt reserverede, kontrollerede og generte mennesker i en udpræget non-touching culture, gik menneskemængden det næste øjeblik nærmest amok i velmenende "slåskamp" om de forskellige ting, munkene smed i grams. Jeg blev så overrasket - og medrevet af stemningen - at jeg også kastede mig ind i kampen om at få fat i flest af de små papirposer med bønner, mandariner og mochi (en slags riskage). Kasia, min polske sambo, og jeg havde en væsentlig fordel på grund af vores højde, men vi blev utallige gange "udspillet" af ældre japanske damer, der nærmest kastede sig på jorden over en pose med bønner eller halvvejs rev tingene ud af hænderne på os. Det var virkelig en meget anderledes oplevelse, når fysisk kontakt mellem mennesker ellers er en sjældenhed, og man som hilsen kun bukker og siger høfligheder og for eksempel aldrig giver hånd.

Efter en halv time var der ikke flere "godter" at kaste ud til den sultne flok, så vi besluttede os til at skynde os ned af bjerget, inden alle fik samme ide. På vej væk fra templet var der en dame, der fortalte os, at i poserne

med bønner lå der måske nogle nummersedler, som kunne byttes for "gaver". Jo minsandten, vi var heldige med nogle af poserne, så vi vendte om og stillede os tålmodigt i kø sammen med alle de andre. Nu var den løslupne stemning på mærkeligste vis igen forsvundet, japanerne var tilbage i deres lidt reserverede tilstand, kiggede ned i jorden og råbte og skreg ikke længere.

Fremme ved gaveudleveringen fik vi to sæt køkken-svampe, to lykkebringende medaljoner, en pakke papirlommetørklæder og 5 kg østers. Totalt udmattede efter det store kulturelle input, fandt vi en solrig plet, spiste lidt mad og overvejede, hvad vi skulle stille op med "gaverne".

Mit ophold i Japan gav mig mange mindeværdige oplevelser både kulturelt, socialt og fagligt, og landet er til hver en tid et besøg værd for dem, der har lyst til at stifte bekendtskab med en på mange måder total anderledes kultur end den danske.

Julie Lykke Jacobsen

Praktikophold på den grønne ø

I foråret 2001 havde jeg den fornøjelse at bo i Irland i 3 måneder i forbindelse med mit studium. Efter 3 år som levnedsmiddelingenørstuderende på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København var tiden inde til at gennemføre det obligatoriske praktikophold. Det skulle blive et kærkomment afbræk fra studierne. En veninde og jeg ville gerne til et engelsksproget land inden for Europas grænser, så glæden var stor, da det viste sig, at vores praktikvejleder havde en kontakt på University College Cork. Nærmere bestemt skulle vi arbejde på Faculty of Food Science and Technology.

I løbet af den første uge på instituttet blev vi introduceret til diverse projekter, vi kunne deltage i. Projektet, der fangede min interesse, involverede et for mig ukendt fiskeprodukt, nemlig surimi. Surimi er et koncentrat af oprensede fiskeproteiner, der fremstilles ud fra "hvide" fedtfattige fisk eller fiskeaffald. Med fiske-

affald menes sidefangster, der ikke bruges til human fortæring. Surimi har særdeles gode geldannende egenskaber og god vand- og fedtbinding. Dets høje funktionalitet som levnedsmiddelingrediens har gjort produktet meget populært, og da det samtidig kan afhjælpe fiskeaffaldsproblemer, er der i Irland stor interesse fra fiskeindustriens side omkring fremstillingen af surimi. I den anledning var der på UCC igangsat forskningsprojekter omhandlende fremstillingen og brugen af surimi i diverse fiskeprodukter.

Projektet, jeg blev tilknyttet, havde til formål at undersøge holdbarheden af nogle nyudviklede fiskenugets, hvortil der var tilsat surimi. Surimien virkede i dette tilfælde både som en form for stabilisator, men også som substitut for rigtigt fiskekød. Vi skulle i alt gennemføre 2 forsøgsrækker; een hvor produktet var nedkølet, og een hvor det var nedfrosset. I alt blev det til 15 ugers laboratoriarbejde, der på een og samme tid var lærerige, men også langsommelige. Det er interessant at skulle analysere de endelige resultater, men vejen dertil kan godt være lang og ensformig. Men jeg fik bekræftet, at jeg faktisk havde tilegnet mig en masse gode redskaber i løbet af de 3 år på KVL.

På det sociale område var det forholdsvis nemt at få nye bekendtskaber. Der var en del specialestuderende tilknyttet instituttet, både irske og udenlandske, og derudover var der på campus en fredagsbar for udenlandske studerende. Det krævede lidt engagement og arbejde i starten, som det gør, når man starter på noget nyt, men det gav bonus. Særligt heldigt var det, at en af vores nye gode østrigske venner både var ølbrygger og havde bil. En heldig

kombination i Irland, hvor ølkulturen har kronede dage, og pubben en central plads i hverdagen, og størstedelen af seværdighederne er landskabet. Irland har meget at byde på, især hvis man drømmer om at opleve scenerier som taget ud af "Robin Hood", dvs. klipper og gamle borgruiner spredt med løs hånd over landskabet. Det er ikke svært at føle sig hensat til middelalderen, når man er på sigthseeing på gamle borge og deslige. Og ja, Irland er meget grøn, og ja, der er mange gråvejrsdage, men selv i regnvejr er Irland fantastisk smukt.

Til slut kan jeg kun opfordre andre til at tage ud og opleve verden uden for Danmark. Skønt det ikke blev til den store faglige udfordring, var det alligevel en lærerig og fantastisk oplevelse at prøve at bo og arbejde i et andet land, at møde nye mennesker og dermed få indblik i en anden kultur. Sidst, men ikke mindst, en stor tak til Ribe Katedralskole for økonomisk støtte af mit praktikophold.

Heidie Klingenberg Jørgensen



Nybyg 2002

Katedralskolens store nybyggeri omfatter tre adskilte dele:

Et nyt naturvidenskabeligt laboratorium, som fortsætter bygningskomplekset fra 1980 udad mod Sviegade.

En ny bygning med 4 klasselokaler i skolens tidligere have langs Gravsgade.

En gennemgribende ombygning og udvidelse med eleverarbejdspladser af skolens bibliotek.



Den faktiske begyndelse på den komplicerede og langvarige byggeproces skete ret upåagtet den 19. marts 2002, da man fjernede brolægningen og plankeværket om skolens have ud mod Gravsgade.

Derpå kunne Den antikvariske Samling, efter en forudgående prøvegravning, begynde den egentlige arkæologiske undersøgelse af grunden under den kommende bygning.

Gravsgade, maj 2002.

Støbning af betonfundering i det atter opfyldte arkæologiske udgravningsfelt. Udgravningen har blandt andet vist, at området indtil omkring år 1200 var dyrket agerland, og at gadeforløbet kan have eksisteret allerede i 1200 årene. Tre hundrede år tidligere end hidtil antaget.

Nogenlunde hvor personen står, etablerede man omkring år 1400 – antagelig i forbindelse med en beboelse ud til gaden – en brønd af tre stablede, udtjente trætrønder, hvis egetømmer var fældet cirka år 1325.

Indtil orkanen i december 1999 stod der på samme sted et stort og ældgammelt æbletræ. Det var overgroet med lav og vedbend, men hvert år tungt af frugt.

Gravsgade, juli 2002.



Gravsgade, september 2002.

Den nye bygnings beton-elementer ankommer. Et luftrum og nogle grønne flader i den tætte, middelalderlige bydel fyldes op af endnu et hus, der skal stå her længe. Tilvante solpladser, udsigter og indkig forsvinder på sekunder for altid.

Som en gengæld sikres området et dagligt præg af ungt og nutidigt liv som en levende modvægt imod det museumspræg, der altid truer byen.



Skolens vældige rektorhave omkring det middelalderlige stenhus Puggaard er i løbet af de sidste 150 år langsomt blevet fortæret af skolens og menneskets bestandigt voksende pladsbehov.

Her ses i baggrunden den tidligere rektorbolig fra 1921 og i mellemgrunden den samtidigt opførte udvidelse af skolens hovedbygning. Som også selv var blevet opført i haven 1856.



Gravsgade, september. Billedkunsttime; mens form og funktion bliver til i den endeløse sommer 2002.



Biblioteket, juli-september 2002

I 1913 opførtes ud til skolegården en lille bygning mellem det middelalderlige Puggaard og sangsalsfløjen fra 1856. Bygningens øverste etage var en udvidelse af det daværende bibliotek på første etage, og stueetagen indrettedes til bade- og omklædningsrum for drenge.

I direkte forbindelse med den lille bygning opførtes samtidigt den nye drengegymsastiksal i den stadig mindre rektorhave, og i de næste 65 år brugtes salen til utallige formål. Efter opførelsen af skolens idrætshal i 1980 indrettedes salen til et smukt og særpræget bibliotek for skolens 40.000 bind.

Ved midssommer 2002 tømtes biblioteket for bøger og inventar, og i juli stod kun bygningens murskal og tag tilbage og de mange småsokler, som havde båret gulvet og alt, hvad der var sket på det.





Salens vestvæg var blevet gennembrudt af tre nye vinduesåbninger fra gulv til loft. Og væggen, der havde skilt salen fra den lille mellembygning, var borte ligesom dens etageadskillelse. Der var nu eet frit rum op til tagets trækonstruktion og ud til skolegården og domkirkens tårne.

I september var de mange jernsøjler støbt ned, som skal bære to nye, forskudte og åbne dæk. Så egentlig manglede der kun en trappe, et bord med en lampe og så de 40.000 bind.



Sviegade, juli-september 2002.

I feltet ved 1980-bygningens gavl fandt arkæologerne spor af aktivitet siden 1200, hvor man byggede et simpelt jordstolpehus her. Nedgravninger, opfyldninger, afretninger, en ovn, en brønd, husholdningsaffald.





Omkring år 1600 er der påkørsel af muld og senere en række omhyggeligt anlagte dyrkningsbede.

Feltet tømtes for sine mange beretninger, og blev så fyldt op som sine utallige forgængere på stedet. Nu fortsætter det nye laboratorium fortsætter fortællingen.

Gymnasiets opbygning og de valgfag, der tilbydes

Sproglig linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer	Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Geografi 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Fortsætter- sprog 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Begynder- sprog 4 timer	Engelsk 4 timer	Naturfag 4 timer	Latin 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Sproglig linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for sproglig linie alene. Fortsætter-sprog er tysk eller fransk. Begynder-sprog er enten fransk, russisk, spansk eller tysk. Naturfag består af elementer fra matematik, fysik og kemi.

på Ribe Katedralskole

Matematisk linie

3. g	Idræt 2 timer	Dansk 4 timer	Historie 3 timer	Religion 3 timer	Billed- kunst 2 timer	Oldtids- kundskab 3 timer	Valgfag 4-5 timer		Valgfag 5 timer	Valgfag 5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer		
2. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Geografi 3 timer	Engelsk 4 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Valgfag 4-5 timer	I alt 31-32 timer pr. uge	
1. g	Idræt 2 timer	Dansk 3 timer	Historie 3 timer	Sprog 2 4 timer	Biologi 3 timer	Musik 3 timer	Engelsk 3 timer	Matematik 5 timer		Fysik 3 timer	Kemi 3 timer	I alt 32 timer pr. uge

Matematisk linie

De mørke felter er obligatoriske fag, der er fælles for både sproglig og matematisk linie. De grå felter er fag, der er obligatoriske for matematisk linie alene. Sprog 2 er tysk, fransk, russisk eller spansk.

På sproglig linie tilbydes følgende fag på *højt niveau*:

	Gennemsnitligt ugetimetotal	
	2.g	3.g
latin	5	5
græsk	5	8 (incl. oldtids-kundskab)
samfundsfag	5	5
musik	5	5
biologi	5	5
matematik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

Valgfagene består af fag på *højt niveau* - det vil sige fag, der strækker sig over mindst 2 år eller bygger videre på et 2-årigt obligatorisk fag - og fag på *mellemniveau*.

Som fag på *mellemniveau* med 4 ugentlige timer i 2.g eller 3.g tilbydes:

Billedkunst, biologi, datalogi, dramatik, erhvervsøkonomi, filosofi, geografi, idræt, kemi, latin, matematik, musik, psykologi og samfundsfag.

Valg af fag: I 1.g vælges sprog. I 2.g vælges ét fag og i 3.g skal man have 3 valgfag.

Alle elever skal vælge mindst to fag på *højt niveau*.

Sproglige skal vælge mindst et sprog på *højt niveau*.

Matematikere skal vælge mindst et af fagene matematik, fysik, kemi, biologi, samfundsfag eller musik på *højt niveau*. Elever på matematisk linie, der vælger samfundsfag eller musik på *højt niveau* skal yderligere vælge mindst ét af fagene matematik på *højt niveau*, fysik på *højt niveau*, biologi på *mellemniveau*, datalogi på *mellemniveau*, geografi på *mellemniveau* eller kemi på *mellemniveau*.

På matematisk linie tilbydes følgende fag på *højt niveau*:

	Gennemsnitligt ugetimetotal	
	2.g	3.g
matematik ^{x)}	-	5
fysik ^{xx)}	-	5
kemi	5	5
biologi	5	5
samfundsfag	5	5
musik	5	5
engelsk	-	5
tysk	-	5
fransk	-	5
russisk	-	5
spansk	-	5

^{x)} Matematik i 1.g er fælles for alle. I 2.g kan matematik vælges på obligatorisk niveau eller på *højt niveau*. Hvis man vælger *højt niveau* allerede fra 2.g undervises man på særligt hold og fortsætter på *højt niveau* i 3.g. Hvis man vælger matematik på obligatorisk niveau i 2.g, kan man vælge at slutte på dette niveau eller at fortsætte i 3.g med matematik på *højt niveau*.

^{xx)} Fysik på *højt niveau* kan kun vælges i et 2-årigt forløb sammen med matematik .

Sproglige kan vælge både græsk og latin på *højt niveau* i 2.g. I dette tilfælde fravælges et af de øvrige sprog.

Der er mange muligheder for at kombinere fag. Man kan vælge tre naturvidenskabelige fag, man kan vælge tre sprog i 3.g eller man kan kombinere sprog, naturvidenskab, samfundsfag og musik. Nogle hold vil bestå af både sproglige og matematiske elever, andre hold alene af sproglige eller matematikere. Skolen kan ikke garantere, at der oprettes hold i alle tilbudte fag, men vil søge at opfylde elevønsker bedst muligt og tage særligt hensyn til *højniveaufag*.

Skolens ansatte



Jacob Bastholm (JB)
Lektor
historie, geografi, studievejleder
formand for Pædagogisk Råd
Damvej 20, 6760 Ribe
75 42 07 08
E-mail: bastholm@ribekatedralskole.dk



Hanne Aagaard (HA)
Lektor
fransk, engelsk
Vibevænget 1, 6760 Ribe
75 42 30 92
E-mail: ha@ribekatedralskole.dk



Kirsten Beck (KB)
Lektor
engelsk, dansk
Hans Jacobsvej 49, 6760 Ribe
75 41 07 01
E-mail: beck@ribekatedralskole.dk



Elisabeth Abrahamsen (EA)
Lektor
historie, engelsk
Grævlingetoften 15, 6760 Ribe
75 44 52 84
E-mail: elisabeth@ribekatedralskole.dk



Poul René Bertelsen (PR)
Lektor
fysik, matematik, naturfag, filosofi
Engdraget 16, 6760 Ribe
75 41 01 72
E-mail: prb@ribekatedralskole.dk



Bente Ramkov Andersen (BR)
Lektor
fysik, matematik, naturfag
Sønderportsgade 20 A, 1.tv., 6760 Ribe
75 41 18 16
E-mail: bente@ribekatedralskole.dk



Lars Bjørn (LB)
Lektor
biologi, kemi
Ternevej 10, 6600 Vejen
75 36 48 26
E-mail: lb@ribekatedralskole.dk



Jonna Øllgaard Bloch
Sekretær
Søndergade 14, 6690 Gørding
75 17 86 21
E-mail: jonna@ribekatedralskole.dk



Niels Dohn (ND)
Lektor
biologi, idræt
Blokvej 2P, Lustrup, 6760 Ribe
75 42 50 00
E-mail: ndohn@ribekatedralskole.dk



Birgit Bro (BB)
Lektor
biologi, kemi, inspektør
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20
E-mail: bb@ribekatedralskole.dk



Leif Framke (LF)
Årsvikar
idræt, tysk
Hjallesevej 32, 1.tv., 5000 Odense C
40 86 62 53
E-mail: leifframke@ribekatedralskole.dk



Jesper Bunk (JE)
Adjunkt
dansk, billedkunst
Skolegade 1 B st. mf., 6760 Ribe
75 42 55 38
E-mail: je@ribekatedralskole.dk



Torkil Funder (TF)
Lektor
geografi, biologi
Gravsgade 32, 6760 Ribe
75 42 22 35
E-mail: torkil@ribekatedralskole.dk



Per Bøgeholdt (PB)
Lektor
fysik, kemi, naturfag, datalogi, datavejleder
Daneng 7, Ø. Vedsted, 6760 Ribe
75 42 22 28
E-mail: pb@ribekatedralskole.dk



Lis Annie Gjørup (LG)
Lektor
musik, fransk, billedkunst
Sct. Laurentiigade 4, 6760 Ribe
75 41 19 97
E-mail: lis.a.gjoerup@ribekatedralskole.dk



Petur Glerfoss (PG)
Årsvikar
fysik, naturfag
Gråbrødregade 6, 6760 Ribe
75 42 05 24
E-mail: glerfoss@ribekatedralskole.dk



Jørgen Olaf Hansen (JH)
Lektor
fysik, matematik, naturfag
Tørresager 13, 6760 Ribe
75 42 19 71
E-mail: jh@ribekatedralskole.dk



Anne Granum-Jensen (AG)
Lektor
græsk, oldtidskundskab, matematik,
studievejleder
Grøndalsvej 18, 6000 Kolding
75 53 05 89
E-mail: anneg@ribekatedralskole.dk



Steen Hansen (SH)
Lektor
musik, tysk
Sønderportsgade 13, 1., 6760 Ribe
75 42 24 27
E-mail: sh@ribekatedralskole.dk



Dorte Simonsen Gunge (DG)
Lektor
dansk, musik
Tangevej 71, 6760 Ribe
75 42 00 62
E-mail: dgunge@ribekatedralskole.dk



Søren Hansen (SØ)
Lektor
matematik, fysik, kemi, naturfag, skema-
lægger
Tangevej 92 A, 6760 Ribe
75 42 21 26
E-mail: soeren@ribekatedralskole.dk



Jørgen Baungaard Hansen (BH)
Lektor
biologi, studievejleder
Tangevej 47, 6760 Ribe
75 42 40 91
E-mail: baungaard@ribekatedralskole.dk



Morten Høyrup (MH)
Lektor
fysik, matematik, naturfag, datavejleder
Stenbogade 1, 2.tv., 6760 Ribe
75 41 13 05
E-mail: hoyrup@ribekatedralskole.dk



Lars Ilsøe (LI)
Lektor
dansk, tysk,
Tangevej 49, 6760 Ribe
75 42 38 05
E-mail: ilsoe@ribekatedralskole.dk



Benni Johanson (BJ)
Lektor
engelsk, idræt
Albert Skeelsgade 6, 6760 Ribe
75 42 52 00
E-mail: bj@ribekatedralskole.dk



Ole Hedegaard Jensen (OH)
Lektor
dansk, samfundsfag, inspektør
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66
E-mail: oh@ribekatedralskole.dk



Bent Karsdal (BK)
Rektor
historie, samfundsfag
Tangevej 9, 6760 Ribe
75 41 03 33
E-mail: karsdal@ribekatedralskole.dk



Carl Christian Jespersen (CJ)
Lektor
samfundsfag, dansk, erhvervsøkonomi
Daneng 10, Ø. Vedsted, 6760 Ribe
75 42 47 55
E-mail: christian@ribekatedralskole.dk



Kirsten Kirkelund (KK)
Lektor
fransk, idræt, spansk
Havedal 10, 6760 Ribe
75 41 06 24
E-mail: kk@ribekatedralskole.dk



Inga Johansen
Rengøringsassistent
Tørresager 16, Ø. Vedsted
6760 Ribe
75 42 04 71



Katrine Lund Jørgensen (KL)
Adjunkt
historie, dramatik
Sct. Laurentiigade 28, 6760 Ribe
76 88 06 05
E-mail: katrine@ribekatedralskole.dk



Hanne Kristiansen (HK)
Årsvikar
engelsk, idræt
Hunderupvej 23, 5000 Odense C
22 55 67 19
E-mail: hk@ribekatedralskole.dk



Gunnar Adolf Lundsgaard (GL)
Lektor
religion, dansk
Kongevej 59, 6100 Haderslev
74 53 57 00
E-mail: gunnar@ribekatedralskole.dk



Camilla D. Larsen (CL)
Lektor
matematik, musik
Skolegade 1B, st. mf., 6760 Ribe
75 42 55 38
E-mail: tibbe@ribekatedralskole.dk



Dorte Stig Madsen (DM)
Lektor
fransk, russisk, spansk
Damvej 4, 6760 Ribe
75 41 03 49
E-mail: dortesm@ribekatedralskole.dk



Finn Nørgaard Laursen (FL)
Lektor
historie, idræt
Lundgårdsvej 41, 6760 Ribe
75 42 13 70
E-mail: fl@ribekatedralskole.dk



Bent Bækgaard Mortensen (BM)
Lektor
russisk, latin, oldtidskundskab, dansk
Sct. Laurentiigade 11, 6760 Ribe
75 42 45 20
E-mail: bm@ribekatedralskole.dk



Simon Laursen (SL)
Lektor
latin, græsk, oldtidskundskab
Heimdalsvej 31, 6000 Kolding
75 53 22 53
E-mail: simon.laursen@ribekatedralskole.dk



Marleen Müller (MM)
Adjunkt
historie, tysk
Kongensgade 4, 6760 Ribe
75 42 50 82
E-mail: mueller@ribekatedralskole.dk



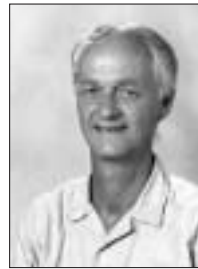
Gitte Møller (GI)
Lektor
engelsk, idræt
Sct. Laurentiigade 3, 6760 Ribe
75 42 44 62
E-mail: gm@ribekatedralskole.dk



Lise Vind Petersen (LP)
Lektor
dansk, oldtidskundskab, tillidsrepræsentant
Midtfenner 10, 6760 Ribe
75 42 28 66
E-mail: lp@ribekatedralskole.dk



Henning Skov Nielsen
Pedel
Puggårdsgade 20, 6760 Ribe
75 42 36 41



Hans Chr. Rasmussen (HR)
Lektor
matematik
Engdraget 55, Ø.Vedsted, 6760 Ribe
75 42 16 19
E-mail: hc@ribekatedralskole.dk



Peter Martin Nielsen (PN)
Årsvikar
tysk, italiensk
Linde Allé 10, 6760 Ribe
61 30 91 78
E-mail: pn@ribekatedralskole.dk



Mette Rich (MR)
Uddannelsesstilling
tysk, samfundsfag
Gl. Åvej 20, 6760 Ribe
75 42 55 35
E-mail: mr@ribekatedralskole.dk



Anna Margrethe Paludan (AP)
Lektor
historie, dansk, bibliotekar
Lustrupvej 16, 6760 Ribe
75 42 26 09
E-mail: ap@ribekatedralskole.dk



Pia Rusborg (RU)
Lektor
engelsk, psykologi
Grønnegade 22 st., 6760 Ribe
75 41 13 49
E-mail: ru@ribekatedralskole.dk



Trine Ryhave (TR)
Lektor
religion, historie
Bellisvej 3, 6760 Ribe
75 41 18 38
E-mail: tr@ribekatedralskole.dk



Anne Sønderup (AN)
Adjunkt
matematik, kemi, naturfag
Dr. Dagmarsvej 8A, st., 6760 Ribe
75 42 54 25
E-mail: annes@ribekatedralskole.dk



Finn Steiness
Pedelmedhjælper
Hundegade 1, 6760 Ribe
75 42 40 77



Lene Sørensen (LS)
Lektor
fransk, engelsk
Bredkjærtøft 15, Hviding, 6760 Ribe
75 44 58 50
E-mail: lenes@ribekatedralskole.dk



Susanne Stender (ST)
Lektor
idræt, matematik
Ribevej 78, Sdr. Hygum, 6630 Rødding
74 84 54 12
E-mail: st@ribekatedralskole.dk



Mette M. Sørensen
Sekretær
Sennepsmarken 33, 6771 Gredstedbro
Tlf. 75 43 11 90
E-mail: mette@ribekatedralskole.dk



Anne Marie Strøm (AS)
Lektor
tysk, idræt
Tørresager 4, 6760 Ribe
75 42 24 89
E-mail: astr@ribekatedralskole.dk



Annette Vind (AV)
Ledende inspektør
latin, græsk, oldtidkundskab, dansk
Bordingsvej 9, 6760 Ribe
75 42 13 67
E-mail: annette.vind@ribekatedralskole.dk

Julelegater 2001

Moltkes legat

Ole Grarup, 1c

P. Schmitz og hustrus legat

Andreas Lysholt Mathiasen, 3a

Marie Lynge Jørgensen, 3b

Lektor C. Amorsens legat

Katrine Grace Turner, 3x

Ida Elisabeth Hvitfeldt Madsen, 3y

Øllgårds legat

Nethe Strøm, 1a

Trine Linnet Birk, 1b

Nis Nissens legat

Mie Lynggaard Nielsen, 1x

Rasmus Nissen, 1y

Marie Damkjær Hansen, 1z

Sanne Skovby Rossen, 2a

Heidi Malene Nielsen, 2b

Stipendiefonden

Kiri Damm Knudsen, 2x

Mette Tejlgaard Regel, 2z

Mads Paludan Goddixsen, 2y

Miriam Knudby Nielsen, 3c

Martin Risum Bøndergaard, 3z



Studenter 2002

3a

Karen Johanne Bruhn, Sabina Björk Gudmundsdottir, Ditte Aae Christensen, Mie Birk Haller, Marete Hol-länder, Catharina Møbjerg Knudsen, Karen Kondrup, Marie Louise Kulmbach, Anne Larsen, Helle Steen Lauridsen, Thorbjørn Laustsen-Jensen, Andreas Lys-holt Mathiasen, Margrethe L. Mærsk, Mette Thuesen Nielsen, Ulrik Barkentin Overby, Anne Engholm Pe-dersen, Bjarke Steen Petersen, Julie Ibsen Rasmussen, Anette Rihnstrøm Schmidt, Jørgen Silberbauer, Anne-Mette Steinmeier, Casper Klindt Sølbeck, Ida Marie Habekost Sørensen.

3b

Pia Christiansen, Janette Falkenberg, Marie Rosen-stand Hansen, Idunn Haraldsdottir, Andreas Hjørn-holm, Lene Amdi Holm, Lars Aage Ipsen, Marie Bæk Iversen, Anette Thim Jacobsen, Kirstine Thurø Jensen, Marie Lynge Jørgensen, Marie-Louise Kirkelund, Mia Grabski Larsen, Maria Louise Marquardsen, Camilla Terp Nielsen, Lisbeth Ohlsen, Andreas Tophøj Rasmussen, Pia Damkjær Schmidt, Anne-Mette Schul-tz, Marianne Kjær Sørensen, Thomas Vilstrup, Mia Håhr Østergård.

3c

Cathrine Boisen, Asger Bolvig, Ann Skyggebjerg Chri-stiansen, Anders Vedel Hadberg, Sara Ingemann Holm-Nielsen, Sara Friis Jensen, Lene Vasundhara Gylling Kristiansen, Kristina Quist König, Anna Lawaetz, Jenny Lund Madsen, Tanja Mattrup, Miriam Knudby Nielsen, Trine Aakjær Nielsen, Tina Tønder Schmidt, Lene Skygebjerg, Susanna Søberg, Jørn Fyhn Lykke Sørensen, Birgitte Ager Vejrup, Hele-ne Beck Wind, Jakob Olesen Zerahn.

3x

Mette Sommer Andersen, Jens Ebsen Boldt, Dorte Beck Christoffersen, Malene Vesterager Drøgemüller, Eva Jensen, Kristian Fredslund Jensen, Anders Kann, Kristian Bast Kristensen, Maja Friis Kristensen, Søren Rødsgaard Lauesen, Thomas Rindsig Laursen, Jesper Schmidt Lorenzen, Ane Wille Lunde, Anette Tranberg Nielsen, Janne Nielsen, Jeppe Bjerrum Nielsen, Peter Saxtrup Nielsen, Søren Tolsgård Nielsen, Jacob Lykke Pedersen, Nikolaj Iversen, Søren Seier Skaastrup, Kasper Kruse Sonnichsen, Merian Drescher Sørensen, Katrine Grace Turner, Mette Vigsø, Anne Vind Vogt, Pernille Bendixen Wolderslund.

3y

Christina Bomberg Andersen, Jesper Kliborg Ander-sen, Winni Schütt Andersen, Ninna Andreassen, Alek-sander Bjerrum, Søren Bolding Christiansen, Henning Gram Hansen, Tom Mikkelt Kamstrup Hansen, Ina Christensen Holden, Christian Nederskov Hovmann, Louise Hørlyck, Thomas Peter Jensen, Sanne Lysgaard Jespersen, Anne Line Kamedula, Per Lyhne Løkkega-ard, Ida Elisabeth Huitfeldt Madsen, Karina Nissen, Anders Brandt Schmidt, Jesper Thygesen, Sidsel Peter-sen Warming, Esther Wissels, Thomas Ørum.

Signe Platz Bertelsen, Asbjørn Skjøth Bruun, Martin Risum Bøndergaard, Dennis Rabæk Christensen, Louise Margrethe Schøler Christensen, Helge Gammelgaard, Lars Møller Heick-Christensen, Lise Hansen Jepsen, Carina Kruse Jessen, Pernille Skaarup Johansen,

Anette Brink Johnsen, Didde Caspers Juul, Anja Dalsgaard Jørgensen, Nis Sune Nielsen Kjærgaard, Lea Ladegaard, Gunvor Laurberg, Jan Lauridtsen, Maja Matzen, Simon Morris, Kristine Møller-Nielsen, Anders Brundt Thomsen, Tobias Lehnemann Thomsen, Thomas Wollsen.



Sommerlegater 2002

Thorsens Legat

Andreas Lysholt Mathiasen, 3a
Janne Nielsen, 3x

Jubilæumslegat

Rosa Marie Østergaard Andersen, 1x
Judith Kjær Svendsen, 2b
Henrik Lauridsen, 2z

Brock Iversen og

Jens Thue Jensens Legat

Miriam Knudby Nielsen, 3c

Haunstrup Andresens legat,

Ellen Reinckes Legat og

Søløjtnant Grønbæks mindelegat

Anne-Mette Steinmeier, 3a

Sechers Legat

Ane Wille Lunde, 3x

Greisens mindelegat

Marie Lyng Jørgensen, 3b

Jens Chr. Petersens Legat

Maja Friis Kristensen, 3x

Korsgaards Legat

Ragna Carl Thrane Petersen, 1a

Moltkes Legat

Jeppe Bjerrum Nielsen, 3x

Ripensersamfundets legat

Andreas Hjørnholm, 3b

Sydbanks Legat

Ida Elisabeth Hvitfeldt Nielsen, 3y

Frøs Herreds Sparekasses Legat

Anders Vedel Hadberg, 3c
Henning Gram Hansen, 3y
Marianne Kjær Sørensen, 3b

Jyske Banks Legat

Mia Håhr Østergård, 3b
Sara Ingemann Holm-Nielsen, 3c

Danske Banks Legat

Louise Hørlyck, 3y

Nordeas Legat

Signe Platz Bertelsen, 3z

BG Banks Legat

Karen Kondrup, 3a

Ribe Byråds Legat

Karen Johanne Bruhn, 3a
Jenny Lund Madsen, 3c



En humleranke på plankeværket ved Sviegade, september 2002.

Mindeord

Thomas Mathias Rasch 1930-2002

I begyndelsen af februar i år døde Thomas Rasch, der var rektor ved Ribe Katedralskole fra 1977 til 1988. Han kom til Ribe fra en rektorstilling ved Aarhus Akademi og havde forinden været ansat i Kulturministeriet som sekretær.

Han var, som han selv sagde det, slesviger. Han var af tysk slægt, men tilbragte en del af sin barndom i København og blev siden student fra den danske Aabenraa Statsskole. Han var glad for at komme til det ærkedanske Ribe, der jo dog var nabo til hans sønderjyske hjemstavn.

Fra sin forgænger overtog han planerne for en større udvidelse af skolen midt i Ribe. De første år af sin rektortid tilbragte han derfor på en byggeplads og ledede i lang tid skolen fra sit skrivebord i den tidligere gymnastiksal. Han gik med liv og sjæl op i byggeriets fremskriden og inspicerede dagligt håndværkernes fremskridt, altid sammen med sin tro ledsager, mellemsch-nauzeren Figaro.

Rasch blev rektor i 1970'erne, mens de antiautoritære strømninger var meget stærke. Det lærerkollegium, han stod i spidsen for, var præget af tidens trang til åbenhed, frihed og medansvar, men ønskede samtidigt at for-nemme en aktiv styring. Thomas Rasch måtte af og til erkende, at det kan være ensomt og svært at navigere

som leder mellem stærke kræfter under sådanne forhold.

Thomas Rasch var kultiveret og belæst i gammeldags forstand. Han havde tysk og fransk som fag. Hans levende interesse for tysk og for teater gav sig blandt andet til kende i en oversættelse til dansk af Brechts "Galilei" til brug for Odense Teater. Rasch var selv kunstner og ville have været skuespiller. Han gik med ildhu op i forberedelserne til den årlige skolekomedie og instruerede selv flere gange. Når han viste gæster rundt på skolen, var han stolt af at kunne gøre dem opmærksom på, at der altid blev spillet eller sunget et eller andet sted i huset. Hans translokationstaler til de nye studenter var præcise i form og dybe i indhold.

Thomas Rasch var et følesesmenneske, hvilket han gerne vedkendte sig. Han var et sammensat og modsætningsfyldt menneske og undgik ikke konflikter og store personlige nederlag og sorger. Han var en europæer, der gerne rejste, helst til det græske øhav, men han var også dybt forankret i sin hjemstavn. Efter afskeden fra Ribe ønskede han at bo alene og ved havet. Sine sidste år tilbragte han i Hvide Sande i et lille hvidt hus med blåmalet træværk, lige inden for klitterne. Der fandt han sin græske ø.

Personalia

Med udgangen af skoleåret 2001/2002 gik Inger Marie Dahl på pension. Inger Marie Dahl havde oprindeligt taget sin afsked med udgangen af skoleåret 1997/98 . Hun havde da været ansat 36 år i gymnasieskolen. Skolen havde imidlertid et højniveauhold i engelsk i overskud, da vi lagde skema sidste år. Og Inger Marie havde den fornødne tid og lyst til at læse det. Ribe Katedralskole vil gerne sige tak til Inger Marie Dahl for endnu et års undervisning og for hendes særlige bidrag til skolens sociale liv.

Skolen vil også sige tak til Frantz Visti Hansen for varetagelsen af et årsvikariat i fagene dansk og religion og samtidig ønske til lykke med optagelse i pædagogikum i dette skoleår.

Pr. 1. august 2002 har skolen ansat cand.mag. Mette Rich i en 2-årig uddannelsesstilling i tysk og samfundsfag, cand.scient. Petur Glerfoss som årsvikar i fysik, matematik og naturfag, cand.mag. Peter Martin Nielsen som årsvikar i tysk, cand.mag. Leif Framke som årsvikar i tysk og idræt og adjunkt Hanne Kristiansen i en et-årig stilling med fagene engelsk og idræt.



Også en sekretærfunktion.

Bestyrelsen

Bestyrelsen for Ribe Katedralskole fastlægger skolens budget, udbud af valgfag og ferieplan. Desuden varetages skole- og hjemssamarbejde af bestyrelsen. Der holdes 3 møder om året.

Forældrerepræsentanter

Johannes Michelsen, Ribe (formand)

Jørn Frants Andreassen, Skærbæk

Marianne Moslund Lykke, Rødding

Willi Weber, Ribe

amtsrådsrepræsentant

Preben Bak

byrådsrepræsentant

Kurt Jakobsen

kommuneforeningen i Ribe Amt

Dine Nielsen

kommuneforeningen i Sønderjyllands Amt

Jens Thysen, Skærbæk

Ungdoms- og erhvervsvejledningen

Finn Lambek

lærerrepræsentanter

Jacob Bastholm, Ribe

Lise Vind Petersen, Ribe

repræsentant for teknisk adm. personale

Henning Skov Nielsen, Ribe

elevrepræsentanter

Ronnie Hansen, 3.b

Souzane Khalidan, 3.a

tilforordnet:

Bent Karsdal

sekretær:

Annette Vind



Skolen har 419 elever

83 matematiske og

78 sproglige i 1.g

75 matematiske og

78 sproglige i 2.g

61 matematiske og

44 sproglige i 3.g

Skolen har 50 lærere.

Råd og udvalg

Pædagogisk udvalg:

Poul Renè Bertelsen

Niels Dohn

Bent Karsdal

Gunnar Lundsgaard

Dorte Stig Madsen

Pia Rusborg

Annette Vind

IT-udvalget:

Lars Bjørn

Morten Høyrup

Ole Hedegaard Jensen

Camilla Larsen

Finn Laursen

Jonas Jensen, 1y

Årsskriftsudvalget:

Bente Ramskov Andersen

Dorte Simonsen Gunge

Jørgen Baungaard Hansen

Benni Johanson

Torkil Funder

Annette Vind

Aktivitetsudvalget:

Kirsten Beck

Ole Hedegaard Jensen

Christian Jespersen

Katrine Lund Jørgensen

Susanne Stender

Anne Sønderup

Ole Andresen, 3b

Cecilie Davidsen, 2y

Lotte Lind, 3y

Mads Pallesen, 3y

Indretningsudvalget:

Birgit Bro

Lis Gjørup

Steen Hansen

Lars Ilsøe

Bent Karsdal

Henning Skov Nielsen

Hanne Aagaard

Sara K. Bastholm, 2a

Jacob Jensen, 1x

Økonomiudvalget:

Per Bøgeholdt

Anne Granum-Jensen

Ole Hedegaard Jensen

Hans Chr. Rasmussen

Anne Marie Strøm

Ronnie Hansen, 3b

Bestyrelsen for Støttefonden:

Bent Mortensen

Lene Sørensen

MED-udvalg:

Jacob Bastholm

Jonna Bloch

Birgit Bro

Bent Karsdal

Simon Laursen

Henning Skov Nielsen

Lise Vind Petersen

Annette Vind

Redaktion

Bente Ramskov Andersen
Torkil Funder
Dorte Simonsen Gunge
Jørgen Baungaard Hansen
Benni Johanson
Mette M. Sørensen
Annette Vind

Foto

Den antikvariske Samling
DK Foto
Torkil Funder
Jørgen Baungaard Hansen
Morten Høyrup
Benni Johanson
Hanne Kückelhahn
Kristian Lysholt Mathiasen
Ripensersamfundet

Teknisk tilrettelæggelse:
Erling Hansen

Produktion:
Grafisk Service – Ribe Amt
Omslag og farvebilleder:
Grafisk Produktion Ribe

ISBN: 87-7941-281-5
WEB: 87-7941-294-7





RIBE AMT

